

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และการโอนคดี
ในความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2566

**LEGAL MEASURES REGARDING THE DETERMINATION OF
CRITICAL EVENTS AND THE TRANSFER OF CRIMINAL
LIABILITY CASES OF CHILDREN AND YOUTH**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF LAWS
FACULTY OF LAW**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2023**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และการโอนคดี
ในความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน

โดย

ศราวุธ พูลสวัสดิ์

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2566

รศ.ดร.ภูมิ มูลศิลป์
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.ดร.สัจญพงษ์ ลิ้มประเสริฐ
กรรมการ

ผศ.ดร.ธานี วรรณิ์
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ. ร.ต. หญิง ดร. วรณี สุขสาตร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
17 กรกฎาคม 2566

Thesis entitled

**LEGAL MEASURES REGARDING THE DETERMINATION OF
CRITICAL EVENTS AND THE TRANSFER OF CRIMINAL
LIABILITY CASES OF CHILDREN AND YOUTH**

by

SARAWUT POOLSAWAS

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Laws

Rangsit University
Academic Year 2023

Assoc.Prof. Poom Moolsilpa, S.J.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof. Sanyapong Limpraseart, Ph.D.
Member

Asst.Prof. Thanee Vorapatr, LL.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

July 17, 2023

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพตามที่คาดหวังด้วยการได้รับความช่วยเหลือจากท่าน ผศ.ดร.ธานี วรภัทร์ และท่าน ดร.ญาดา กาศยพนันท์ อาจารย์ผู้ให้ความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษา ซึ่งท่านกรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำตลอดจนให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นส่วนสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์นี้ อีกทั้งยังช่วยเสนอแนะถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิตทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ สอนกระบวนการคิด การวางแผนอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพให้กับข้าพเจ้า ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดเวลาในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนักศึกษาปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่คอยให้คำปรึกษาและคอยช่วยเหลือแนะนำในทุกเรื่องจนทำให้ผู้วิจัย ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี หากงานวิจัย ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัย ขอน้อมรับ ในความผิด พลาดแต่เพียงผู้เดียว และขออภัย มา ณ โอกาสนี้

ศราวุธ พูลสวัสดิ์

ผู้วิจัย

5808245 : ศราวุธ พูลสวัสดิ์
ชื่อวิทยานิพนธ์ : มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และการ โอนคดีในความ
รับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน
หลักสูตร : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ธานี วรรณนิต

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด เหตุการณ์และการ โอนคดีในความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน นำมาซึ่งการวิเคราะห์ปัญหา เปรียบเทียบ มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยกับต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการวิจัยแบบการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และการ โอนคดี ในความรับผิดชอบทาง อาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย เปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษและเวลส์

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายของไทยกำหนดอายุของผู้กระทำผิด ที่เข้าข่ายเด็กและ เยาวชนไว้ที่อายุ 10-18 ปี เช่นเดียวกับอังกฤษและเวลส์ ส่วนสหรัฐอเมริกา กำหนดที่อายุ 7-18 ปี และฝรั่งเศส 13-18 ปี ด้านกระบวนการทางกฎหมาย ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ ล้วนมีการ พิจารณาคดีเด็กและเยาวชน แยกจากศาลคดีธรรมดา มุ่งเน้นแนวคิดสวัสดิภาพของเด็กเป็นหลัก ด้านการรับ บทลงโทษ มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยจะเปลี่ยนโทษจำคุก เป็นการคุมความประพฤติ หรือฝึกอบรม แทน ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ ซึ่งประเทศเหล่านี้หากพบว่า เป็นเหตุการณ์ สามารถสั่งจำคุกได้ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ด้านการโอนคดี ถึงแม้ว่าประเทศไทย สามารถโอนคดีได้ แต่ยังไม่เคยมี การโอนคดีเกิดขึ้น ซึ่งสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส สามารถให้โอนคดีได้ หากเป็นเหตุการณ์ ส่วนประเทศ อังกฤษและเวลส์นั้น ไม่สามารถโอนคดีได้ ประเทศไทยมีแนวคิดที่ว่าเด็กจะกลับตัวเป็นคนดี แต่ต่างประเทศให้ ความสำคัญด้านความยุติธรรม แม้จะเป็นเด็ก แต่ก็จะต้องได้รับโทษตามสมควร เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับ เหยื่อ และสังคม จึงเสนอแนะให้มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยได้ศึกษาและนำแนวทางมาปรับใช้ ทั้ง ด้านอายุของผู้กระทำผิดที่ลดลงเรื่อย ๆ ด้านกระบวนการดำเนินคดีให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิด การรับโทษให้ สมกับฐานความผิด และการ โอนคดีเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการพิจารณาคดี

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 85 หน้า)

คำสำคัญ: ความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน, เหตุการณ์, การ โอนคดี

5808245 : Sarawut Poolsawas
 Thesis Title : Legal Measures Regarding the Determination of Critical Events and the Transfer of Criminal Liability Cases of Children and Youth
 Program : Master of Laws
 Thesis Advisor : Asst.Prof. Thanee Vorapatr, LL.D.

Abstract

This research aims to analyze concepts, theories, and research related to the determination of serious incidents and the transfer of cases in criminal liability of children and youth, analyze the problems, compare the legal measures in Thailand and other countries, and propose a guideline for the improvement of laws which suit the Thai social context. This study employed a qualitative research approach. The data were collected from the documents related to the determination of serious incidents and the transfer of cases in criminal liability of children and youth. The collected data were compared to those of the United States, France, England, and Wales.

The results of the study showed that Thai legal measures were similar to those of the United States, France, England, and Wales in terms of the ages in which the children would be deemed wrongdoers (10 – 18 years for Thailand, England, and Wales, 7 – 18 years for the United States, and 13 – 18 years for France. Regarding the legal process, all the countries in focus had juvenile trials which were separated from the ordinary courts and gave paramount important to the child welfare. However, Thailand was different from other countries in terms of the penalty, Thailand was likely to implement the behavior control or training rather than the imprisonment, while in other countries, the wrongdoers might face imprisonment if the case was deemed serious. Regarding the transfer of cases, it was allowed in Thailand, the United States, and France while it was not permitted in England and Wales. Nevertheless, the transfer of cases had never been put into practice in Thailand. This was due to the fact that Thailand was likely to hold the belief that children could repent and reform themselves, while in other countries the focus was on justice, so even the child criminal must be punished accordingly to bring justice to the victims and the society. Therefore, it is recommended that legal measures of Thailand be studied and applied. The ages of the offenders should be respecified. The prosecution process and penalty must be appropriate for the offenders. The transfer of cases should also be implemented if necessary.

(Total 85 pages)

Keywords: Cases of Children and Youth, Transfer of Criminal, the Determination of Critical Events

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 สมมติฐานการวิจัย	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.5 วิธีการวิจัย	8
1.6 นิยามศัพท์	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชน	10
2.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาตัดสินลงโทษเด็กและเยาวชนในคดีอาญา	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลธรรมดา	17
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
2.5 คำตัดสินคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ที่ทำผิดในคดีอาญาตามฐานความผิดต่าง ๆ	28
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และการโอนคดีในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ	33
3.1 การศึกษามาตรการทางกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา	33
3.2 การศึกษามาตรการทางกฎหมายในสาธารณรัฐฝรั่งเศส	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การศึกษามาตรการทางกฎหมายในประเทศอังกฤษและเวลส์	45
3.4 การเปรียบเทียบการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน และการโอนคดีเด็กและเยาวชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์	50
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และ การโอนคดี ในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน	54
4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์ในการรับ โทษอาญาของเด็กและ เยาวชน	55
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์อายุของผู้ที่ทำผิด	57
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน	59
4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคดีของศาล	62
4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการ โอนคดีของเด็กและเยาวชน ไปสู่ศาลธรรมดา	64
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
5.1 บทสรุปและอภิปรายผล	69
5.2 ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ตารางสรุปการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน การโอนคดีเด็กและเยาวชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์	51

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทยการดำเนินคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนมีข้อจำกัดว่าไม่สามารถใช้วิธีการลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ได้ ดังจะเห็นได้จากการที่กฎหมายอาญา ตามความในมาตรา 73-76¹ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน ทำให้ศาลไม่สามารถพิจารณาตัดสินลงโทษเด็กและเยาวชนเกินกว่าอายุ หรือความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนที่จะสามารถกระทำได้ ดังนั้นไม่ว่าเด็ก และเยาวชนจะไปก่อคดีอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงเพียงใดก็ตามอายุของผู้ที่ก่อเหตุทำผิดก็ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ศาลนำมาใช้ในการพิจารณาประกอบ ในเรื่องของบทลงโทษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น คดี 4 วัยรุ่น ล่อลวงหญิงชายคู่หนึ่งไปฆ่าฝังดินในป่าที่จังหวัดพัทลุง แม้ว่าสังคมจะเห็นว่าเป็นการก่อเหตุทำผิดของวัยรุ่นกลุ่มนี้มีการวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนก่อเหตุ โดยการโทรศัพท์ติดต่อทางผู้เสียหายให้มาพบแล้วให้ชวนแฟนหนุ่มมาด้วยเมื่อมาถึงก็ใช้อาวุธปืนจี้บังคับให้ซ่อนท้ายรถจักรยานยนต์เข้าไปในป่า ขุดหลุมแล้วให้ผู้ชายไปนั่งที่ปากหลุม ใช้กำลังบังคับข่มขืนผู้เสียหายต่อหน้าแฟนหนุ่ม หลังจากนั้นก็ใช้อาวุธปืนยิงแฟนหนุ่มให้ตกลงไปในหลุม ใช้มีดแทงได้ร้าวนม และใช้ปืนยิงซ้ำอีกนัดหนึ่งจนถึงแก่ความตายแล้วก็ช่วยกันขุดดินฝังศพ ต่อจากนั้นก็ได้พาตัวผู้เสียหายขึ้นรถกระบะใช้อาวุธปืนยิง มีมีดแทงแล้วโยนทิ้งเหวในป่าข้างทาง จนมีผู้มาพบเห็นแล้วนำตัวผู้เสียหายส่งโรงพยาบาล ซึ่งจากพฤติกรรมการก่อเหตุที่กล่าวมาผู้คนส่วนใหญ่จะแสดงความคิดเห็นว่าการกระทำนั้นโหดเหี้ยมผิดวิสัยเกินคนปกติ² แต่มาตรการลงโทษทางกฎหมายนั้นไม่สามารถนำโทษสถานหนัก คือ ประหารชีวิตมาใช้กับวัยรุ่นกลุ่มนี้ได้ เพราะกฎหมายอาญา ตามความใน มาตรา 18 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้นำโทษประหารและโทษจำคุกตลอดชีวิต มาใช้กับผู้ที่ก่อเหตุทำผิดในขณะที่เป็นเด็กและเยาวชน และบทบัญญัติ

¹ มาตรา 73 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมตามความในกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2565

² จาก อดีตผู้ตัดสินเปิดข้อกฎหมายคดีฆ่าฝังพัทลุง ระบุโหดเหี้ยมเกินคนปกติ-แม้สารภาพก็ไม่ควรลดโทษ, โดย ชูชาติ ศรีแสง, Thai PBS NEWS, 2559, สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/7724>

วรรคสาม บัญญัติว่า ถ้าหากผู้ที่ก่อเหตุทำผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีได้ก่อเหตุทำผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษดังกล่าวได้

โทษจำคุก 50 ปี³ คดีนี้ขณะก่อเหตุทำผิดจำเลยทั้งสามคน มีอายุเกิน 15 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี จึงได้ลดมาตราส่วนโทษ ให้ถึงหนึ่ง ตามคำตัดสินศาลเยาวชนฯ จังหวัดพัทลุง ในคดีอาญาหมายเลข คำ 89/2559 และ 106/2559 ศาลได้พิจารณาพฤติกรรมการกระทำความผิด ประกอบ รายงานสำนวนคดีแสดงข้อเท็จจริง จากสถานพินิจจังหวัดพัทลุงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เห็นว่าจำเลยที่ 1-2 กระทำผิดหลายข้อหาในลักษณะอุกฉกรรจ์ เป็นการวางแผนสมคบคิดไว้ล่วงหน้า ผลการกระทำนอกจากทำให้เสียชีวิต และนางสาว อ.โจทก์ร่วมที่ 2 ได้รับอันตรายสาหัสและยังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ของโจทก์ร่วมที่ 2 เป็นอย่างมาก ถือได้ว่าเป็นการลงมือกระทำ ที่ขาดจิตสำนึกและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง พฤติการณ์แห่งคดีนับว่าเป็นเรื่องร้ายแรง ประกอบกับนิสัยและความประพฤติโดยทั่วไปของนาย ว.กับนาย จ.จำเลยที่ 1-2 มีข้อเสียหลายด้าน โดยมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คบหากับบุคคลที่เรียกได้ว่ามีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม และใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ อีกทั้งผู้ปกครองไม่ได้อบรมดูแลอย่างเข้มงวด ทำให้เกิดความเลี่ยงหรือโอกาสที่จะกระทำผิดซ้ำได้อีก การที่จะใช้วิธีสำหรับเด็กและเยาวชนจึงไม่เหมาะสม ดังนั้นศาลจึงเห็นสมควรให้ลงโทษจำคุกจำเลยที่ 1-2 คนละ 28 ปี และปรับคนละ 250 บาท เพื่อให้เป็นคดีตัวอย่างแก่เยาวชนรายอื่น ๆ ในอนาคต หากจำเลยที่ 1-2 ไม่ชำระค่าปรับก็ให้ส่งตัวไปควบคุมความประพฤติ และเพื่อฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลา โดยมีกำหนด 1 วัน สำหรับนางสาว ศ.จำเลยที่ 3 ศาลได้ตัดสินลงโทษจำเลยที่ 3 ให้มีโทษจำคุก 4 เดือน และปรับเป็นเงิน จำนวน 1,500บาท ซึ่งศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่าแม้นิสัยและความประพฤติของจำเลยที่ 3 จะมีข้อเสียอยู่บ้าง แต่ผู้ปกครองยังคงรักใคร่ ห่วงใย และประสงค์จะรับตัวกลับไปดูแลเอง ดังนั้นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของจำเลยที่ 3 จึงเห็นสมควรให้โอกาสกลับตัวเป็นพลเมืองดี โดยโทษจำคุกนั้นให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 3 ปี และให้มีการคุมประพฤติโดยมีกำหนด 2 ปี พร้อมให้กำหนดเงื่อนไขในการคุมประพฤติอีกด้วย ถ้า

³ จาก หลักและคำตัดสิน : กฎหมายอาญา (น. 67), โดย สหรัฐ กิติ สุภการ, 2562, กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

หากว่าจำเลยที่ 3 ไม่ชำระค่าปรับก็ให้ส่งตัว ไปควบคุม ณ ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลา มีกำหนด 3 วัน และให้รับของกลาง⁴

จากรูปคดีดังกล่าวแม้ว่าในกระบวนการทางกฎหมายดูเหมือนจะเปิดช่องว่างให้มีการโอนคดีเยาวชนที่มีพฤติกรรมแก่เกินวัยไปสู่ศาลธรรมดาเพื่อพิจารณาดำเนินคดีได้ ตามมาตรา 97 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธีพิจารณา ได้สวน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 แต่ศาลเยาวชนฯ จังหวัดพัทลุงกลับไม่ได้โอนคดีเยาวชนกลุ่มนี้ไปเข้าสู่ กระบวนการ พิจารณา ได้สวน ทางด้านคดีความของศาลธรรมดา เนื่องจากที่ผ่านมาเคยมีกรณีการนำเยาวชน เข้าสู่กระบวนการ พิจารณา ได้สวน ทางด้านคดีความ ของศาลธรรมดา แต่ก็ไม่สามารถคืนคนดีกลับสู่สังคมได้ เนื่องจากช่วงเวลาที่เยาวชนเข้าไปเติบโตในเรือนจำปกติจะทำให้เยาวชนเหล่านั้นออกมาก่อเหตุที่รุนแรงทวีคูณ เหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประสบปัญหานี้เช่นเดียวกันในรัฐฟลอริดา เด็กที่ถูกย้ายไปศาลผู้ใหญ่ มีแนวโน้มกลับกลายเป็นก่อเหตุทำผิด ซ้ำมากกว่าเด็ก ที่ถูกส่งไปยังระบบเยาวชนในคดีเดียวกันและมีประวัติคล้ายคลึงกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการให้สิทธิประโยชน์ ความคุ้มครอง ของเด็ก และเยาวชนที่ต้องได้มีการพิจารณาฟื้นฟูสมรรถภาพในระบบของศาลเด็กและเยาวชนซึ่งได้มีการออกแบบให้เยาวชนใช้เป็น เครื่องมือที่จำเป็น ในการพลิกชีวิตตามกฎหมาย จึงตัดสินใจไม่ส่งตัวเยาวชนไปศาลผู้ใหญ่⁵ นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อปี 2003 ในนครชิคาโกของสหรัฐอเมริกา ศาลได้เคยมีคำตัดสินลงโทษวัยรุ่นอายุ 19 ปี สองคนที่ก่อเหตุทำผิดฐานลักทรัพย์ และยังก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่รูปปั้นพระกุมารเยซู ที่โบสถ์ท้องถิ่นจัดขึ้นเพื่อแสดงถึงการประสูติของพระเยซู นอกเหนือจากคำตัดสินที่ศาลสั่งลงโทษจำคุก 45 วัน แล้วศาลยังได้ออกคำสั่งให้พวกเขาเดินไปในย่านใจกลางเมืองพร้อมกับลาตัวหนึ่ง และถือแผ่นป้ายที่มีข้อความว่า “ขอภัยสำหรับความผิดอันไม่เจลา”⁶ เพื่อเป็นการประจานและปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะ ในขณะที่ประเทศฝรั่งเศสไม่มีระบบในการโอนคดีเยาวชน ไปยังศาลสำหรับผู้ใหญ่

⁴ จาก ลูก 28 ปี 2 โจ้ พัทลุง นำฝั่งคินดาข-ทำร้ายสาหัส ศาลชี้อุกฉกรรจ์สมควรคิด นกต่อคุก 4 เดือน รอลงอาญา 3 ปี, โดย สืบพงษ์ ศรีวงษ์กุล, *มติชนออนไลน์*, 2559, สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/local/crime/news_329653

⁵ จาก คำตอบข่าว ทางเลือกอาชญากรเด็ก ก่อคดีอาญา, โดย ธวัชชัย ไทยเขียว, ช่อง 8, 2559, สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=mBDgGmsA2Mw>

⁶ From The Transfer of Juveniles to Criminal Court: Does it make a difference?, by Bishop, Frazier, Lanza-Kaduce, and Winner, 1996, *Crime & Delinquency*, 42(2), 171–191. doi:10.1177/0011128796042002001

⁷ จาก คดีเด็ด : คำตัดสินสุดแปลกจากทั่วโลก, โดย BBC News ไทย, 2561, สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/international-46612537>

เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ผู้ตัดสินของประเทศฝรั่งเศสสามารถใช้ความรุนแรงของอาชญากรรมที่เยาวชนกระทำการในการพิจารณาโทษจำคุก สำหรับเยาวชน ที่ก่อเหตุทำผิดได้ ส่วนประเทศอังกฤษและเวลส์นั้น เยาวชนอาจได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ใหญ่ในความผิดร้ายแรง เช่น คดีข่มขืน กระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศของเด็ก ความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ต้องห้าม นอกจากนี้หากเยาวชนถูกตั้งข้อหาก่อเหตุทำผิดร่วมกับผู้ใหญ่ก็ต้องถูกพิจารณา ได้ส่วนทางด้านคดีความ ในชั้นศาลผู้ใหญ่ ยกเว้นในกรณีถ้าหากที่มีความจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ ให้เกิดแห่งความยุติธรรมให้ทั้งสองได้รับการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความในศาลสูง (Crown Court)⁸

จากสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ผู้ก่อเหตุทำความผิด ยังเป็นเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) ที่ปรากฏให้เห็นอยู่บนสื่อต่าง ๆ เช่น ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ มีอยู่จำนวนมากที่พฤติกรรม ในการก่อเหตุ นั้น มีความรุนแรง เข้มโหด ไม่มีความเกรงตัวต่อบทลงโทษและบาปบุญคุณโทษนั้นถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญระดับชาติอีก ประการหนึ่ง เนื่องจากเด็ก และเยาวชน จะเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศต่อไป แต่ในช่วงวัยสำคัญแห่งการเรียนรู้ และพัฒนานั้น กลับเป็นเด็กและเยาวชนต้องกลายมาเป็นผู้ต้องหาทั้งในคดีความ ที่เป็นคดีอาญาธรรมดา ไปจนถึงคดีความอาญาที่มีความรุนแรงโหดเหี้ยมผิดวิสัย เผลอเช่นเดียวกับการกระทำของวัยผู้ใหญ่ที่เราเรียกว่าเป็น “อาชญากร” อาจมีทั้งส่วนที่เด็ก และเยาวชนเลือกกระทำผิดเอง หรือแม้กระทั่งการก่อเหตุทำผิดที่เกิดจากการหลอกลวง บังคับขู่เข็ญ ชักจูง หลอกล่อให้กระทำ ให้หลงเชื่อจากบุคคลอื่น

สำหรับสถานการณ์เช่นนี้ในประเทศไทย ปัจจุบันพบว่าการก่อเหตุทำผิดของเด็ก และเยาวชนจากข้อมูลรายงานสถิติคดีกรมพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน กระทรวงยุติธรรม⁹ ประจำปี 2564 พบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ จากทั่วประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 14,593 คดี ซึ่งสามารถจำแนกตามฐานการก่อเหตุทำผิดได้ดังตารางที่ 1.1 ดังนี้

⁸ From *Under what circumstances can a Juvenile be tried as an Adult*, by Paicker, 2019, <https://blog.ipleaders.in/circumstances-can-juvenile-tried-adult/>

⁹ จาก รายงานสถิติคดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (น. 10), โดย กระทรวงยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2564, สืบค้นจาก <https://www.djop.go.th/storage/files/2/statistics2564.pdf>

ตารางที่ 1.1 จำนวนและร้อยละของคดีเด็ก และเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
จำแนกตามฐานความผิด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ฐานความผิด	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน	1,857	12.73
ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย	1,477	10.12
ความผิดที่เกี่ยวกับเพศ	721	4.94
ความผิดที่เกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง การปกครอง	257	1.76
ความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด	6,943	47.58
ความผิดด้านอื่น ๆ	3,338	22.87
รวม	14,593	100.00

ที่มา: กระทรวงยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2564, น. 10

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ชัดเจนว่าในจำนวนคดีเด็ก และเยาวชน ซึ่งถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 14,593 คดีเมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ จำนวน 6,943 คดี คิดเป็นร้อยละ 47.58 ของคดี ทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่มีฐานความผิดอื่น ๆ เช่น พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478 นอกจากนั้นเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีจำนวน 1,857 คดีเป็นคดีที่มีฐานความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีจำนวน 1,477 คดีเป็นคดีที่มีฐานความผิดที่เกี่ยวกับเพศ จำนวน 721 คดีและเป็นคดีที่มีฐานความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคง ความสงบสุข เสรีภาพและการปกครอง จำนวน 257 คดีซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.73 10.12 4.94 และ 1.76 ตามลำดับ

ตามที่กล่าวมาแล้ว ถึงแม้เด็ก และเยาวชนมีพฤติกรรม การทำผิด ในคดีอาญาไม่แตกต่างกับผู้ใหญ่ แต่กระบวนการทางกฎหมายที่ใช้กับเด็ก และเยาวชนนั้นกลับมีความแตกต่างกับผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ก่อเหตุทำความผิดร่วมกัน กล่าวคือ ไม่ว่าศาลจะพิจารณาคัดสินให้จำคุกเด็กและเยาวชนหรือไม่ก็ตาม แต่โทษนั้นจะได้รับการเปลี่ยนเป็นการส่งไปฝึกอบรมในสถานพินิจฯ แทน แม้ว่ากฎหมายวิธีพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความเยาวชนจะมี “ช่องทางฉุกเฉิน” ว่าในกรณีที่ เด็ก และเยาวชน มีการก่อเหตุทำผิดร้ายแรงฉุกเฉินจึงให้กลับไปปรับใช้กฎหมายผู้ใหญ่แทนได้¹⁰ แต่

¹⁰ จาก กฎหมาย “ไม้นวม” สำหรับอาชญากรเด็ก, โดย พระบาท นามเมือง, 2561, MGR ONLINE, <https://mgronline.com/columnist/detail/9610000126204>

ในความเป็นจริง ศาลเยาวชน และครอบครัว กลับไม่ได้โอนคดีไปให้ศาลธรรมดาตัดสินทั้ง ๆ ที่ในหลักปฏิบัติสามารถทำได้¹¹ หากศาลเยาวชน และครอบครัว ได้พิจารณา โดยคำนึงถึง ด้านสภาพร่างกาย ด้านสภาพจิตใจ ด้านสติปัญญาและด้านนิสัยแล้ว พบว่าในขณะที่ก่อเหตุทำผิด หรือในระหว่างการพิจารณาเด็ก หรือเยาวชนที่ต้องหา ว่าได้มีการก่อเหตุทำผิด เช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป¹² นอกจากนั้นจากผลการตัดสินในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดทางอาญา ของศาลเยาวชนฯ มักใช้วิธีการคัดกรองเพื่อให้เด็กหรือเยาวชน ที่ยังไม่ได้สมควรจะมีคำตัดสิน โดยศาลจะมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลย ชั่วคราว หรือจะส่งตัวไปให้ควบคุมไว้ที่สถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งชั่วคราว เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อยู่ในสังคม และมีชีวิตไปในทางที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้หาก ปฏิบัติตามคำสั่งศาลได้สำเร็จ ก็จะมีการคัดกรองจากระบบกระบวนการยุติธรรม สามารถมีคำสั่งยุติคดีได้ โดยไม่ต้องมีการตัดสิน ให้ระงับสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องไป¹³ หรือไม่มีการโอนคดีไปยังศาลธรรมดาเพื่อให้พิจารณาตัดสินตัดสินลงโทษแทนใด ๆ ทั้งสิ้น¹⁴ ดังนั้นจะเห็นว่าศาลเยาวชนฯ พยายามเลี่ยงโทษคุมขังเด็กและเยาวชนให้น้อยที่สุด¹⁵ ซึ่งไม่สามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการลงโทษได้¹⁶

¹¹ จาก เห็นด้วยหรือไม่? 15-17 ปี ก่อคดีร้ายแรงเข้ารับโทษเท่าผู้ใหญ่, โดย พงศ์พิทักษ์ สละชีพ, 2562, สืบค้นจาก <https://www.change.org/p/รัฐบาล-เห็นด้วยหรือไม่-15-17-ปี-ก่อคดีร้ายแรงเข้ารับโทษเท่าผู้ใหญ่>

¹² พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง

¹³ จาก รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม (น. 101), โดย สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักแผนงานและงบประมาณ, 2561, สืบค้นจาก <https://oppb.coj.go.th/th/file/get/file/2019052135c62966b26ece7e5248a8f1b781acff135902.pdf>

¹⁴ จาก รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2560 (น. 266), โดย สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักแผนงานและงบประมาณ ส่วนระบบข้อมูลและสถิติ, 2561, กรุงเทพฯ: ออล พรินท์ เซ็นเตอร์

¹⁵ จาก กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน, โดย ปิยะพร ตันฉีกุล, 2558, วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18 (มกราคม-ธันวาคม 2558), 96-114

¹⁶ จาก มาตรการทางกฎหมายในการใช้วิธีการคุมประพฤติแบบเข้ม (วิทยานิพนธ์), โดย อรณิษฐ์ บุญยรัตพันธุ์, 2547, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2547 โดย อรณิษฐ์ บุญยรัตพันธุ์

ฉะนั้นกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่เด็กหรือเยาวชนก็อาจเป็นช่องว่าง ของกฎหมายที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนไม่มีความเกรงกลัวที่จะก่อเหตุทำผิดซ้ำ¹⁷ ดังนั้นในการกำหนดโทษจึงเป็นหน้าที่สำคัญของศาลที่ศาลควรจะต้องมีการพิจารณาถึงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับผู้ที่ทำผิดทุกด้าน ตามที่บัญญัติใน กฎหมายอาญา ตามความในมาตรา 56 ได้แก่ อายุ ความประพฤติ ประวัติ สติปัญญา สุขภาพ การศึกษาอบรม ภาวะแห่งจิต อาชีพ นิสัย สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานี ประวัติการก่อเหตุทำผิด เพื่อให้ศาลสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่ทำผิดรายนั้น ๆ มีความสามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองได้หรือไม่ เพียงใด แต่หากการพิจารณา แล้วเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดไม่สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมของตนเองได้แล้วกลับไปก่อเหตุทำผิด เกิดขึ้นซ้ำอีกก็สมควรที่จะได้รับการลงโทษที่หนักขึ้นกว่าเดิม เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้เด็กหรือเยาวชนรุ่นต่อไปก่อพฤติกรรมลอกเลียนแบบตามมามากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการทางกฎหมายคดีอาญาของเด็กและเยาวชน ในต่างประเทศ เพื่อนำมาศึกษาเป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดจิตสำนึก รู้จักแยกแยะผิด ชอบ ชั่ว ดี และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม มากยิ่งขึ้น ป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำ และพฤติกรรมลอกเลียนแบบ อาจนำไปสู่การลดการกระทำผิดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติกรรมและการ โอนคดีในความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชน

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติกรรมและการ โอนคดีในความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชน

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติกรรมและการ โอนคดีในความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชนของประเทศไทยกับต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

¹⁷ จาก การลงโทษเยาวชนในคดีอาญา : เยียวยาแก้ไขหรือจูงใจให้กระทำผิดซ้ำ, โดย สุทธิดา ใจสำริด, 2561, สืบค้นจาก <https://law.mfu.ac.th/law-news/law-detail/detail/News/5587.html>

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมลอกเลียนแบบ การก่อเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติการณ์ ของ เด็กและเยาวชน ในประเทศไทย อาจมาจาก มาตรการทางกฎหมาย ที่ไม่ได้มีการลงโทษเด็กและเยาวชน อย่างเด็ดขาด มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนกลับตัวกลับใจ ซึ่งอาจไม่ได้ผลในบางกรณี เมื่อเปรียบเทียบกับ มาตรการในต่างประเทศ พบว่ามีการโอนคดี และมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดมากกว่า เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้กับประเทศไทย จึงเสนอแนวทางในการปรับเปลี่ยนมาตรการทางกฎหมายของไทย โดยให้มีการนำเอามาตรการทางกฎหมายด้านการโอนคดีของสหรัฐอเมริกาปรับใช้ให้เพื่อให้เหมาะสมกับอายุ พฤติกรรม หรือวุฒิภาวะ ของเด็ก และเยาวชน ที่ก่อเหตุทำผิด และให้มีการนำเอามาตรการทางกฎหมายด้านบทลงโทษ ของฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์มาปรับใช้ เช่น พิจารณาจาก ครอบครัว สภาพแวดล้อม ภูมิหลัง ลักษณะการก่อเหตุ เพื่อกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม โดยยึดถือสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนเป็นหลัก แต่คงไว้ซึ่งความยุติของเหยื่อและสังคม หรือหากว่าเป็นคดีเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติการณ์ ก็อาจได้รับโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติการณ์และการโอนคดีในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษและเวลส์

1.5 วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Search/Written Material) แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายของไทย โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติการณ์และการโอนคดี ในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย เปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษและเวลส์

1.6 นิยามศัพท์

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์

เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

เหตุความผิดร้ายแรง อุญกรรจ์ หมายถึง การก่อเหตุทำผิดในคดีอาญาร้ายแรง เช่น ความผิดฐานวางเพลิง ความผิดฐานฆาตกรรม หรือฆ่าคนตาย ความผิดฐานบุกรุก ทำลายข้าวของ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหรือผู้ใหญ่ ฯลฯ

การรับโทษอาญา หมายถึง บทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่กฎหมายกำหนดไว้

การโอนคดี หมายถึง การใช้ดุลพินิจของศาลเด็กและเยาวชนในการโอนคดีเยาวชนไปยังศาลธรรมดา ตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง ได้กำหนดไว้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้ได้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุญกรรจ์และการโอนคดีในความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชน

1.7.2 ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุญกรรจ์และการโอนคดีในความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชน

1.7.3 ทำให้ได้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในด้านที่เกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุญกรรจ์และการโอนคดีในความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชนของประเทศไทยกับต่างประเทศ

1.7.4 ทำให้ได้ทราบถึงแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกรรจ์และการโอนคดีในการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชน เป็นการศึกษา รวบรวมเนื้อหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การก่อเหตุทำผิดในคดีอาญา ของเด็ก และเยาวชน ในประเทศไทย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับ การรับโทษอาญาของเด็ก และเยาวชน ซึ่งอธิบายถึงความสำคัญของการลงโทษ วัตถุประสงค์ของการลงโทษ องค์ประกอบของการรับโทษ อาญา ประเภทของการรับโทษอาญา การรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชน หลักเกณฑ์การพิจารณา ตัดสินลงโทษเด็กและเยาวชนในคดีอาญา แนวคิดเกี่ยวกับการโอนคดีเด็ก และเยาวชน ไปยังศาล ธรรมดา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำตัดสินคดีของศาลในคดีอาญาต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่ทำความผิด ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชน

การลงโทษทางอาญาเป็นกระบวนการที่ใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสังคมเพื่อ จำกัดขอบเขตของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งความสงบ ปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี และเสถียรภาพทางสังคม โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ดูแลควบคุมให้ประชาชนพลเมือง ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ผู้ใดฝ่าฝืนย่อมได้รับการลงโทษ ซึ่งรูปแบบของการลงโทษ ผู้ที่กระทำผิด มีอยู่หลายวิธี และแตกต่างกันไปตามสมัย ค่านิยม และวัฒนธรรม แบบอย่างจารีตประเพณี ความ เจริญก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งทัศนคติ ภูมิปัญญาของชุมชนที่มีต่อผู้กระทำผิดเป็นปัจจัยสำคัญ สิ่ง เหล่านี้จะสะท้อนออกมาในรูปของแนวคิด ในด้านการปฏิบัติกับผู้ก่อเหตุก่อเหตุทำผิดซึ่งแตกต่างกันไป¹⁸

¹⁸ จาก กระบวนการก่อนฟ้องคดีสำหรับความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ (วิทยานิพนธ์), โดย ปวีณา พิชญโกศล, 2529, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2529 โดย ปวีณา พิชญโกศล

2.1.1 การรับผิดทางอาญา

โดยการลงโทษตามที่บัญญัติประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 18 อันได้แก่ โทษประหารชีวิต, โทษจำคุก, โทษกักขัง, โทษปรับ และการริบทรัพย์สิน เนื่องจากเป็นมาตรการทางอาญาที่ใช้ข่มขู่ไม่ให้เกิดการก่อเหตุทำผิดเช่นเดียวกัน หรืออาจเป็นแนวทางซึ่งบังคับจิตใจ ของบุคคล ที่คิดจะก่อเหตุทำผิด เช่นเดียวกันไม่ให้ ก่อเหตุทำผิดนั้นหรือลดความคิดนั้น ๆ ในขณะที่วิธีการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ให้เป็นมาตรการทางกฎหมายในการบังคับทางอาญา โดยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันพิเศษ (Special Prevention/ Spezialpraevention) โดยวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้น มีเพื่อเป็นการป้องกัน ไม่ให้ผู้ก่อเหตุก่อเหตุทำผิด ได้กลับมาทำความผิดซ้ำอีก และยังเป็นการป้องกันไม่ให้มีการกระทำผิดที่จะส่งผลเดือดร้อน ต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ในอนาคต โดยมาตรการความปลอดภัย ศาลสามารถใช้เป็นทางเลือก ควบคู่ไปกับการลงโทษ เป็นการตอบสนองภารกิจหลัก ในด้านการคุ้มครองสังคม การป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดของกฎหมายอาญา¹⁹ โดยการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับฐานความผิด และตัวผู้ทำผิดนั้น โดยจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงแห่งคดี และหลักทฤษฎี วัตถุประสงค์ในการลงโทษอีกด้วย โดยจะต้อง ใช้วัตถุประสงค์การลงโทษ ทางคดีอาญามาใช้ เพื่อให้เกิดผล ในการรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้นในอดีต และจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน และปรับปรุงแก้ไขในอนาคต จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การก่อเหตุทำผิดทางอาญาเป็นการกระทำโดยมีเจตนามุ่งหวังผล หากการกระทำผิดนั้นครบองค์ประกอบ ผู้เสียหายสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา ทำผิดจริงตามที่ผู้ถูกกล่าวหา บุคคลผู้นั้นต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้

2.1.2 การรับผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน

โดยทั่วไปแล้ว เมื่อมีการก่อเหตุทำผิดอาญาขึ้น แสดงว่าได้มีการกระทำอันเป็นการเสียหาย หรืออันตรายแก่สังคมแล้ว บุคคลที่ก่อเหตุทำผิดย่อมจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ สำหรับกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำผิดแล้ว กฎหมายเห็นว่าพวกเขาเหล่านี้ อาจมีความรู้สึกผิดชอบอย่างจำกัด ไม่เหมือนกับกรณีที่ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ทำผิด ดังนั้นกฎหมายอาญาจึงกำหนดเรื่องการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชนไว้เป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะในบางกรณีแม้การกระทำของเด็กจะเป็น

¹⁹ จาก กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (น. 33), โดย ธาณี วรภัทร์, 2558, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน

ความผิด แต่กฎหมายอาจไม่เอาโทษเลยก็ได้²⁰ ซึ่งจากการศึกษาเรื่องการรับผิดทางอาญา ของเด็ก และเยาวชนนี้ ตามความใน กฎหมายอาญา มาตรา 73-76 ได้จำแนกความรับผิด ของเด็ก และเยาวชน ตามเกณฑ์อายุไว้ดังนี้²¹

1) เด็กอายุไม่เกิน 10 ปี ถือว่าเด็กมีความผิดแต่กฎหมายยกเว้นโทษแก่เด็ก โดยห้ามมิให้ลงโทษเด็กนั้นเลยโดยเด็ดขาด ซึ่งหมายความว่า การกระทำนั้นยังเป็นการผิดตามกฎหมายอาญาอยู่เพียงแต่กฎหมายไม่เอาโทษเท่านั้น

2) เด็กอายุ 10 ปี ไม่เกิน 15 ปี ถือว่าเด็กนั้นมีความผิดแต่ห้ามมิให้ลงโทษทางอาญาแก่เด็ก ซึ่งกฎหมายก็เปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจใช้ “วิธีการสำหรับเด็ก” ได้ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำหรับการอบรมสั่งสอนและขัดเกลาเด็กให้เป็นคนดีและไม่ก่อเหตุทำผิดขึ้นอีกในอนาคต

วิธีการสำหรับเด็ก ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้แก่

(1) การว่ากล่าว ตักเตือน แก่เด็กที่ก่อเหตุทำผิด หรือแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่

(2) การเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่มาทำทัณฑ์บนว่าจะระวังไม่ให้เด็กก่อเหตุร้ายขึ้นอีก

(3) การใช้วิธีคุมประพฤติสำหรับเด็ก โดยมีพนักงานคุมประพฤติคอยควบคุมสอดส่อง

(4) ส่งตัวไปอยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ยอมรับเด็กเพื่อสั่งสอนอบรม

(5) ส่งตัวไปโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก (แต่ไม่ให้อยู่จนอายุเกิน 18 ปี)

วิธีสำหรับเด็กเหล่านี้ ไม่ใช่โทษตามความในกฎหมายอาญาเป็นแต่เพียงเครื่องมือที่มุ่งหมายให้เด็กกลับตนเป็นคนดีเท่านั้น สำหรับศาลเด็กและเยาวชนนั้นยังมีมาตรการอื่น ๆ ซึ่งกำหนดไว้เป็นพิเศษตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยเฉพาะอีกด้วย

²⁰ จาก กฎหมายกับการก่อเหตุทำผิดของเด็กและเยาวชน, โดย ดวงพร เพชรคง, 2561, สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewt_admin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20180104105740.pdf

²¹ จาก ความรับผิดของเด็กและเยาวชนในการก่อเหตุทำผิดอาญา, โดย ปรีชา หยกทองวัฒนา, 2561, สืบค้นจาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/spllaw/2016/02/14/entry-1>

3) เด็กอายุ 15 ปี ไม่เกิน 18 ปี ก่อเหตุทำผิดกฎหมายเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจ โดยศาลที่พิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความอาจเลือกลงโทษทางอาญาแก่เด็กเช่นเดียวกับกรณีคนทั่วไป (แต่ให้ลดโทษลงกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้) หรือศาลอาจจะเลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กอย่างที่ใช้กับเด็กอายุ 10 ปี ไม่เกิน 15 ปี ก็ได้

4) เด็กอายุ 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี โดยปกติแล้ว ถ้าผู้ทำผิดที่มีอายุ 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี จะต้องได้รับโทษทางอาญา เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่ศาล อาจใช้ดุลพินิจลดโทษให้หนึ่งในสาม หรือจะเป็นกึ่งหนึ่งของโทษ ที่กฎหมายกำหนด ก็ได้ หากศาลพิจารณาเห็นว่าผู้กระทำความผิด ยังไม่รู้สึกละอายอย่างเต็มที่ จะเป็นส่วนในการพิจารณาจากตัวผู้ทำความผิดเอง

เมื่อเด็กทำผิด ก็จะมีการฟ้องคดีต่อศาล แต่การฟ้องต่อศาลได้นั้นอายุของผู้ที่ทำผิดถือเป็นส่วนสำคัญ ในการพิจารณาได้ว่าควรฟ้องผู้ที่ทำผิดต่อศาลใด ซึ่งหากผู้กระทำความผิดนั้นเป็น เด็ก และเยาวชน ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความ เด็ก และเยาวชนนั้น คือ ศาลเยาวชน และครอบครัว ที่กฎหมายบัญญัติให้มีเขตอำนาจในการพิจารณาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยพระราชบัญญัตินี้ได้ให้คำนิยามของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ไว้ดังนี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

ดังนั้นกฎหมายมีการกำหนดขึ้นอายุของเด็กและเยาวชนแยกออกจากกัน แม้จะเป็นผู้เยาว์เหมือนกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แต่หากผู้เยาว์ก่อเหตุทำผิดตามกฎหมายอาญา การพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความของศาลจะต้องคำนึงถึงช่วงอายุในการก่อเหตุทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญด้วย เพราะหากต้องฟ้องผู้ทำผิดที่มีอายุตามช่วงอายุดังกล่าว อายุจะเป็นเงื่อนไขหลักที่กำหนดเขตอำนาจศาล และเงื่อนไขในการพิจารณาลงโทษของศาลเองด้วย ซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความ เด็ก และเยาวชนนั้นคือ ศาลเยาวชน และครอบครัว

เมื่อเด็กกระทำความผิด การพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความเด็กและเยาวชนจึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 ไม่ได้ใช้ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา เหมือนกับการพิจารณาคดี ที่ผู้ใหญ่กระทำ

ผิดแต่อย่างใด เพราะเด็กและเยาวชนเวลาทำผิดจะมีการคุ้มครองตามกฎหมายเด็ก เพราะอาจทำ ความผิดเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจเป็นเพราะสภาพสังคมพาไปก็ได้ ดังนั้นหากจะให้เด็ก ต้องได้รับการพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความแบบผู้ใหญ่ อาจจะส่งผลให้เกิดผลเสียมากกว่า และ อาจเป็นปัญหาของสังคมในระยะยาวได้

การพิจารณาคดี เด็ก และเยาวชน ในศาลนั้น ใช่ว่าเด็กที่มีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์จะไม่สามารถขึ้นศาลนี้ได้ กฎหมายยังเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจในการโอนคดีจากศาลปกติมาพิจารณาใน ศาลเยาวชนฯ ได้ และหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กนั้นมีสภาพร่างกาย สภาพจิตใจที่ดูแล้ว เหมือนคนที่มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป ศาลอาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดาได้ ตาม มาตรา 97 วรรคสอง ซึ่งหลักกฎหมายมาตรา 97 วรรคสอง นั้นกฎหมายไม่ได้ระบุขอบเขตของการ โอนคดีไปศาลธรรมดาแต่ได้ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการพิจารณาพิเคราะห์อย่างกว้าง

ดังนั้นกรณีการก่อเหตุทำผิดของเด็กนั้นไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะก่อเหตุทำผิดใดก็ตาม หาก กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดแล้ว จะต้องส่งฟ้องต่อศาลเด็กและเยาวชน เรื่องการโอนคดีไปศาล ธรรมดานั้นเป็นดุลพินิจของศาล แต่การโอนคดีไปที่ศาลธรรมดาเด็กก็ยังคงได้รับการคุ้มครองตาม กฎหมายอยู่ดี ไม่ได้แปลว่าการโอนคดีไปที่ศาลธรรมดาคจะทำให้เด็กต้องรับโทษเหมือนที่ผู้ใหญ่ก่อ เหตุทำผิดได้รับ การโอนคดีไปหากเด็กและเยาวชนมีอายุตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดในหมวดการ รับโทษอาญา ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 93-97 มาตรา 18 ก็ยังคงให้ศาลลดโทษหรือให้เด็ก และเยาวชนไม่ต้องรับโทษอยู่ดีแล้วแต่กรณี แต่การโอนคดีเด็กจะได้รับการพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความแบบปกติ และหากมีโทษจำคุกก็เข้าเรือนจำ

2.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาตัดสินลงโทษเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

ตามกฎหมายอาญา หากมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ผู้ที่กระทำความผิดต้องได้รับโทษ แต่ อย่างไรก็ตาม หากเป็นเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ที่ทำผิดนั้น กฎหมายมองว่าบุคคลเหล่านี้ยังขาด ความรู้สึกผิดชอบเท่ากับกรณีของผู้ที่ทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่²² ฉะนั้นการที่ศาลเยาวชนจะมีคำตัดสินหรือ

²² จาก การนำรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงมาใช้ในการพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความเด็กและ เยาวชน (วิทยานิพนธ์), โดย ปิยรัตน์ วงศ์งามขวัญ, 2556, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ลิขสิทธิ์ 2556 โดย ปิยรัตน์ วงศ์งามขวัญ

คำสั่งลงโทษเด็กและเยาวชนนั้น อาจแยกพิจารณาได้ใน 2 กรณี คือ (1) กรณีเด็กหรือเยาวชนไม่ได้ก่อเหตุทำผิด และ (2) กรณีเด็กหรือเยาวชนได้ก่อเหตุทำผิดจริงตามฟ้อง ดังนี้²³

1) กรณีที่ปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่ได้ก่อเหตุทำผิด ศาลจะตัดสินให้ปล่อยตัว ตามความในมาตรา 138 อีกทั้งถ้าศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนมีความเสี่ยงต่อการก่อเหตุทำผิด จะมีการกำหนดเงื่อนไข ด้านความประพฤติ เพื่อเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพ ของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีผู้ใหญ่ก่อเหตุทำผิด แต่พิจารณาแล้วว่าไม่ได้ก่อเหตุทำผิด ศาลจะไม่มี การคุมประพฤติ เพียงแค่ยกฟ้อง และปล่อยตัวไป โดยการกำหนดเงื่อนไข ในการคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชน ตามความในมาตรา 138 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติแก่เด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

- 1.1) ห้ามเด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันอาจชักนำให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว
- 1.2) ห้ามเด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย
- 1.3) ห้ามเด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจชักนำไปสู่การก่อเหตุทำผิด
- 1.4) ห้ามเด็กหรือเยาวชนกระทำการใดอันจะนำไปสู่การก่อเหตุทำผิด
- 1.5) ให้เด็กหรือเยาวชนต้องไปรายงานตัวต่อศาล หรือพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นครั้งคราว
- 1.6) ให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษา เรียนรู้ ฝึกอบรม หรือประกอบอาชีพให้เป็นกิจจะลักษณะ
- 1.7) ให้บิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือองค์กร ที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์กรที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำหรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนตามที่ศาลกำหนด
- 1.8) กำหนดเงื่อนไขข้ออื่นใด ที่เป็นการพัฒนา และส่งเสริมความประพฤติของ เด็กหรือเยาวชน

²³ จาก ปัญหาการจับกุม การตรวจสอบการจับกุม และการสอบสวนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 (วิทยานิพนธ์), โดย จริกรณ์ ใจเร็ว, 2556, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ลิขสิทธิ์ 2556 โดย จริกรณ์ ใจเร็ว

จากเงื่อนไขคุ้มครองประพฤติดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าแม้ศาลจะตัดสินว่าเด็กและเยาวชนไม่มีความผิด แต่กฎหมายให้ความสำคัญกับการแก้ไขความประพฤติยิ่งกว่าการค้นหาความจริงว่าเด็กก่อเหตุทำผิดตามที่ถูกล่าวหาและสมควรถูกลงโทษหรือไม่²⁴ ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี หรือไม่เกินกว่าเด็กและเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

2) กรณีเด็กหรือเยาวชนได้ก่อเหตุทำผิดจริงตามฟ้อง เมื่อปรากฏกระบวนการพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนได้ก่อเหตุทำผิดจริงตามฟ้อง ศาลอาจใช้มาตรการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1) ศาลเยาวชนฯ มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญา หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย (มาตรา 142 วรรคหนึ่ง) ดังนี้

(1) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามความในกฎหมายอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 21 พ.ศ. 2551) มาตรา 39 (1) เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนให้ไปควบคุม ฝึกอบรม ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ให้ ในหมวด 4 หรือสถานที่อื่น ที่มีการจัดตั้งตามกฎหมาย ตามที่ศาลเห็นสมควร ในเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์

(2) เปลี่ยนโทษปรับมาเป็นคุมประพฤติ โดยกำหนดเงื่อนไข อาจจะ เป็นข้อเดียวหรือหลายข้อ ตามความในมาตรา 138 ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้ากำหนดเงื่อนไขให้นามตรา 138 วรรคสาม และมาตรา 139 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม นั่นก็คือศาลจะกำหนดเวลาไว้ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วยก็ได้ แต่จะต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ตลอดจนให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่จะสอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาล ในกรณีศาลไม่ได้เปลี่ยนโทษปรับเป็นคุมประพฤติและจำเลยไม่สามารถชำระค่าปรับตามมาตรา 145 ห้ามศาลสั่งกักขังจำเลยแทนค่าปรับ แต่ให้ถูกส่งไปศูนย์ฝึกและอบรม แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี

²⁴ จาก กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กของประเทศไทย โดย สกฤษฏ์ หอพิบูลสุข, 2555, วารสารอัยการ, 25(262), 113-128

ดังนั้นจะเห็นว่า การเปลี่ยนโทษในทางอาญาเป็นวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน เป็นความมุ่งหมายที่ไม่ต้องการให้เด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดได้รับการลงโทษเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างเหมาะสม²⁵ ด้วย

2.2) ศาลมีอำนาจส่งเด็กหรือเยาวชนไปจำคุกในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด หลังจากฝึกอบรมจนอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์ โดยระบุไว้ในคำตัดสิน (มาตรา 142 วรรคสอง)

2.3) ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 มาตรการหลัก ๆ คือ

(1) ใช้วิธีการไม่จำกัดอิสรภาพ ได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือน การมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้ผู้ปกครองดูแลและวางข้อกำหนดผู้ปกครองไว้ด้วย การคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชน และการมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้บุคคลหรือองค์การดูแลอบรมสั่งสอน

(2) วิธีการจำกัดอิสรภาพ ได้แก่ การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปโรงเรียนหรือศูนย์ฝึกอบรมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่ให้เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุเกินกว่า 24 ปีบริบูรณ์

2.4) การรอกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชน ตามความในกฎหมายอาญามาตรา 144 ให้อำนาจศาลรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชน แม้ว่า (1) เด็กหรือเยาวชนนั้นเคยได้รับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำตัดสินมาก่อนแล้ว (2) โทษจะลงแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก และ (3) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่า 3 ปี

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลธรรมดา

การดำเนินคดีความอาญากับ เด็ก และเยาวชน ในบางคดีเมื่อมีการยื่นฟ้องต่อศาลแล้วไม่ว่าจะเป็นการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนฯ หรือศาลธรรมดาก็ตาม คดีนั้นอาจจะไม่ได้รับการพิจารณา ใด่สวน ทางด้านคดีความต่อไปจนแล้วเสร็จ เนื่องจากมีเหตุให้ต้องโอนคดีกัน ซึ่งเหตุผลเฉพาะกรณีตามที่ปรากฏ ในพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธีพิจารณา ใด่สวน ทางด้านคดีความเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ ได้แก่ การโอนคดีเพราะข้อเท็จจริงในเรื่องอายุผิดพลาด (มาตรา 14) การโอนคดีกรณีฟ้องเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดร่วมกับผู้ใหญ่ใน

²⁵ จาก สรุปคำอธิบายมาตราที่สำคัญพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ใด่สวน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 (น. 94), โดย นกมล ปกรณ์นิมิตติ, 2555, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุทรไพศาล

ศาลธรรมดา (มาตรา 96) การโอนคดีกรณีสภาพร่างกาย จิตใจมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน (มาตรา 97) และการโอนคดีกรณีพิเศษที่อาจจะเกิดเหตุร้าย (มาตรา 98)²⁶ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.3.1 การโอนคดีเพราะข้อเท็จจริงในเรื่องอายุผิดพลาด (มาตรา 14) การโอนคดีเพราะข้อเท็จจริงในเรื่องอายุผิดพลาด ตามมาตรา 14²⁷ เป็นการโอนคดีกรณีที่มีการฟ้องผิดศาล โดยเข้าใจผิดในข้อเท็จจริงเรื่องอายุของจำเลย ซึ่งหากปรากฏแต่ต้น ศาลนั้นจะไม่มีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีนั้น ดังนั้นเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงในระหว่างการพิจารณา ไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ศาลนั้น ๆ ต้องโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาต่อไป แต่ข้อบกพร่องดังกล่าวไม่ทำให้การพิจารณาตัดสินคดีนั้นเสียไป²⁸ ตัวอย่างเช่น แม้ขณะยื่นฟ้องศาลอาญา จำเลยที่ 1 อายุยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาตัดสินของศาลอาญา แต่ความข้อนี้เพิ่งปรากฏในชั้นฎีกา กรณีจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนฯ มาตรา 15 (เดิม) การพิจารณาตัดสินของศาลอาญาจึงมีผลใช้บังคับได้²⁹

2.3.2 การโอนคดีกรณีฟ้อง เด็ก หรือเยาวชนก่อเหตุทำผิด ร่วมกับผู้ใหญ่ในศาลธรรมดา ตามมาตรา 96³⁰ เป็นการโอนคดีเนื่องจากโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชน และศาลนั้นเห็นสมควรให้โอนคดีมายังศาลเยาวชนฯ ศาลที่มีอำนาจพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดาก็ใช้วิธียกฟ้องแล้วให้โจทก์มาฟ้องไม่ได้³¹

²⁶ จาก กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว (น. 101), โดย ประเทือง ธนิยผล, 2550, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²⁷ มาตรา 14 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

²⁸ จาก หลักกฎหมายการดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว (น. 87), โดย วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2560, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด

²⁹ คำตัดสินศาลฎีกาที่ 2778/2534

³⁰ มาตรา 96 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

³¹ คำตัดสินศาลฎีกาที่ 4578/39

เมื่อโจทก์ฟ้องเด็กหรือเยาวชนรวมกันมากับผู้ใหญ่โดยกล่าวมาในคำฟ้องเพียงฉบับเดียว ศาลจังหวัดจะต้องสั่งให้โอนคดีเฉพาะจำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชน และให้ถ่ายสำเนาเอกสารในสำนวนส่งมายังศาลเยาวชนฯ และสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะเด็กหรือเยาวชนที่โอนคดี หากจำเลยนั้นต้องขังอยู่ก็ให้ออกหมายปล่อยจำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนที่โอนคดีด้วย โดยให้หมายเหตุระบุในหมายปล่อยด้วยว่าได้โอนคดีไปแล้วและให้เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตำรวจส่งตัวจำเลยไปยังศาลเยาวชนฯ เพื่อดำเนินการต่อไป สำหรับสำนวนต้นฉบับนั้นศาลจังหวัดก็ใช้สำหรับพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ต่อไป ส่วนศาลเยาวชนฯ ซึ่งเป็นศาลที่รับโอนคดีนั้นก็ต้องตรวจสอบว่าเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายหรือไม่ หากเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายก็สั่งให้รับโอนคดีและพิจารณาด้วยว่าศาลที่ส่งโอนคดีส่งตัวจำเลยมาด้วยหรือไม่ หากส่งตัวมาด้วยก็ต้องออกหมายควบคุมเว้นแต่มีประกัน คดีที่โอนมาจากศาลจังหวัดนี้แม้บางคดีจะมีการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยมาแล้ว เมื่อโอนคดีก็ต้องทำรายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงหรือรายงานงดสืบเสาะข้อเท็จจริงต่อศาล เช่นเดียวกับคดีอื่น ๆ จะถือรายงานสืบเสาะของศาลจังหวัดแล้วตัดสินคดีไปไม่ได้เพราะขัดต่อ มาตรา 36 (1) และ 131³²

ทั้งนี้การที่กฎหมายให้แยกฟ้องเพราะต้องการให้แยกการพิจารณาเพื่อให้ได้ใช้วิธีการให้แก่ผู้ที่กระทำผิดซึ่งเป็นเด็ก หรือเยาวชน ได้อย่างเหมาะสมเพราะถือว่ายังเยาว์และมีความรู้สึก รับผิดชอบน้อยอยู่ เพราะเจตนารมณ์ของศาลเยาวชน และครอบครัว ต้องการแก้ไข เด็ก หรือเยาวชน เป็นรายบุคคลยิ่งกว่าการลงโทษ³³

2.3.3 การโอนคดีกรณีสภาพร่างกาย จิตใจมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน (มาตรา 97) การโอนคดีกรณีสภาพร่างกาย จิตใจมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา 97³⁴ เป็นการโอนคดีในกรณีที่ศาลเห็นว่าบุคคลใดที่มีอายุยังไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ มีสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา นิสัยเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ศาลมีอำนาจโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลเยาวชนฯ ได้ (มาตรา 97 วรรคหนึ่ง) แต่ในทางกลับกันหากศาลเห็นว่าในขณะที่ก่อเหตุทำผิด หรือในระหว่างการ

³² จาก วรวิทย์ ฤทธิพิศ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 28 (น. 87-88)

³³ โดย กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (น. 106), จาก ประทีป ธนิกผล, 2550, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³⁴ มาตรา 97 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความ เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

พิจารณาเด็กหรือเยาวชนมีสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา นิสัยเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ศาลมีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดาได้เช่นกัน (มาตรา 97 วรรคสอง)³⁵

2.3.4 การโอนกรณีพิเศษที่อาจจะเกิดเหตุร้าย (มาตรา 98) การโอนกรณีพิเศษที่อาจจะเกิดเหตุร้าย ตามมาตรา 98³⁶ เป็นการโอนคดีในกรณีเกิดเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดโดยไม่คาดคิดซึ่งเป็นการขัดขวางต่อการดำเนินคดี ทั้งโจทก์และจำเลย มีอำนาจขอต่อประธานศาลฎีกาให้โอนคดีไปยังศาลที่ประธานฎีกาจะเห็นว่าดี ตัวอย่างเช่น จำเลยจำนวน หลายร้อยคนอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตได้ร่วมกันวางเพลิงบริษัทที่จังหวัดภูเก็ต เมื่อถึงวันที่ศาลได้ส่วนมูลฟ้องหรือนัดสืบพยาน ปรากฏว่าจำเลยและญาติจำเลยมาเป็นจำนวนมากมาย ฝายโจทก์เกรงว่าถ้าให้พิจารณาต่อที่ศาลจังหวัดภูเก็ตพยานอาจจะเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ามาศาลหรือพยานอาจจะถูกญาติฝ่ายจำเลยลอบทำร้ายได้ เกรงว่าจะเกิดความวุ่นวาย เช่นนี้โจทก์อาจยื่นคำขอต่อประธานศาลฎีกาขอโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ จะเห็นได้ว่าศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชไม่มีเขตอำนาจเหนือคดี เพราะจำเลยมีที่อยู่ ก่อนเหตุทำผิดและถูกจับที่จังหวัดภูเก็ต โดยปกติแล้วศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชไม่มีเขตอำนาจเหนือคดี แต่โจทก์ขอโอนคดีมาที่จังหวัดนครศรีธรรมราชได้ ถ้าประธานศาลฎีกาเห็นสมควรก็ทำได้³⁷

ดังนั้นจึงสรุปว่า การโอนคดี เป็นการให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจในการโอนคดีไปให้ศาลธรรมดาพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความแทนได้ โดยพิจารณาจากสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยของประกอบการใช้ดุลพินิจในการโอนหรือไม่โอนคดี ซึ่งต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ (1) การโอนคดีเพราะข้อเท็จจริงในเรื่องอายุผิดพลาด (2) การโอนคดีกรณีฟ้องร่วมกับผู้ใหญ่ในศาลธรรมดา (3) การโอนคดีกรณีสภาพร่างกาย จิตใจมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน และ (4) การโอนคดีกรณีพิเศษที่อาจจะเกิดเหตุร้าย

³⁵ จาก วิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความของศาลเยาวชนและครอบครัว (น. 46-47), โดย ชัยพรรณ เสริมสุวรรณ, 2562, สืบค้นจาก <https://cnbjc.coj.go.th/th/file/get/file/201902256f8f57715090da2632453988d9a1501b154532.pdf>

³⁶ มาตรา 98 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

³⁷ จาก ประเทือง ธนิยผล, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 33 (น. 110-112)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์และการ โอนคดีในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน มีดังนี้

ทวีพร คงแก้ว (2553)³⁸ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดในฐานะทำร้ายร่างกาย พบว่าการกำหนดถึงพฤติการณ์อันเป็นเหตุทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะผิดฐานทำร้ายร่างกายนั้นมีระดับความร้ายแรงของการกระทำ พฤติการณ์ และผลของการกระทำในหลายระดับแตกต่างกัน การลงโทษผู้ที่ทำผิดหนักขึ้นในกรณีที่มีพฤติการณ์ของการกระทำร้ายแรง เนื่องจากแนวคิดในการกำหนดให้เหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ตามทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (The theory of free will) เชื่อว่ามนุษย์มีอิสระที่จะเลือกทำ หรือไม่ทำใด ๆ ของตนเอง โดยมีได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้นมนุษย์ จึงต้องรับผิดชอบ ต่อการกระทำ ตามสัดส่วนของการกระทำ ซึ่งความเหมาะสมของเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกายของประเทศไทย ในกรณีอัตราโทษ ควรมีการกำหนดให้การก่อเหตุทำผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยมีเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไปต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการกระทำโดยมีเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์เพียงลักษณะเดียว เพราะผู้ที่ทำผิดควรได้รับโทษตามสัดส่วนความร้ายแรงแห่งการก่อเหตุทำผิด นอกจากนี้ในกรณีของอัตราโทษนั้นก็ควรมีการแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยเฉพาะโทษปรับนั้นควรมีการแก้ไขให้มีโทษปรับในอัตราที่สูงขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามการแก้ไขอัตราโทษนี้จะต้องมีการแก้ไขให้สอดคล้องไปกับอัตราโทษและความรับผิดชอบในความผิดฐานอื่น ๆ ด้วย

อรนุช อาษาทองสุข (2553)³⁹ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำคุกในคดีเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิด พบว่าในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดร้ายแรงที่มีอัตราโทษสูง และพฤติการณ์การกระทำของเด็กหรือเยาวชนมีพฤติการณ์ที่อุกอาจ ซึ่งการลงโทษอาจต้องใช้วิธีการลงโทษจำคุก จึงจะสามารถทำให้เด็กหรือเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีได้ ในกรณีดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษจำคุก แต่หลักทั่วไปของการลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดจะพยายาม

³⁸ จาก เหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย (วิทยานิพนธ์), โดย ทวีพร คงแก้ว, 2553, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2553 โดย ทวีพร คงแก้ว

³⁹ จาก รายงานผลงานส่วนบุคคลเรื่อง การใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำคุกในคดีเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิด (น. 14), โดย อรนุช อาษาทองสุข, 2553, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

หลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกโดยจะใช้เป็นทางเลือกสุดท้าย ทั้งนี้เพราะศาลเยาวชนฯ มุ่งคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งสมควรจะได้รับการฝึกฝน อบรม สั่งสอน สงเคราะห์และขัดเกลาจิตใจเพื่อให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีมิใช่มุ่งที่จะลงโทษเหมือนกับผู้ใหญ่ก่อเหตุทำผิด

อุดม แก้วต่าย (2555)⁴⁰ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ดุลพินิจลงโทษเยาวชน กรณีศึกษานักเรียนยกพวกตีกัน พบว่าการใช้ดุลพินิจลงโทษกลุ่มผู้ร่วมก่อเหตุทำผิดที่เป็นนักเรียน จึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนสำคัญ จะใช้การลงโทษมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด (เหมาเข่ง) คงไม่เป็นผลดี จำเป็นต้องแยกแยะคนที่เป็นผู้นำในกลุ่ม (หัวโจก) ออกมาและใช้มาตรการลงโทษที่เด็ดขาดถึงขั้นจำคุกก็ต่อเมื่อจำเป็น ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้นักเรียนอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง สำหรับผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันบางคนอาจจะเป็นผู้คิดวางแผน เห็นควรนำวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนและมาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เหมาะสม เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโอกาสกลับตัวเป็นคนดี วิธีการดังกล่าวนอกจากเป็นการยับยั้งและแก้ไขผู้ที่ทำผิดแล้วยังเป็นการเยียวยาบาดแผลด้านจิตใจให้แก่ผู้เสียหายและสังคมที่ได้รับผลจากการกระทำได้อีกทางหนึ่ง แม้จะไม่ใช่ที่พึงประสงค์แห่งหลักทั่วไปของการลงโทษ จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนที่พยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกก็ตาม แต่เห็นว่าสภาพของสังคมที่เป็นอยู่ปัจจุบันความหวาดวิตกของประชาชนผู้บริสุทธิ์ในด้านการปลอดภัยที่มีผลกระทบต่อนักเรียนที่ยกพวกตีกันยังมีอยู่มาก จึงจำเป็นต้องใช้การลงโทษทั้งสองวิธีควบคู่กันไป โดยยึดคิดที่ว่ายอมเสียส่วนน้อยเพื่อรักษาส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อยังให้เกิดความสงบสุขของสังคมและอนาคตที่ดีของประเทศชาติสืบต่อไป

ชนารัษฎ์ กันประเสริฐ (2556)⁴¹ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุจกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและกระทำอนาจารของประเทศไทย กรณีที่ผู้เสียหายกำลังตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ หรือแม้แต่ผู้พิการ ทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ พบว่าผู้เสียหายที่เป็นกลุ่มบุคคลดังกล่าว มีความแตกต่างกันในเรื่องสติสัมปชัญญะ ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญด้านความสามารถในการให้ความยินยอมหรือไม่ยินยอมของผู้เสียหาย โดยหากผู้เสียหายไม่ยินยอม ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบในทางกลับกันหากผู้เสียหายมีความยินยอม จะสามารถยกเว้นความรับผิดชอบของผู้กระทำได้ ดังนั้น

⁴⁰ จาก รายงานผลงานส่วนบุคคลเรื่อง การใช้ดุลพินิจลงโทษเยาวชน กรณีศึกษานักเรียนยกพวกตีกัน (น. 24-25), โดย อุดม แก้วต่าย, 2555, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

⁴¹ จาก เหตุความผิดร้ายแรง อุจกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและกระทำอนาจารของประเทศไทย : ศึกษากรณีผู้เสียหายที่เป็นสตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกายและผู้พิการทางจิตใจ (วิทยานิพนธ์), โดย ชนารัษฎ์ กันประเสริฐ, 2556, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2556 โดย ชนารัษฎ์ กันประเสริฐ

ความเหมาะสม ที่จะกำหนดว่าเป็นเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และกระทำอนาจารของประเทศไทย กรณีผู้เสียหายที่เป็นสตรีที่กำลังครรภ์ ผู้สูงอายุ รวมถึงผู้พิการ ทั้งทางร่างกาย และจิตใจจึงต้องจำแนกกลุ่มบุคคลดังกล่าวในการให้ความคุ้มครอง ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บุคคลที่อ่อนแอทางร่างกาย และกลุ่มที่มีความอ่อนแอทางจิตใจ

นภสร เพชรพลอย (2559)⁴² ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา พบว่าเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามมาตรา 276 คือ กระทำโดยมีหรือใช้ ปืน อาวุธ ระเบิด หรือร่วมกระทำ ที่มีลักษณะเป็นการ โทรมหญิง ชายในลักษณะเดียวกัน และเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานที่กระทำชำเรา เด็ก ตามความในมาตรา 277 คือ การกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี หรือร่วมกระทำลักษณะเป็นการ โทรมเด็กหญิง หรือเด็กชาย ในลักษณะเดียวกัน หรือกระทำโดย ใช้ปืน วัตถุระเบิด หรืออาวุธอื่น ๆ โดยจากการพิจารณา เหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ของกฎหมาย ในปัจจุบันยังมีความไม่เหมาะสม สำหรับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ ที่เกี่ยวกับอาวุธ ซึ่งกำหนดว่าผู้ที่กระทำผิดจะต้องรับ โทษหนักขึ้นหากเป็นการก่อเหตุทำผิดโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ซึ่งความจริงแล้ว อาวุธที่ อาชญากรใช้ในการก่อเหตุ ไม่ได้มีแต่อาวุธปืน โดยส่วนใหญ่แล้วอาวุธอื่น ๆ เช่น มีด ค้อน คัดเตอร์ หรือเหล็กขูดซาร์ป เป็นต้น ก็อาจทำอันตรายผู้เสียหาย จนถึงขั้นเสียชีวิต หรือสาหัสได้ และการทำผิดที่ ร้ายแรง แต่กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดไว้ให้เป็นเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ ก็จะทำให้ผู้ทำผิดได้รับ โทษแค่บทธรรมดา เช่น การข่มขืนกระทำชำเราโดยมีพฤติการณ์ที่ลักษณะโหดร้าย โดยกระทำทารุณ เยื่อ ทำให้ได้รับความเจ็บปวดอย่างรุนแรง ทุกข์ทรมาน หรือคดีที่เป็นการข่มขืนบุพการี ซึ่งเป็นผู้ให้ กำเนิด และเลี้ยงดู หรือคดีที่เป็นการข่มขืน กระทำชำเรา ผู้ที่มีสภาพอ่อนแอ ทั้งทางด้านร่างกาย และ จิตใจ ไร้ความสามารถในการปกป้อง ป้องกันตนเองให้พ้นจากภัยข่มขืนกระทำชำเราได้ ไม่ว่าจะเป็น ผู้พิการ มีภาวะทุพพลภาพ เป็นคนวิกลจริต เป็นผู้สูงอายุหรือเป็นหญิงที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์ เป็นต้น แต่เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดบัญญัติ คุ้มครองให้เหตุการณ์ดังกล่าว เป็นเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ ดังนั้นกฎหมายไทยจึงควรปรับเปลี่ยนการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ ในคดีฐาน ข่มขืน กระทำชำเรา เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการก่อเหตุ ครอบคลุมกับพฤติการณ์ รวมถึงกลุ่มบุคคล ที่ควรได้รับการคุ้มครองให้มากยิ่งขึ้น

⁴² จาก การกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา (วิทยานิพนธ์), โดย นภสร เพชรพลอย, 2559, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ลิขสิทธิ์ 2559 โดย นภสร เพชรพลอย

พิทักษ์ รัตนเดชากร (2560)⁴³ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบังคับใช้กฎหมายกรณีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้เสียหาย หรือผู้ที่ทำผิดฐานค้ำมนุษย์ พบว่าหากศาลพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดฐานค้ำมนุษย์ และให้เด็กหรือเยาวชนชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 หรือหากมีการกระทำตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2559 ศาลให้เด็กหรือเยาวชนจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษแก่ผู้เสียหายตามบทบัญญัติดังกล่าว ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าขณะก่อเหตุทำผิดนั้นเด็กหรือเยาวชนอยู่ในความดูแลของบิดามารดาซึ่งเป็นผู้ปกครอง บิดามารดาจะต้องรับผิดชอบร่วมกับเด็กหรือเยาวชนหรือไม่ ต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 429 บัญญัติว่า “บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถเพราะเหตุเป็นผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริตก็ยังคงรับผิดชอบในผลที่ตนทำละเมิด บิดามารดา หรือผู้อนุบาลของบุคคลเช่นนี้ย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกับเขาด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ซึ่งทำอยู่นั้น” แม้ผู้เสียหายต้องการให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนรับผิดชอบร่วมกับเด็กหรือเยาวชนในคดีที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องในความผิดฐานค้ำมนุษย์ โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องให้บิดามารดารับผิดชอบเป็นอีกคดีหนึ่ง ย่อมไม่อาจกระทำได้ เพราะบิดามารดามีใช้ความในคดี

ภัทพงศ์ แก้วพูล (2560)⁴⁴ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาในการใช้ดุลพินิจในการลงโทษทางอาญา พบว่ากฎหมายอาญาของไทยฝ่ายนิติบัญญัติไม่ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจกำหนด โทษทางอาญาในการที่จะให้ศาลได้คำนึงในองค์ประกอบ เงื่อนไข หลักเกณฑ์ เพื่อให้ศาลนำมาใช้เป็นดุลพินิจในการกำหนดโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเกิดปัญหาว่าผู้ตัดสินไม่มีกรอบแนวคิดในการดุลพินิจกำหนดโทษมาใช้ ให้เป็นไปโดยเหมาะสม เสนอแนะให้มีการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ผู้ตัดสิน นำหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ มาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ

1) การพิจารณากำหนดโทษ แก่ผู้ที่ทำผิดโดยต้องคำนึงถึงความน่าตำหนิ ความร้ายแรง ความชั่วร้าย ของการทำผิดเป็นพื้นฐานในการกำหนดบทลงโทษ โดยผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในการลงโทษ เพื่อการใช้ชีวิตต่อไปในสังคมในอนาคต ของผู้ที่ทำผิดจะต้องถูกนำมาพิจารณาประกอบด้วย

⁴³ จาก การบังคับใช้กฎหมายกรณีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้เสียหาย หรือผู้ที่ทำผิดฐานค้ำมนุษย์ (น. 36), โดย พิทักษ์ รัตนเดชากร, 2560, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม

⁴⁴ จาก ปัญหาในการใช้ดุลพินิจในการลงโทษทางอาญา (น. 42-43), โดย ภัทพงศ์ แก้วพูล, 2560, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม

2) ในการกำหนดโทษนั้นให้ศาลนำดุลพินิจมาใช้ชั่งน้ำหนัก ด้านข้อเท็จจริงในคดีทั้งที่เป็นผลดี และผลร้ายแก่ผู้ทำผิด โดยพิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจ ไปจนถึงเป้าหมาย ของผู้ก่อเหตุที่วางไว้ ทัศนคติทางด้านศีลธรรม อันเป็นส่วนให้แสดงออกมาให้เห็นในการก่อเหตุทำผิด รวมถึงความตั้งใจที่จะทำผิด ระดับความรุนแรงของการละเมิด รูปแบบในการก่อเหตุความผิด ตลอดจนผลของการกระทำที่เกิดขึ้น ที่ดำเนินได้ ประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้ก่อเหตุ ความสัมพันธ์ในทางด้านชีวิตส่วนตัว และปัญหาทางเศรษฐกิจ ของผู้ทำผิด ไปจนถึงพฤติกรรมหลังการก่อเหตุ โดยเฉพาะความพยายามในการชดเชย ชดใช้ ค่าเสียหาย ความพยายามในการช่วยเหลือของผู้ที่ทำความผิด โดยตั้งใจให้ผู้เสียหายได้รับการชดใช้ และกลับคืนใกล้เคียงฐานะเดิมให้ได้มากที่สุด หรือมากกว่า

3) ในการกำหนดโทษนั้นต้องไม่จำเป็นต้องนำข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในด้านของคดีที่เป็นส่วนหนึ่งของความผิด ในการพิจารณาว่าจำเลยได้มีการกระทำผิดจริง มาพิจารณาประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษอีก

4) ใช้ดุลพินิจ การพิจารณาของตนเอง ได้กรอบของโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยศาลจะต้องมีการคำนึงถึงเครื่องมือสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการลงโทษอาญา เช่น วัตถุประสงค์ เพื่อความสาสม วัตถุประสงค์การลงโทษในการเพื่อป้องกัน หรืออาจจะเป็น วัตถุประสงค์ในการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ให้เหมาะสม และมีความสอดคล้อง ไปยังวัตถุประสงค์ของการลงโทษในทางอาญาให้สอดคล้องกันมากที่สุด

วรวิทย์ ฤทธิพิศ (2561)⁴⁵ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องมาตรการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมร้ายแรง พบว่าการลงโทษผู้ที่ทำผิดหรือผู้ก่ออาชญากรรม กฎหมายไทยได้บัญญัติโทษไว้ในตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 18 ซึ่งมีประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งโทษดังกล่าวเป็นโทษที่ใช้บังคับทั่วไปสำหรับกรณีผู้ใหญ่อ่างไม่มีข้อจำกัด อย่างไรก็ตามการลงโทษผู้ที่ทำผิดไม่ได้หมายความว่าศาลจะสามารถลงโทษผู้ที่ทำผิดให้หนักเพียงใดก็ได้ เพราะอาจมีปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อการลงโทษผู้ที่ทำผิด เช่น มีข้อจำกัดทางด้านการใช้ดุลพินิจของศาลหรือผู้ตัดสินในการลงโทษหรือปัจจัยอย่างอื่นอันเป็นสาเหตุแห่งการบรรเทาโทษ ซึ่งศาลจะต้องพิจารณาอย่างรอบด้านเพื่อให้การลงโทษนั้นเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดีและผู้ที่ทำผิดเป็นราย ๆ ไป โดยเฉพาะการลงโทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิต กรณีเด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิด ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 18 ได้บัญญัติข้อจำกัดไว้ว่าโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิต มิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ทำผิด ในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และในกรณีผู้ซึ่งก่อเหตุทำผิดในขณะที่มี

⁴⁵ จาก มาตรการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมร้ายแรง (น. 79), โดย วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2561, กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

อายุต่ำกว่า 18 ปี ได้ก่อเหตุทำผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุก 50 ปี จึงอาจกล่าวได้ว่าแม่เด็กและเยาวชนจะก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงเพียงใด เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนาได้ครอบงำไว้ก่อนศาลยอมไม่อาญาโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดนั้นได้ ส่วนกรณีโทษจำคุก (มีกำหนดเวลา) โทษกักขัง โทษปรับและโทษริบทรัพย์สินนั้น ศาลยอมมีอำนาจลงโทษจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมได้โดยไม่มีข้อจำกัดเช่นเดียวกับผู้ที่ทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่

นริศรา แสงจิตร สอาด หอมมณี และคมสัน สุขมาก (2561)⁴⁶ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดซ้ำ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนก่อเหตุทำผิดซ้ำนั้น มีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในตัวเยาวชนเอง ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ สาเหตุการก่อเหตุทำผิดซ้ำที่เกิดจากบทลงโทษที่ไม่เหมาะสม และลักษณะของกฎหมายที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เมื่อเยาวชนก่อเหตุทำผิดถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตัดสินหรือรับการบำบัดฟื้นฟูสำหรับเยาวชนแล้ว มิได้รู้สึกเจ็บตึงกับการต้องโทษกลับคิดว่าตนเป็นเยาวชนย่อมได้รับการลดโทษและรับโทษในระยะสั้นก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติและกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีก ซึ่งในการก่อเหตุทำผิดครั้งหลังหรือครั้งต่อ ๆ มาอาจเป็นการก่อเหตุทำผิดเช่นเดิมหรือร้ายแรงกว่าเดิม ดังนั้นจึงเสนอแนะให้ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 75 ให้ศาลใช้การกระทำผิดซ้ำของเยาวชนมาพิจารณาประกอบกับอายุในการลงโทษให้เหมาะสมกับความรู้สึกผิดชอบ พฤติการณ์แห่งคดี และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้ทำผิด ศาลสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษเยาวชนที่กระทำความซ้ำโดยมีต้องลดมาตราส่วนโทษลงกึ่งหนึ่งก็ได้ นอกจากนี้ควรบัญญัติเพิ่มเติมตามความในกฎหมายอาญามาตรา 75/1 โดยมีเนื้อความว่า “การลดมาตราส่วนโทษ มาตรา 75 มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีผู้กระทำความผิดซ้ำได้ก่อเหตุทำผิดซ้ำ (วรรคแรก) บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งคดี สภาพแวดล้อม ตัวผู้กระทำ ลักษณะแห่งความผิด รายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นดุลพินิจในการกำหนดโทษ” (วรรคสอง) ซึ่งหากมีการเพิ่มเติมมาตรา 75/1 ดังกล่าวให้ศาลสามารถตัดสินลงโทษโดยนำพฤติการณ์การก่อเหตุทำผิดซ้ำมาประกอบการพิจารณากำหนดโทษได้ย่อมส่งผลให้เยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำอาจได้รับโทษจำคุกนานขึ้นจนรู้สึกเจ็บตึงต่อการต้องโทษหรือถูกจำคุกจนมีวุฒิภาวะรู้ผิดชอบเมื่ออายุมากขึ้นและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

⁴⁶ จาก ปัญหาการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ, โดย นริศรา แสงจิตร, สอาด หอมมณี และคมสัน สุขมาก, 2561, *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 14(1), 335-339

ปัทมรา บุตรจินดา และญาดา กาศยปนนันท์ (2562)⁴⁷ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการก่อเหตุทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน พบว่ากฎหมายที่มีอยู่ของประเทศไทย มีลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากมีความล้าหลังไม่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการกำหนดโทษที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิด โดยการใช้การกำหนดอายุตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 73 ถึงมาตรา 75 ซึ่งเมื่อพิจารณาสภาพของเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดในประเทศไทยแล้ว พบว่านับวันเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดนั้นมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ และการกระทำผิดมีลักษณะที่รุนแรงมากขึ้น จึงทำให้เห็นว่าการกำหนดโทษจะคำนึงเพียงอายุของเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูที่สภาพจิตใจ พฤติการณ์ที่เด็กและเยาวชนได้กระทำลงไปมาประกอบด้วย รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดอย่างเคร่งครัด การส่งตัวเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดไปฝึกอบรม เป็นกรณีพิเศษชั้นต้นอันเป็นศาลเยาวชนฯ ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญา จึงไม่เป็นการลงโทษจำคุกตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 18 ทำให้เมื่อเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีกครั้ง ศาลจึงไม่สามารถใช้มาตรการบวกโทษ เพิ่มโทษ นับโทษต่อได้ แม้ในการพิจารณาและตัดสินคดีจะมีกระบวนการที่สถานพินิจจะต้องทำการสืบเสาะภูมิหลังประวัติของเด็กและเยาวชนและประวัติการก่อเหตุทำผิดมารายงานต่อศาลเพื่อให้ศาลนำมาใช้ในการตัดสินคดีก็ตาม แต่เมื่อโทษที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดในศาลเด็กและเยาวชนที่รุนแรงคือ การส่งตัวเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดไปฝึกอบรม ผลก็คือหากเด็กและเยาวชนกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีกก็ไม่สามารถบวกโทษ เพิ่มโทษ นับโทษต่อได้ ตามที่ได้มีการตีความกฎหมายที่เคร่งครัดไว้ รวมถึงกรณีการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลธรรมดาตามมาตรา 97 วรรคสองก็ยังคงไม่สามารถลดปริมาณของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดลงได้ จึงแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันยังขาดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพที่จะนำมาใช้ลงโทษเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดซ้ำ ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับและไม่หันกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีก

⁴⁷ จาก ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการก่อเหตุทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน (น. 251-262), โดย ปัทมรา บุตรจินดา และญาดา กาศยปนนันท์, 2562, ใน การจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 14 วันที่ 2 สิงหาคม 2562, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

2.5 คำตัดสินคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ที่ทำผิดในคดีอาญาตามฐานความผิดต่าง ๆ

จากการศึกษาคำตัดสินคดีของศาลเยาวชนฯ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ที่ทำผิดในคดีอาญาตามฐานความผิดต่าง ๆ มีดังนี้

2.5.1 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์

คำตัดสินศาลเยาวชนฯ จังหวัดพะเยา คดีหมายเลขดำที่ 68/2560 และคดีหมายเลขแดงที่ 6/2561 ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 188, 335 วรรคแรก ประกอบมาตรา 80, 337 วรรคสอง, 358 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 91 ขณะก่อเหตุทำผิดจำเลยอายุ 13 ปีเศษ ยังไม่ต้องรับโทษ พิเคราะห์รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจฯ จังหวัดพะเยาและรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการแทนการตัดสินคดีแล้ว เห็นว่าหลังจากจำเลยได้รับอนุญาตให้กลับบ้านเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการทำใบคู่มือจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ฉบับใหม่แทนฉบับเดิมที่จำเลยทำลาย จำเลยไม่กลับไปที่บ้านสวนตามรอยพ่อ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ตามที่สัญญาไว้ โดยผู้ประสานการประชุมและติดตามดูแลจำเลยพยายามติดต่อจำเลยและญาติเพื่อติดตามตัวจำเลยกลับไปหลายครั้ง จำเลยยังคงใช้เวลาเที่ยวเตร่กับเพื่อน ยังมีพฤติกรรมข่มขู่ขอเงินจากย่าผู้เลี้ยงดูจำเลยทุกวัน เพื่อนำเงินไปใช้เที่ยวเตร่ อนาคตของจำเลยจึงน่าห่วงใยยิ่ง ดังนั้นเพื่อประโยชน์และอนาคตของจำเลย อาศัยอำนาจตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 74 (5) ให้ส่งตัวจำเลยไปฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มีกำหนด 6 เดือน นับแต่วันมีคำตัดสินให้จำเลยคืนเงินที่ยังไม่ได้คืนแก่ผู้เสียหาย จำนวน 200 บาท⁴⁸

⁴⁸ จาก คดีหมายเลขดำที่ 68/2560 คดีหมายเลขแดงที่ 6/2561, โดย ชิริสรา สุกุล และธราฯ สหายา, 2561, สืบค้น 14 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>

2.5.2 ความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่น พกพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมชน

คำตัดสินศาลเยาวชนฯ จังหวัดพะเยา คดีหมายเลขดำที่ ยชอ30/2562 และคดีหมายเลขแดงที่ ยชอ73/2562 ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 288 ประกอบมาตรา 80, 371, 376 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มาตรา 7, 8 ทวิ วรรคหนึ่ง, 72 ทวิ วรรคสอง ประกอบตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 83 ขณะก่อเหตุทำผิดจำเลยอายุ 16 ปีเศษ ลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 75 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก 6 เดือน และฐานร่วมกันพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตและโดยไม่มีเหตุอันควรเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มาตรา 72 ทวิ วรรคสอง ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 3 เดือน และฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นกับฐานร่วมกันยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน เป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 5 ปี จำเลยให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ได้ส่วนทางด้านคดีความมีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทงละกึ่งหนึ่ง ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 78 ฐานร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต คงจำคุก 3 เดือน ฐานร่วมกันพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาต คงจำคุก 1 เดือน 15 วัน และฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่น คงจำคุก 2 ปี 6 เดือน รวมจำคุกจำเลย 2 ปี 10 เดือน 15 วัน พิเคราะห์รายงานของสถานพินิจจังหวัดพะเยาแล้วเห็นว่า จำเลยไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือประกอบอาชีพให้เป็นกิจจะลักษณะ คบหาเพื่อนที่พฤติกรรมที่เสียหายเที่ยวเตร่ยามวิกาล ดื่มสุรา สูบบุหรี่ เสพ และจำหน่ายยาเสพติด ขับรถจักรยานยนต์ส่งเสียงดังรบกวนชาวบ้าน ผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของจำเลยได้ มีความเสี่ยงในการกลับไปก่อเหตุทำผิดซ้ำอีก จึงเห็นว่าหากจำเลยได้รับการฝึกอบรมเพื่อขัดเกลานิสัย ความประพฤติ เรียนรู้การมีวินัยการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และฝึกอาชีพสักระยะหนึ่งแล้ว อาจทำให้จำเลยเข้าใจและจัดระเบียบการใช้ชีวิตได้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่จำเลยมากกว่าที่จะลงโทษจำคุก ทั้งนี้เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของ

จำเลยเอง อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ และวิธีพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความ เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 (1) จึงให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวจำเลยไป ควบคุมเพื่อฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มีกำหนดขั้นต่ำ 1 ปี ขึ้นสูง 3 ปี รับประทานอาหารและปลอกกระสุนปืนของกลาง และนับระยะเวลาฝึกอบรมของจำเลยต่อจาก ระยะเวลาฝึกอบรมจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคำ ขชอ 28/2562 หมายเลขแดงที่ ขชอ 50/2562 และ คดีอาญาหมายเลขคำที่ ขชอ 29/2562 หมายเลขแดงที่ 59/2562 ของศาลนี้⁴⁹

2.5.3 ความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานในเวลากลางคืน โดยทำอันตรายถึงกีดกัน สำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์

คำตัดสินศาลเยาวชนฯ จังหวัดชัยนาท คดีหมายเลขคำที่ ขชอ 16/2563 และคดีหมายเลขแดงที่ ขชอ 22/2563 ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานลักทรัพย์โดยเข้าช่องทางซึ่งได้ทำโดยไม่ได้จำนองให้เป็นทางคนเข้าโดยมีอาวุธมีด มิใช่ความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ขณะกระทำความผิดจำเลยอายุ 15 ปีเศษยังไม่ต้องรับโทษตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 75 พิเคราะห์รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจแล้ว เมื่อพิจารณาในเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลยประกอบด้วยแล้ว อนาคตของจำเลยน่าห่วงใยยิ่ง ดังนั้นเพื่อประโยชน์และอนาคตของจำเลย อาศัยอำนาจตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 74 (5) จึงให้ส่งตัวจำเลยไปฝึกและอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีกำหนด 2 ปี นับแต่วันตัดสิน แต่ไม่เกินกว่าที่จำเลยจะมีอายุครบ 18 ปี ให้จำเลยคืนเงินจำนวน 8,420 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 2 รับประทานอาหารและอาวุธมีดพกปลายแหลมของกลาง กับให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ร้องที่ 1 เป็นเงิน 67,500 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันยื่นคำร้อง (วันที่ 28 พฤษภาคม 2563) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องที่ 2 เป็นเงิน 151,350 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันยื่นคำร้อง (วันที่ 28 พฤษภาคม 2563) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ⁵⁰

⁴⁹ จาก คดีหมายเลขคำที่ ขชอ 30/2562 คดีหมายเลขแดงที่ ขชอ 73/2562, โดย ชิริศรา สุกุล และธรรมา สหยา, 2562, สืบค้น 14 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>

⁵⁰ จาก คดีหมายเลขคำที่ ขชอ 16/2563 คดีหมายเลขแดงที่ ขชอ 22/2563, โดย กฤติญา ลิ้มสิทธิพันธ์ และวีระ สากุล, 2563, สืบค้น 15 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>

2.5.4 ความผิดฐานปลอมขึ้นกระทำซ้ำเรา

คำตัดสินศาลเยาวชนฯ จังหวัดสุพรรณบุรี คดีหมายเลขคำที่ 243/2556 และคดีหมายเลขแดงที่ 263/2556 ตัดสินว่าจำเลยกระทำซ้ำเราผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีและมีโชติภริยาของจำเลย จำนวน 1 ครั้ง โดยผู้เสียหายไม่ยินยอม จำเลยมีความผิดตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคแรก ขณะก่อเหตุทำผิดจำเลยอายุ 17 ปีเศษ รู้ผิดชอบแล้วสมควรตัดสินลงโทษ โดยลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 75 จำคุก 2 ปี และปรับ 5,000 บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 1 ปี และปรับ 2,500 บาท จำเลยได้ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายเป็นเงิน 15,000 บาท แล้ว และผู้เสียหายไม่ติดใจดำเนินคดีกับจำเลยตามบันทึกการตกลงค่าสินไหมทดแทน ไม่ติดใจเอาความที่แนบท้ายคำฟ้อง เห็นสมควรให้โอกาสจำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดี จึงให้รื้อการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี และให้คุมความประพฤติจำเลยมีกำหนด 1 ปี โดยให้จำเลยไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติทุก 3 เดือนต่อครั้ง ทุกครั้งที่รายงานตัวให้ตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด หากพบให้รายงานศาลทราบ ให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ตามที่พนักงานคุมประพฤติและจำเลยเห็นสมควรเป็นเวลา 12 ชั่วโมง ภายในกำหนดเวลา 1 ปี ห้ามจำเลยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสิ่งมีนเมาทุกชนิด ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความประพฤติไม่ดี ห้ามเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืนหรือในสถานเริงรมย์ทุกแห่ง ห้ามเล่นการพนัน และห้ามเกี่ยวข้องกับอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดทุกชนิด ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 29,30⁵¹

2.5.5 ความผิดฐานปล้นทรัพย์โดยมีหรือใช้อาวุธและใช้ยานพาหนะ

คำตัดสินศาลเยาวชนฯ จังหวัดอ่างทอง คดีหมายเลขคำที่ อ.18/2561 และคดีหมายเลขแดงที่ อ.25/2561 ตัดสินว่าจำเลยร่วมกับพวกอีกสองคนพกพาอาวุธมีดปลายแหลมและไม่ไปตามถนนเลียบคลองชลประทานสายอ่างทอง-ป่าโมก และร่วมกันใช้เท้าถีบและใช้ไม้ดังกล่าวเป็นอาวุธทำร้ายร่างกายนาย จ.ผู้เสียหาย จนมีบาดแผลฉีกขาดที่หน้าผากและหนังศีรษะ แขนบวมช้ำ และเอารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไป โดยจำเลยกับพวกได้ใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะในการก่อเหตุทำผิด การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานร่วมกันพาอาวุธมีดไปในเมืองและหมู่บ้าน หรือ

⁵¹ จาก คดีหมายเลขคำที่ 243/2556 คดีหมายเลขแดงที่ 263/2556, โดย สท้าน คล้ายสุบรรณ จันทรลักษณ์ โชติรัตนดิลก, 2556, สืบค้น 15 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>

ทางสาธารณะ โดยไม่มีเหตุอันสมควร และร่วมกันปล้นทรัพย์โดยมีอาวุธจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายและโดยใช้ยานพาหนะเพื่อก่อเหตุทำผิด การพาทรัพย์นั้นไปหรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ลงโทษจำคุก 6 ปี ปรับ 150,250 บาท ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวจำเลยไปฝึกและอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 11 จังหวัดลพบุรี มีกำหนดขั้นต่ำ 3 ปี 6 เดือน ขั้นสูง 4 ปี รับประทานยาคุมกำเนิด อาวุธไม้ลักษณะทรงแบนพื้นด้วยยางในรถจักรยานยนต์ และรถจักรยานยนต์คันที่ใช้ก่อเหตุ ส่วนที่โจทก์ขอให้ปรับโทษหรือระยะเวลาฝึกอบรมของจำเลยต่อจากโทษหรือระยะเวลาฝึกอบรมของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 19/2561 ของศาลเยาวชนฯ จังหวัดอ่างทอง เห็นว่าการส่งตัวจำเลยไปฝึกอบรมเป็นการแก้ไขขัดเกลาเพื่อให้จำเลยเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นอันเป็นประโยชน์แก่จำเลยไม่ใช่อันตรธานโทษ จึงให้ยกคำขอในส่วนนี้⁵²

จากการศึกษาคำตัดสินคดีของศาลเยาวชนฯ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าในคดีอาญาไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนจะก่อเหตุทำผิดร้ายแรงเพียงใดก็ตาม แต่กฎหมายมีข้อยกเว้นให้เด็กและเยาวชนไม่ต้องรับการลงโทษเท่ากับผู้ใหญ่ อีกทั้งเมื่อมีเหตุให้เด็กหรือเยาวชนต้องได้รับการพิจารณาลดหย่อนผ่อนโทษได้ ศาลก็จะใช้ดุลพินิจให้ละเว้นโทษจำคุกโดยให้รอลงอาญาไว้ก่อน ซึ่งถือว่าไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนที่นอกจากจะสร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้คนในสังคมส่วนรวมแล้ว การก่อเหตุทำผิดในลักษณะดังกล่าวยังถือเป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นอย่างชัดเจน หากพิจารณาถึงผลเสียที่เกิดขึ้นตามมา ผู้ที่ทำความผิดก็สมควรได้รับการลงโทษตามฐานความผิดที่ก่อไว้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการยับยั้งพฤติกรรมลอกเลียนแบบของเด็กและเยาวชนในรุ่นต่อไปด้วยในอนาคต

⁵² จาก คดีหมายเลขดำที่ อ.18/2561 คดีหมายเลขแดงที่ อ.25/2561, โดย มานะ เต็มเปี่ยม และพงศธร นิ่มมานพ, 2561, สืบค้น 15 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุฉุกเฉินและการโอนคดี ในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุบัติการณ์และการโอนคดีในการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ พบว่ามีสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งเห็นควรนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

3.1 การศึกษามาตรการทางกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกามีแนวคิดในเรื่องผู้ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุหรือ นักโทษที่เป็นภัยร้ายแรง (Dangerous Offender) โดยมีกฎหมายเฉพาะเรื่องหลายฉบับ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับผู้ที่ทำให้เกิดทางเพศ หรือกฎหมายเพื่อรักษาความปลอดภัยชุมชน ที่กำหนดให้ผู้ที่ทำให้เกิดสำหรับบางฐานความผิดสำคัญ ซึ่งมีอัตราโทษกำหนดไว้สูงและมีบทบัญญัติของกฎหมายที่จะให้ศาลสามารถพิจารณาถึงสภาพความเป็นผู้ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุหรือนักโทษที่เป็นภัยร้ายแรง ตั้งแต่ในชั้นการกำหนดฟ้อง โดยจะแบ่งระดับความร้ายแรงตามฐานความผิดและอัตราโทษตามที่ศาลจะตัดสิน ซึ่งหลักทั่วไป จะไม่ต่างจากการพิจารณาโทษตามฐานความผิดทางอาญาที่ผู้ที่ทำให้เกิดทั่วไปได้กระทำลงไป⁵³ รวมทั้งมีมาตรการป้องกันภัยสังคมโดยการเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดซ้ำ หรือผู้กระทำความผิดติดเป็นนิสัยให้ได้รับการลงโทษในอัตราที่สูงกว่าอัตราโทษปกติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ภายใต้กฎหมาย Three Strikes อันเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นการตัดโอกาสในการกระทำความผิดและป้องปรามการกระทำความผิดด้วยการจำคุกผู้กระทำ

⁵³ จาก การวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการก่อเหตุทำผิดซ้ำของผู้ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุที่ใช้ความรุนแรง (Serious Offenders) (น. 6), โดย วรกร โอภาสวัณท์, 2564, สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13810>

ผิดเป็นระยะเวลายาวนาน⁵⁴ ยกตัวอย่าง เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้กำหนดโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำผิดอาญาอุกฉกรรจ์ร้ายแรงหรือรุนแรงเป็นครั้งที่ 3 ไว้ที่โทษจำคุกตลอดชีวิต โดยผู้ที่ทำผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกอย่างน้อย 25 ปี จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้พักการลงโทษได้ (เรียกกันโดยทั่วไปว่า โทษจำคุก 25 ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต) หรือมลรัฐโคโลราโดที่กำหนดโทษไว้สำหรับผู้กระทำผิดอาญาอุกฉกรรจ์ร้ายแรงหรือรุนแรงที่โทษจำคุกตลอดชีวิตโดยมีกำหนดระยะเวลาจำคุกขั้นต่ำ 40 ปี จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้พักการลงโทษได้ (หรือโทษจำคุก 40 ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะบังคับให้ศาลลงโทษจำเลยในอัตราตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นการจำกัดดุลพินิจของศาลไม่ให้นำปัจจัยอื่นมาประกอบการพิจารณาโทษของจำเลยเป็นอย่างอื่นได้⁵⁵ เป็นต้น

3.1.1 การฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการแบ่งประเภทและนิยามความหมายของเด็กที่ก่อเหตุทำผิดแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับมลรัฐนั้นว่ามีเกณฑ์ในการจัดการกับเด็กอย่างไร เพราะรัฐบาลกลางไม่มีศาลเด็ก ตามกฎหมายจัดตั้งศาลคดีเด็กของมลรัฐอิลลินอยส์ พ.ศ.1899 ซึ่งถือว่าเป็นฉบับแรกของสหรัฐอเมริกา “เด็กกระทำผิด” หมายถึง เด็กอายุต่ำกว่าสิบหกปีซึ่งถูกพบว่าได้มีการก่อเหตุทำผิดเกิดขึ้น แต่ในกฎหมายปัจจุบัน ตาม United States Code หมวด 403 ผู้กระทำผิดเด็ก มาตรา 5031⁵⁶ นิยามว่า “เด็ก” หมายความว่าบุคคลที่อายุไม่เกิน 18 ปี เกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กถูกกำหนดไว้แล้วว่าเด็กต้องอายุไม่ต่ำกว่า 7 ปี เพราะถือว่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปีบริบูรณ์นั้นไม่สามารถที่จะคิดก่ออาชญากรรมหรือมีความรู้สึกผิดชอบมากพอในการกระทำภายใต้กฎหมาย ทั้งนี้ในบางมลรัฐ ไม่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำในการกระทำผิดของเด็ก

⁵⁴ จาก แนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย (คุชชินพนธ์), โดย สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สิตะสิทธิ์, 2558, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ลิขสิทธิ์ 2558 โดย สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สิตะสิทธิ์

⁵⁵ From *Impact of three Strikes and Truth in Sentencing on the Volume and Composition of Correctional Populations* (pp.5-13), by Chen, 2001, Retrieved from <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/187109.pdf>

⁵⁶ From *The Juvenile Justice System-Delinquency Processing and the law* (pp.40-42), by Champion, 2007, New Jersey: Prentice-Hall

เด็กอายุต่ำกว่า 7 ปีที่ได้ก่อเหตุทำผิดนั้นส่วนใหญ่จะถูกนำตัวไปควบคุมดูแลในหน่วยงานชุมชน (Community Agency) เช่น กระทรวงบริการประชาชนหรือสวัสดิการสังคม (Department of Human Service or Social Welfare) เด็กเหล่านี้ล้วนแต่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา ในหลาย ๆ กรณี ตัวบิดามารดาเองนั้นมีปัญหาส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นติดสุรา ดื่มยาเสพติด เด็กที่มาจากครอบครัวเหล่านี้จึงมักถูกละทิ้ง ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนและดูแลเอาใจใส่ที่ดีพอ ในกรณีเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี แทนที่จะลงโทษเด็กเหล่านี้ ก็มีหลายวิธีที่จัดการ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนบำบัดหรือการรักษาโดยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ในบางมณฑลไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงอายุขั้นต่ำของเด็ก ศาลจึงมีอำนาจในการตัดสินตามความเหมาะสมโดยพิจารณาถึงการก่อเหตุทำผิดของทุกช่วงอายุ ในบางกรณี เด็กอายุ 11-12 ปีก็ต้องรับโทษในศาลผู้ใหญ่ถ้าเห็นว่าการกระทำผิดนั้นเป็นความผิดที่ร้ายแรง ส่วนอายุที่เป็นเกณฑ์สูงสุดก็ขึ้นอยู่กับแต่ละมณฑลเช่นกัน

การจับกุมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสหรัฐอเมริกา⁵⁷ จะต้องทำโดยมีหมายจับ เว้นแต่ในคดีอุกฉกรรจ์ ซึ่งมีโทษจำคุกตั้ง 1 ปี ขึ้นไป จะจับโดยมีหมายจับได้ต่อเมื่อมี Probable Cause คือ มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าได้มีการกระทำผิดจริง ส่วนในคดีอาญาที่มีโทษเล็กน้อยจะจับโดยไม่มีหมายจับก็ได้ต่อเมื่อเป็นการกระทำผิดซึ่งหน้า ในกรณีที่มิได้พบเห็นการกระทำผิดซึ่งหน้า ผู้ที่จับกุมจะต้องมีเหตุผลการสมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นทำผิดจริง และถ้าไม่จับกุมในทันที อาจจะทำให้ไม่สามารถจับกุมได้ เพราะผู้นั้นอาจจะหลบหนี มิฉะนั้นผู้ที่จับกุมจะไปก่อให้เกิดอันตรายต่อไป ทั้งต่อตัวผู้ถูกจับ ผู้อื่น หรือต่อทรัพย์สินของผู้อื่น เมื่อมีการจับกุมตัวเด็กหรือเยาวชนแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรีบดำเนินการแจ้งการจับกุมไปยังบิดา มารดา ผู้ปกครอง รวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่คุมประพฤติทราบโดยทันที เพื่อให้รับตัวเด็กหรือเยาวชนไปดำเนินการพิจารณาตามความเหมาะสมต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้เพื่อสอบสวนได้เพียงแค่วันละ 24 ชั่วโมงเท่านั้น

เมื่อหน่วยงานคุมประพฤติได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุม และสำนวนการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว จะต้องจัดให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวให้กลับไปอยู่ในความดูแลของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย เว้นแต่ในกรณีที่เห็นว่าเด็กควรได้รับการควบคุมในระหว่างการสอบสวนจะต้องจัดให้เด็กได้รับการควบคุมในสถานแรกรับเด็ก หรือในหน่วยงานหรือองค์การสาธารณะอื่น ๆ ที่เหมาะสมและยอมรับเด็กไว้ในความดูแล ต่อจากนั้นจึงดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่อินเทค หรือ Intake Officer ซึ่งทำหน้าที่กลั่นกรองคดี โดยจะพิจารณาเป็น

⁵⁷ From *Law on Juvenile Delinquency LA213* (pp. 61-62) by สุธิณี รัตนวราท, 2531, กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์

ประการแรกว่าข้อเท็จจริงของคดีเมื่อนำมาสู่การพิจารณาของศาลจะมีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลเชื่อว่าจำเลยกระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหาหรือไม่ โดยจะตรวจสอบข้อกล่าวหาของเด็กที่กระทำผิดที่ถูกยื่นฟ้องมาตามกระบวนการยุติธรรม และสืบสวนข้อมูลเพิ่มเติมโดยพิจารณาความประพฤติกการสัมภาษณ์เด็กซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา ครอบครัวของเด็ก หรือแม่แต่เหยื่อผู้ซึ่งเป็นผู้เสียหาย โดยเจ้าหน้าที่อินเทคจะรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของตัวเด็ก ผู้กระทำผิด ไม่ว่าจะเป็นชุมชน โรงเรียน ข้อมูลจากพนักงานสอบสวน ผู้เสียหาย และนำคำร้องทุกข์ และข้อกล่าวหามาพิจารณา พิจารณาหรือกับเด็กที่ก่อเหตุทำผิด ครอบครัวของเด็ก และผู้เสียหาย เพื่อแนะนำช่องทางที่เหมาะสมในการจัดการกับคดีที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงพิจารณาประการที่สองว่าคดีนี้สมควรที่จะดำเนินการต่อไปอย่างไรจึงจะเหมาะสม ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเอง และของสาธารณชนควบคู่กันไป

ในคดีที่เจ้าหน้าที่อินเทคเห็นว่าไม่มีมูลเพียงพอที่จะส่งปล่อยตัวเด็กและสั่งยุติการดำเนินคดีพร้อมทั้งแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ (ในรัฐนิวยอร์ก ถ้าเป็นคดีอุกฉกรรจ์จะต้องมีหนังสือรับรองจากผู้อำนวยการกองคุมประพฤติก่อนจึงจะสั่งยุติการดำเนินคดีได้)

ในคดีที่มีมูลเพียงพอที่จะพิจารณาว่าเด็กกระทำผิดจริง ถ้าเจ้าหน้าที่อินเทคเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนยังไม่สมควรจะได้รับการพิจารณาในศาล เจ้าหน้าที่อินเทคจะถามความสมัครใจของเด็ก บิดามารดา หรือผู้ปกครองว่าจะยินยอมให้เด็กได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Adjustment) โดยจะใช้วิธีควบคุมความประพฤติหรือโดยการส่งตัวเด็กไปรับการฝึกอบรมในสถานฝึกอบรมของรัฐ ถ้าหากเด็กสมัครใจและบิดามารดา ผู้ปกครองยินยอม เจ้าหน้าที่อินเทคจะดำเนินการไปตามนั้นและยุติคดีไม่นำขึ้นสู่การพิจารณาของศาล แต่หากเด็กหรือเยาวชนไม่ให้ความร่วมมือในมาตรการที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่อินเทคก็จะส่งเด็กหรือเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามไปยังศาลต่อไป

ในคดีที่เจ้าหน้าที่อินเทคเห็นสมควรให้นำคดีขึ้นสู่ศาลที่ดี หรือในกรณีที่เด็กหรือบิดามารดา ผู้ปกครองไม่สมัครใจยินยอมรับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นทางการที่ดี เจ้าหน้าที่อินเทคจะรวบรวมพยานหลักฐานและสำนวนการสอบสวน เพื่อดำเนินการเสนอคดีต่อศาลเด็กและเยาวชนต่อไป อย่างไรก็ตามในบางรัฐ แม้ว่าเจ้าหน้าที่อินเทคจะดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการไปแล้ว ผู้เสียหายหรือผู้ยื่นคำร้องยังคงมีสิทธิที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาล โดยความเห็นชอบของพนักงานอัยการ

ในการพิจารณาและตัดสินคดี ผู้ตัดสินจะดำเนินการพิจารณาคัดสินคดีเป็นสองวาระ คือ (1) พิจารณาว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดจริง และ (2) พิจารณาว่าจะแก้ไขเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นได้อย่างไร

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องคดีหรือรับสารภาพ ศาลจะตัดสินทั้งสองวาระรวมกัน โดยอาศัยสำนวนคดีของตำรวจและรายงานข้อเท็จจริงของพนักงานคุมประพฤติประกอบในการพิจารณาคัดสินเสมอ ทางกลับกัน ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนปฏิเสธคำฟ้อง ศาลจะพิจารณา ได้ส่วนทางด้านคดีความโดยแยกวาระกัน กล่าวคือ ในวาระแรกจะพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดจริงหรือไม่ ในขั้นนี้ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐาน ฟังคำให้การพยานทั้งฝ่ายอัยการและฝ่ายทนายจำเลย เมื่อศาลพิจารณาแล้วเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดจริง ศาลจึงจะนัดพิจารณาวาระที่สองในคราวต่อไป

สำหรับผู้ที่ไม่ได้มีกำหนดให้เป็นผู้ที่ทำผิดอุกฉกรรจ์หรือนักโทษที่เป็นภัยร้ายแรงนั้น มีเงื่อนไขในการพิจารณานอกเหนือไปจากบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดแล้ว ยังต้องพิจารณาไปถึงความผิดปกติทางจิตด้วยว่ายังมีสภาพบกพร่องไม่อาจควบคุมตัวเองได้ อันจะเป็นภัยหรืออาจก่ออันตรายต่อสังคมภายนอกเรือนจำ⁵⁸ ดังเช่น คดีเด็กหญิงชาวรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา วัย 12 ปี จำนวน 2 คน ก่อเหตุลวงเพื่อสนิทไปกระหน่ำแทงด้วยมีดคมถึง 19 ครั้ง จนบาดเจ็บสาหัส โดยอ้างว่าเป็นการสังเวทียุญธนาให้แก่ผีสเลนเดอร์แมน เพื่อปกป้องครอบครัวไม่ให้ถูกผีฆ่า ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้น เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ปี ค.ศ. 2014 เรื่องราวดังกล่าวสร้างความฮือฮาในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมาก ทั้งยังนำไปสู่การพิจารณาของศาลวิสคอนซินด้วยว่า จะดำเนินคดีเด็กทั้ง 2 รายนี้ในฐานะผู้เยาว์หรือเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ โดยหากตัดสินลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่จะต้องถูกจำคุกเป็นเวลา 60 ปี ขณะที่หากตัดสินลงโทษในฐานะผู้เยาว์จะต้องจำคุกถึงอายุ 25 ปี ล่าสุดศาลวิสคอนซินได้ระบุว่า จะดำเนินคดีเด็กหญิงทั้ง 2 รายนี้ ซึ่งปัจจุบันอายุ 13 ปี เฉกเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เนื่องจากมีหลักฐานต่าง ๆ พบว่า ทั้งคู่ได้มีการวางแผนมาอย่างดี และควรได้รับการพิจารณาโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ (กฎหมายในรัฐวิสคอนซิน การก่ออาชญากรรมขั้นรุนแรง ศาลสามารถได้ส่วนและดำเนินคดีผู้ต้องสงสัยอายุมากกว่า 10 ปี ยิ่งผู้ใหญ่ได้)⁵⁹ แต่อย่างไรก็ดีกระบวนการพิจารณาเพื่อรับฟังพยานหลักฐานของศาลเยาวชนในสหรัฐอเมริกานั้นจะมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการดังเช่น

⁵⁸ จาก วรกร โอภาสนันท์, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 53* (น. 6)

⁵⁹ จาก *สหรัฐดำเนินคดีเด็กวัย 12 เยี่ยงผู้ใหญ่ กรณีแทงเพื่อนสังเวทียุ*, โดย POST TODAY, 16 มีนาคม 2558, สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/international-news/353503>

คดีอาญาทั่วไปในหลาย ๆ รัฐ ศาลไม่อนุญาตให้สาธารณชนเข้าฟังการพิจารณา เฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ ตัวเด็กหรือเยาวชนที่เป็นผู้ทำผิด พ่อแม่ของเด็กหรือเยาวชน ทนายความ และเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่คุ้มครองความประพฤติเท่านั้นที่จะสามารถเข้าร่วมฟังการพิจารณาได้ ซึ่งการพิจารณาโดยทั่วไปแล้วกระทำโดยคณะผู้ตัดสิน (Judge's Chamber) และจะไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากการสืบพยานหลักฐานและการพิจารณาสู่สาธารณะ ยกเว้นกรณีความผิดที่เยาวชนได้กระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาร้ายแรง กรณีเช่นนี้ ศาลอาจจะเปิดเผยกระบวนการพิจารณาดังเช่นคดีอาญาทั่วไปก็ได้ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย⁶⁰ ดังเช่น รัฐจอร์เจีย ที่อนุญาตให้ศาลเปิดเผยกระบวนการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเด็กและเยาวชนออกสู่สาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบต่ออาชญากรรมที่ก่อขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้เหยื่อหรือครอบครัวของเหยื่อเข้ารับฟังกระบวนการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความของศาลด้วย⁶¹

3.1.2 การโอนคดีเด็กและเยาวชน

ตามบทบัญญัติ United States Code หมวด 403 มาตรา 5032⁶² ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการโอนคดีเด็กและเยาวชนไว้ว่า หลังจากสอบสวนแล้วให้อัยการสูงสุดรับรองศาลแขวงที่เหมาะสมของสหรัฐอเมริกาว่า

- 1) ศาลเยาวชนหรือศาลที่เหมาะสมอื่น ๆ ของรัฐไม่มีเขตอำนาจศาลหรือปฏิเสธที่จะรับอำนาจเหนือผู้เยาว์ดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับการกล่าวหาว่าก่อเหตุทำผิดของเยาวชน
- 2) รัฐไม่มีโปรแกรมและบริการที่เพียงพอสำหรับความต้องการของเยาวชน หรือ
- 3) ความผิดที่ถูกตั้งข้อหาเป็นอาชญากรรมแห่งความรุนแรงที่เป็นความผิดทางอาญา เช่น เยาวชนอายุ 16 ปี ถูกกล่าวหาว่าก่อเหตุทำผิด ซึ่งหากกระทำโดยผู้ใหญ่ จะถือเป็นความผิดทางอาญาที่มีองค์ประกอบในการใช้ พยายามใช้หรือข่มขู่ใช้กำลังกายต่อบุคคลอื่น หรือโดย

⁶⁰ จาก ที่มาและปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา , โดย ปพนธีร์ ชีระพันธ์, 2560, วารสารปราชิต, 30(1), 35-50

⁶¹ From *Juvenile Proceedings and Records*, by Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP), 2021, Retrieved from https://ojjdp.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh176/files/pubs/reform2/ch2_i.html

⁶² From 18 U.S. Code CHAPTER 403 – JUVENILE DELINQUENCY §5032 Delinquency proceedings in district courts; transfer for criminal prosecution, by Cornell Law School, 2018, Retrieved from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/5032>

ธรรมชาติของมันเอง และมีความเสี่ยงอย่างมากที่อาจใช้กำลังทางกายภาพต่อบุคคลอื่นในการก่อเหตุทำผิด หรือหากเคยพบว่ามี การก่อเหตุทำผิดอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยความผิดทางอาญาของรัฐ หรือมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดเขตอำนาจของศาลของรัฐบาลกลาง ให้โอนไปยังศาลแขวงที่เหมาะสมของสหรัฐอเมริกาเพื่อดำเนินคดีอาญา

การโอนคดีเด็กและเยาวชนจะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานและข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องในแต่ละปัจจัย เพื่อประเมินว่าการถ่ายโอนจะเป็นประโยชน์ต่อความยุติธรรมหรือไม่ ได้แก่ อายุ และภูมิหลังทางสังคมของเยาวชน ลักษณะของความผิดที่ถูกกล่าวหา ขอบเขตและลักษณะของบันทึกการกระทำผิดก่อนหน้านี้ของผู้เยาว์ พัฒนาการทางปัญญาและวุฒิภาวะทางจิตใจในปัจจุบันของเยาวชน ลักษณะของความพยายามในการรักษาในอดีตและการตอบสนองของเยาวชนต่อความพยายามดังกล่าว ความพร้อมของโปรแกรมที่ออกแบบมาเพื่อรักษาปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ในการพิจารณาว่าลักษณะของความผิดตามวรรคนี้ ศาลจะพิจารณาถึงขอบเขตที่เยาวชนมีบทบาทเป็นผู้นำในองค์กร หรือชักจูงบุคคลอื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้หรือแจกจ่ายสารควบคุม หรืออาวุธปืน ปัจจัยดังกล่าวหากพบว่ามีอยู่จริงจะมีน้ำหนักเพื่อสนับสนุนการถ่ายโอนไปสู่สถานะผู้ใหญ่ แต่การไม่มีปัจจัยนี้จะไม่ขัดขวางการถ่ายโอนดังกล่าว ให้แจ้งการพิจารณาโอนตามสมควรแก่ผู้เยาว์ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล และที่ปรึกษา ซึ่งผู้เยาว์จะได้รับความช่วยเหลือจากที่ปรึกษาในระหว่าง การพิจารณาโอน และในทุกขั้นตอนที่สำคัญอื่น ๆ ของกระบวนการพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความ เมื่อผู้เยาว์ได้สารภาพผิดหรือกระบวนการพิจารณาถึงขั้นที่เริ่มนำพยานและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นการทำผิดของเด็ก และเยาวชนที่ตามมาด้วยการดำเนินคดีทางอาญาหรือการพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความของเยาวชนโดยอาศัยการกล่าวหาว่าก่อเหตุทำผิดนั้น ถ้อยแถลงที่กระทำโดยผู้เยาว์ก่อนหรือระหว่าง การพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความโอนย้ายภายใต้มาตรานี้จะไม่เป็นที่ยอมรับ สำหรับการดำเนินคดีที่เป็นอาญาในภายหลัง เมื่อใดก็ตามที่เด็กและเยาวชนถูกย้ายไปศาลแขวงตามมาตรานี้ ไม่ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานที่โอนย้ายหรืออาชญากรรมอื่นที่สมควรได้รับโอน หากผู้เยาว์ถูกตั้งข้อหาก่ออาชญากรรมนั้นในขั้นต้น การดำเนินการต่อไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจะดำเนินการตามบทบัญญัติของบทนี้ ห้ามมิให้โอนผู้เยาว์ไปสู่การดำเนินคดีของผู้ใหญ่ และจะไม่ถูกดำเนินคดีตาม มาตรา 5037 (จำหน่ายภายหลังการตรวจพบการกระทำผิดของเยาวชน) จนกว่าศาลหรือเสมียนศาลเยาวชนจะได้รับบันทึกของศาลเยาวชนก่อนหน้านั้น ได้รับรองเป็นลายลักษณ์อักษรว่าผู้เยาว์ไม่มีบันทึกก่อน หรือไม่มีบันทึกของเยาวชนและเหตุใดจึงไม่มีอยู่ เมื่อใดก็ตามที่ผู้เยาว์ถูกตัดสินว่าการก่อเหตุทำผิดตามบทบัญญัตินี้ ให้อธิบายการก่อเหตุเฉพาะของผู้เยาว์ที่ได้ก่อเหตุทำผิดไว้เป็นส่วน

หนึ่งของบันทึกทางการของกระบวนการพิจารณาและเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกอย่างเป็นทางการของเยาวชน

จากบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อศึกษาเทียบเคียงกับการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนคดีในระดับมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า⁶³ มลรัฐแอริโซนา Arizona Revised Statutes ตามความในมาตรา 8-327 และตามความในมาตรา 13-501 ได้มีการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ที่ทำผิดที่สามารถโอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดาไว้แตกต่างกันไปตามลักษณะการโอนคดีและประเภทความผิดที่ได้กระทำ กล่าวคือ

1) กรณีการโอนคดีโดยดุลพินิจพิจารณาของศาล (Judicial Waiver) โดยไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ที่ทำผิดเอาไว้ ดังนั้นเมื่อมีการพิจารณาประกอบกับเกณฑ์ ด้านอายุของเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุความผิดอาญา ที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลเยาวชน ดังนั้น จึงมีอำนาจสั่งโอนคดีได้เมื่อเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุความผิดมีอายุเกินกว่า 8 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

2) กรณีการโอนคดีโดยดุลพินิจของพนักงานอัยการ (Prosecutorial Discretion) เกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ที่ทำผิดที่พนักงานอัยการอาจใช้ดุลพินิจฟ้องคดีต่อศาลที่มีอำนาจในการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดาได้ เช่น เด็กหรือเยาวชน ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป โดยนับอายุในวันที่กระทำความผิดได้เกิดขึ้น และก่อเหตุความผิดที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 13-501 (B)

3) กรณีการโอนคดีโดยบทบัญญัติกฎหมาย (Statutory Exclusion) สามารถแยกพิจารณาได้ 2 กรณี คือ (1) หากเป็นการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ ตามความในมาตรา 13-501 (A) เกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ที่ทำผิด ที่พนักงานอัยการต้องมีการฟ้องคดีต่อศาล ในการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดา คือ เด็กหรือเยาวชนผู้ที่มีอายุเกิน 15 ปี แต่ยังไม่ถึง 18 ปี โดยได้ยึดถืออายุในวันที่ก่อเหตุทำความผิดได้เกิดขึ้น (2) ถ้าหากว่าเป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนนั้น ได้ถูกกล่าวหาในการก่อเหตุทำความผิด และได้เคยถูกศาลที่มีอำนาจพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดา หรือศาลผู้ใหญ่ ได้มีการตัดสินว่าได้ก่อเหตุความผิดอาญา เหตุอุกฉกรรจ์มาแล้วครั้งหนึ่ง จะไม่ได้มีการนำเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ที่ทำผิดมาใช้ พนักงานอัยการจะต้องส่งฟ้องคดีต่อศาลที่มีอำนาจในการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดา เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุความผิด ที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาแห่งศาลเยาวชน พนักงานอัยการสามารถฟ้องคดีไปยัง

⁶³ จาก ดุลพินิจในการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดา : ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดร้ายแรงและก่อเหตุทำผิดซ้ำ (วิทยานิพนธ์), โดย รวีสร สัตยาบัน, 2561, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ลิขสิทธิ์ 2561 โดย รวีสร สัตยาบัน

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความธรรมดาได้ ต่อเมื่อเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุ ทำผิดซ้ำมีอายุที่เกินกว่า 8 ปีบริบูรณ์ แต่ทั้งนี้ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

ส่วนมลรัฐแคลิฟอร์เนีย กำหนดให้ในกรณีเด็กหรือเยาวชนอายุ 16 ปี หรืออายุ 14 ถึง 15 ปี ก่อเหตุทำผิดที่รุนแรง และเป็นความผิดตาม California Welfare and Institution Code, section 707 พนักงานอัยการร้องขอให้มีการโอนคดีที่เด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดไปศาลที่พิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความผู้ใหญ่ ศาลเยาวชนจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะให้โอนการพิจารณาหรือไม่ ในกรณีที่ ศาลมีคำสั่งให้โอนคดีจะต้องให้เหตุผลไว้ในคำสั่ง คดีความผิดรุนแรงที่อาจขอให้มีการโอนคดีไป ศาลผู้ใหญ่ เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ฐานข่มขืนโดยใช้กำลัง ฐานการลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่⁶⁴

ดังนั้นจึงสรุปว่า การโอนคดีเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกา จะกระทำได้อีกต่อเมื่อ พนักงานอัยการมีความเห็นว่า (1) เด็กและเยาวชนมีการก่อเหตุทำผิดในคดีอาชญากรรมร้ายแรง เช่น คดีฆาตกรรม ซึ่งไม่อยู่ในเงื่อนไขที่ต้องให้ศาลเยาวชนพิจารณาถึงความเป็นเด็กหรือผู้เยาว์ และ (2) ผู้ต้องหาหรือจำเลย เคยมีประวัติการก่อคดีอาชญากรรมร้ายแรงมาก่อน

3.2 การศึกษามาตรการทางกฎหมายในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับผู้ ที่ทำผิดแต่ละราย โดยคำนึงถึงเหตุทางอัตวิสัยและลักษณะของตัวผู้ทำผิด⁶⁵ อันประกอบด้วย 3 หลักการ กล่าวคือ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการลงโทษ ซึ่งจะลงโทษได้ต้องเป็นความผิดที่ กำหนดไว้ในกฎหมายเท่านั้น หลักความได้สัดส่วนและความเสมอภาคของการลงโทษ เพื่อให้การ กำหนดบทลงโทษนั้นมีความเหมาะสมกับการก่อเหตุทำผิด และหลักความเสมอภาคของทุก ๆ บุคคลตามกฎหมาย ลักษณะเฉพาะตัวของผู้ทำผิดนั้นจะมีผลต่อการกำหนดโทษ เช่น หากมีการ ขอมรับสารภาพ ผู้ที่ทำผิดรับสารภาพก็ได้รับการลงโทษครั้งหนึ่ง อายุของผู้ทำผิดเป็นส่วนสำคัญ

⁶⁴ จาก กระบวนการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในศาลเยาวชน และครอบครัว (คุณฉันทิพนธ์), โดย ศรัณยา เลิศศาสตรวัฒนา, 2560, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ลิขสิทธิ์ 2560 โดย ศรัณยา เลิศศาสตรวัฒนา

⁶⁵ จาก รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ : หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน กรณียาเสพติดให้โทษ (น. 26), โดย สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และปกป้อง ศรีสนิท, 2558, กรุงเทพฯ: สำนักกิจการ ในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

ของการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความ หากผู้ที่ทำผิดอายุต่ำกว่า 18 ปี ก่อเหตุทำผิดเกี่ยวกับเพศ จะต้องถูกควบคุมพิเศษ การก่อเหตุทำผิดคดีนี้ ผู้ที่ทำผิดครั้งแรกอาจได้รับการอภัยโทษ หรือรอการลงโทษ หรือได้รับการลงโทษสถานเบา⁶⁶

3.2.1 การฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส การฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี กฎหมายกำหนดให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดทางอาญาและไม่ต้องรับโทษ อย่างไรก็ตามหากผู้ที่ทำผิดมีอายุระหว่าง 13 ปี ถึง 18 ปี อำนาจในการพิจารณาคัดสินจะเป็นของศาลเยาวชน⁶⁷

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หากเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันเป็นความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ พนักงานอัยการจะเป็นผู้ดำเนินคดี โดยผู้ตัดสินจะเป็นผู้ตัดสินใต้สวนคดี ในระหว่างการใต้สวน ผู้ตัดสินอาจส่งมอบเด็กให้อยู่ในความควบคุมดูแลของบุคคลที่ไว้วางใจ หรือส่งมอบให้อยู่ในความดูแลขององค์การสาธารณกุศลแห่งใดแห่งหนึ่ง หลังจากนั้นจะแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กเพื่อเข้าร่วมในการสอบสวนในกระบวนการใต้สวน หากพบว่าเด็กมิได้ก่อเหตุทำผิดทางอาญา ผู้ตัดสินก็จะส่งปล่อยตัวเด็กไป แต่หากการใต้สวนปรากฏว่าคดีมีมูล ก็จะมีการสอบสวนต่อไปถึงความเป็นผู้ลี้ภัย สถานะนิสยใจของเด็ก สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความของศาลจะกระทำการลับ และในท้ายที่สุด หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดจริงก็จะไม่ใช้การลงโทษทางอาญาแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น แต่จะใช้วิธีการส่งตัวไปอบรมนิสยหรือส่งมอบให้อยู่ในความควบคุมดูแลของบุคคลที่ไว้วางใจได้ หรือองค์การสาธารณะกุศลต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ภายใต้เงื่อนไขจนกว่าเด็กหรือเยาวชนจะอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์⁶⁸

⁶⁶ จาก ปัญหาการบังคับใช้ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 285 ศึกษากรณีผู้ใช้อำนาจปกครอง (วิทยานิพนธ์), โดย ลัดดาวัลย์ สว่างการ, 2560, มหาวิทยาลัยศรีปทุม. ลิขสิทธิ์ 2560 โดย ลัดดาวัลย์ สว่างการ

⁶⁷ จาก กระบวนการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความอาญาเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน (วิทยานิพนธ์), โดย สดศรี สัตยธรรม น้าประเสริฐ, 2524, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ลิขสิทธิ์ 2524 โดย สดศรี สัตยธรรม น้าประเสริฐ

⁶⁸ จาก การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชน (น. 115), โดย ปพนธีร์ ธีระพันธ์, 2562, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การพิจารณาตัดสินและการกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สำนึกในการก่อเหตุทำผิดเป็นสำคัญ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอาญาในแต่ละช่วงอายุ จะมีการรับโทษอาญาแตกต่างกันออกไป โดยเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปี ถึง 18 ปี เมื่อต้องคำตัดสินลงโทษจำคุกอาจถูกคุมขังในเรือนจำ อาจไม่สามารถอาศัยข้ออ้างในเรื่องความเป็นเด็กหรือเยาวชนมาเป็นข้อยกเว้นได้ เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสมีแนวโน้มว่าผู้กระทำผิดทางอาญาเป็นผู้มีอายุน้อยมากขึ้น จึงได้มีการกำหนดโทษสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี โดยกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้อย่างสูง 5 ปี และมาตรการทางเลือก ได้แก่ การคุมประพฤติ การควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ การบำบัดโดยชุมชน เป็นต้น⁶⁹

หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต ศาลอาจเลือกใช้การจำคุกเยาวชนนั้นตั้งแต่ 10 ปี ถึง 20 ปีแทน แต่ถ้าเป็นโทษที่ต่ำกว่าอัตราโทษดังกล่าว ศาลอาจเลือกใช้การส่งตัวไปฝึกอบรมในสถานกักกันและอบรมซึ่งมีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อย 1 ใน 3 หรืออย่างมาก 1 ใน 2 ของโทษตามเกณฑ์ที่จะลง⁷⁰ โดยดูความเหมาะสมในแต่ละรายและในการอ่านคำตัดสินหรือคำสั่งต้องมีเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดอยู่ด้วย คำตัดสินหรือคำสั่งและวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่ใช้ต้องมีหลายรูปแบบ ได้แก่⁷¹

1) มาตรการป้องกัน มาตรการช่วยเหลือ มาตรการควบคุม และมาตรการให้การศึกษาลำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่า 10 ปี

2) มาตรการส่งเสริมและให้การศึกษา ใช้สำหรับเด็กที่มีอายุ 10 ปี ถึง 13 ปี เท่านั้น

3) การกักขังควบคุมตัว และการปล่อยตัวภายใต้การควบคุม ทั้งสองกรณีจะใช้ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดแต่ละราย และคำนึงถึงมาตรการทางการศึกษาเนื่องจากเชื่อว่าการให้การศึกษาจะช่วยลดปัญหาการกระทำผิดของเด็กได้ นอกจากนี้ในกรณีที่มีการปล่อยตัวภายใต้การควบคุมดูแลหากศาลเห็นสมควร ศาลจะนำมาตรการลงโทษอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันด้วยก็ได้ ส่วนในกรณีกักขังควบคุมตัวศาลจะใช้เฉพาะในกรณีที่

⁶⁹ จาก รายงานการอบรมเรื่อง การสิทธิเด็กกับการก่อเหตุทำผิด, โดย พรณรัตน์ เกรียงวัฒนา, 2561, สืบค้นจาก http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/read.php?bibid=11767&cat=4&typ=4&file=IS6R_610626.pdf

⁷⁰ จาก หลักการพื้นฐานที่เหมาะสมในการดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาล (วิทยานิพนธ์), โดย เทพ สามงามยา, 2550, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ลิขสิทธิ์ 2550 โดย เทพ สามงามยา

⁷¹ จาก ปกัศรา บุตรจินดา และญาดา กาษยนันทน์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 47 (น. 258-259)

จำเป็น เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์แวดล้อมและบุคลิกภาพของเด็กหรือเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดแล้วเท่านั้น ทั้งนี้จะต้องแยกการกักขังออกจากผู้ใหญ่ และจัดให้มีการจัดการศึกษาหรือฝึกอบรมเสมอ

4) มาตรการใกล้เคียงประนีประนอมหรือชดเชยความผิด ถือเป็นมาตรการใหม่ ที่นำมาใช้หรือให้ศาลสามารถสั่งให้ผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิด ได้มีโอกาสในการช่วยเหลือหรือกระทำการชดเชยทดแทนความผิดต่อผู้เสียหาย หรือทำกิจการที่มีลักษณะเป็นบริการสาธารณะ หรือเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีสำนึกในความผิดที่ได้กระทำให้ไป และเป็นการชดเชยความผิดด้วย

5) มาตรการในการรับโทษจำคุก ตั้งแต่มีการแก้ไขกฎหมายในปี ค.ศ. 2007 กล่าวไว้ว่าหากเยาวชนที่มีอายุ 16 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี ได้มีการก่อเหตุทำผิดซ้ำสองครั้งหรือ อาจจะมากกว่าหรือที่กระทำผิดอาญาร้ายแรงหรืออาจถูกศาลตัดสินให้ต้องจำคุก โดยไม่ถือความเป็นเยาวชนนั้นมาอ้างต่อศาลได้

3.2.2 การโอนคดีเด็กและเยาวชน

กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส⁷² กำหนดเกณฑ์อายุสูงสุดของความเป็นผู้เยาว์ไว้ที่อายุ 18 ปี ฉะนั้นหากบุคคลเหล่านี้แม้จะได้กระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรงเพียงใด ก็ไม่อาจนำตัวผู้ที่ทำผิดไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณา ได้สวน ทางด้านคดีความธรรมดาได้ การพิจารณาคดีคดีเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะอยู่ภายใต้ศาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเท่านั้นจึงทำให้ไม่มีการ โอนคดีไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณา ได้สวน ทางด้านคดีความธรรมดา

การกระทำผิดที่ร้ายแรงมาก ๆ การพิจารณาคดีคดี และการกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สำนึกในการกระทำผิด โดยมาตรการสูงสุดอย่าง “การจำคุก” หากเยาวชนอายุ 16 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ได้กระทำความผิดซ้ำสองครั้งหรือมากกว่านั้น หรือกระทำความผิดอาญาร้ายแรง อาจถูกศาลตัดสินให้จำคุก โดยไม่อาจนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลได้

⁷² จาก พรณรัตน์ เกรียงวัฒนา, *อ้าวแล้วเชิงอรรถที่ 69* (น. 10-11)

3.3 การศึกษามาตรการทางกฎหมายในประเทศอังกฤษและเวลส์

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศอังกฤษและเวลส์นั้น มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การป้องกันเด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิด⁷³ แต่อย่างไรก็ตามหากเด็กและเยาวชนที่ทำผิดแล้วก็ต้องทำให้เด็กและเยาวชนที่ทำผิดนั้นมีความเข้าใจว่าการกระทำความผิดเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และต้องป้องกันเด็กและเยาวชนดังกล่าวไม่ให้ทำผิดซ้ำอีก ทั้งนี้นอกจากวัตถุประสงค์ในการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิดแล้ว หลักการพื้นฐานที่ยังต้องคำนึงถึงอีกคือ เรื่องสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน⁷⁴ โดยพิจารณาพฤติการณ์ ความผิดแล้วเลือกวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับเด็กและเยาวชนบุคคลนั้น อันเป็นการสอดคล้องกับหลักการคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน และหลักการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงการปกป้องสาธารณชนจากผู้ที่ทำผิดและความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น รวมถึงให้ผู้ที่ทำผิดชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการก่อเหตุทำผิดของเด็กและเยาวชนด้วย⁷⁵ อันเป็นการแสดงถึงการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าใจว่าการกระทำนั้นไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมและไม่กลับไปก่อเหตุทำผิดซ้ำอีก⁷⁶

3.3.1 การฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน

การดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชน อายุที่เด็กหรือเยาวชนสามารถถูกตั้งข้อหาและดำเนินคดีในการรับโทษอาญาได้ ในอังกฤษและเวลส์ อายุ คือ 10 ปี ซึ่งถือว่าต่ำมากตามมาตรฐานของยุโรป เช่น ในอิตาลี อายุ 15 ปี ในขณะที่เยอรมนี อายุ 14 ปี⁷⁷

ในกรณีการจับกุมเด็กหรือเยาวชน ในข้อหาที่ได้ก่อเหตุทำผิดตามหมายจับ จะต้องมีการรับนำตัวส่งไปยังศาลเยาวชนในทันที แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะอนุมัติให้มีการประกันตัวเด็ก และเยาวชนได้ ยกเว้นแต่ว่าคดีนั้นจะเป็นคดีที่มีความร้ายแรง ถ้าเด็กและเยาวชนไม่ได้มีการให้ประกัน

⁷³ Crime and Disorder Act 1998 Section 37

⁷⁴ Children and Young Persons Act 1933 Section 44

⁷⁵ Criminal Justice and Immigration Act 2008 Section 142A

⁷⁶ จาก ปิยรัตน์ วงศ์งามขวัญ, *อ้าวแล้วเชิงอรรถที่ 22* (น. 57-58)

⁷⁷ From *YOUTH justice*, by JUSTICE, 2023, Retrieved from <https://justice.org.uk/youth-justice/>

ตัว เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องส่งมีการตัวไปให้กับศาลเยาวชนฯ โดยทันทีภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมง ถ้า ระหว่างในการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความนั้น ศาลไม่ได้มีการอนุญาตให้ได้รับการประกัน ตัวไป ศาลจะส่งตัวเด็กและเยาวชนไปควบคุมไว้ยังสถานควบคุมเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะ ซึ่ง ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานตำรวจจะเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาล และมักจะแถลงเปิดคดีประกอบคำฟ้องด้วย เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยหรือเจ้าพนักงานตำรวจก็มีสิทธิแต่งตั้งทนายความช่วยแก้ต่างในคดีได้ ทั้งคู่ ถ้ามีกรณีให้เห็นสมควรพนักงานคุมประพฤติ มีหน้าที่เสนอรายงานข้อเท็จจริงที่สืบเสาะเกี่ยวกับ ตัวเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิด รวมทั้งรายงานสิ่งแวดล้อมและสาเหตุแห่งการก่อเหตุทำผิดของ เด็กและเยาวชนต่อศาล⁷⁸

การพิจารณาในชั้นศาล ถ้าจะต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการพิจารณา โดยไม่อนุญาตให้มีการประกัน กฎหมายห้ามมิให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในเรือนจำ แต่ ให้ส่งไปยังสถานควบคุมเด็ก เว้นแต่ศาลจะเห็นว่าไม่สามารถทำได้ เพราะเด็กหรือเยาวชนนั้นมี พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งกรณีนี้ศาลอาจส่งตัวไปควบคุมในเรือนจำ นอกจากนี้ศาลมีอำนาจ บังคับให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนมาฟังการพิจารณาตลอดเวลา เว้นแต่ศาลจะ เห็นว่าไม่จำเป็นและต้องแจ้งไปยังพนักงานคุมประพฤติในท้องถิ่นให้ทราบ ซึ่งบุคคลที่กล่าวมานั้น จะต้องมาแถลงให้ศาลทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลย รวมถึงสิ่งแวดล้อม การเรียน สุขภาพ และนิสัยใจคอเด็กและเยาวชนแทน สำหรับการพิจารณาของศาลกฎหมายบัญญัติ ให้ทำการเป็นลับ และหากต้องนั่งพิจารณาในที่ทำการของศาลอื่น ก็ต้องกระทำในห้องพิจารณา ต่างหากจากห้องพิจารณาของศาลเจ้าของสถานที่เช่นเดียวกับหลักการพิจารณาของประเทศอื่น ๆ⁷⁹

สำหรับการกำหนดบทลงโทษ⁸⁰ ศาลเยาวชนฯ ของประเทศอังกฤษมีเครื่องมือที่นำมาใช้ ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กที่เรียกว่า “Sentencing Guideline” (คำชี้แนะในการกำหนดโทษ) เพื่อช่วยสร้างคำแนะนำในการกำหนดโทษอันทำให้มีโครงสร้างในการใช้ดุลพินิจที่ง่ายขึ้นของผู้ ตัดสินต่อการวางคำตัดสินที่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย อีกทั้งคำชี้แนะในการ กำหนดโทษหรือคำแนะนำในการกำหนดโทษนั้น ไม่ได้บังคับให้ศาลจะต้องปฏิบัติตามอย่าง

⁷⁸ จาก กฎหมายเกี่ยวกับเยาวชนและครอบครัว (น. 67), โดย บุญเพระ แสงเทียน, 2546, กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์

⁷⁹ จาก พรณรัตน์ เกรียงวัฒนา, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 68 (น. 108-109)

⁸⁰ จาก การทำคำตัดสินที่เหมาะสมต่อการก่อเหตุทำผิดของเด็ก (วิทยานิพนธ์), โดย ขวัญพัฒน์ ณะธรรมนิศย์, 2551, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ลิขสิทธิ์ 2551 โดย ขวัญพัฒน์ ณะธรรมนิศย์

เคร่งครัดเสมอไป เนื่องจากอาจมีข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไปในแต่ละคดี ทั้งนี้ศาลสามารถปรับเปลี่ยนการกำหนดโทษที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามความเหมาะสมจากคำชี้แนะในการกำหนดโทษดังกล่าวได้ โดยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคดีและปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กแต่ละบุคคลเป็นกรณี ๆ ไป โดยคำชี้แนะในการกำหนดโทษดังกล่าวมิได้ก้าวล่วงกระทบถึงความเป็นอิสระในการใช้อำนาจของผู้ตัดสินแต่ละคน เพียงแต่เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ตัดสินมีกรอบแห่งการใช้ดุลพินิจอย่างมีมาตรฐานเป็นเอกภาพ อีกทั้งยังช่วยให้มีการใช้ดุลพินิจที่ง่ายขึ้นและส่งเสริมให้มีการกำหนดโทษให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเท่านั้น แต่หากศาลมีเหตุผลพิเศษก็สามารถมีดุลพินิจในการกำหนดวิธีการสำหรับเด็กให้แตกต่างจากคำชี้แนะในการกำหนดโทษได้

The Sentencing Advisory Panel⁸¹ เป็นองค์กรรัฐในประเทศอังกฤษซึ่งมีหน้าที่กำหนดแนวทางการกำหนดโทษเพื่อช่วยทำให้มีการกำหนดโทษเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คำแนะนำในการกำหนดโทษยังช่วยทำให้มีโครงสร้างในการใช้ดุลพินิจที่ง่ายขึ้นของผู้บังคับใช้กฎหมายต่อการวางข้อกำหนดที่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายต่อไป โดยคำแนะนำในการกำหนดโทษไม่ได้บังคับให้ศาลจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเสมอไป เนื่องจากอาจมีข้อเท็จจริงแตกต่างกันไปในแต่ละคดี ทั้งนี้ศาลสามารถปรับเปลี่ยนการกำหนดโทษที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามความเหมาะสมจากคำแนะนำในการกำหนดโทษ โดยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งการก่อเหตุทำผิดของเด็กที่ก่อเหตุทำผิดแต่ละบุคคลเป็นกรณี ๆ ไป อีกทั้งคำแนะนำในการกำหนดโทษยังเป็นแนวทางให้ศาลได้นำมาปรับใช้กับเด็กที่ก่อเหตุทำผิดและลักษณะแห่งการก่อเหตุทำผิดในแต่ละคดี เพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคในการลงโทษและมีความเหมาะสมในการใช้วิธีการสำหรับเด็กแต่ละคน และในขณะเดียวกันเป็นการสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเด็กและเยาวชนตามหลักอาชญาวิทยา ซึ่งแนวทางในการทำคำตัดสินสำหรับเด็กและเยาวชนมีดังนี้⁸²

⁸¹ The Sentencing Code Section 57 (2) The court must have regard to the following purposes of sentencing

- (a) the punishment of offenders,
- (b) the reduction of crime (including its reduction by deterrence),
- (c) the reform and rehabilitation of offenders,
- (d) the protection of the public, and
- (e) the making of reparation by offenders to persons affected by their offences.

⁸² Crime and Disorder Act 1998 Section 37.

- 1) กำหนดคำตัดสินเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับร้ายแรง
- 2) พิจารณาว่าผู้ที่ทำผิดมีแนวโน้มจะก่อเหตุทำผิดไปในแนวทางที่ร้ายแรงขึ้น
- 3) ปัจจัยที่จะต้องนำมาพิจารณา ประกอบด้วย ความร้ายแรงของอาชญากรรมที่ได้ก่อขึ้น วัตถุประสงค์ของคำตัดสินที่ศาลต้องการจะก่อให้เกิดผลต่อเด็กและเยาวชน ความเสี่ยงที่จะก่อเหตุทำผิดอีก ความสามารถของผู้ที่ทำผิดจะปฏิบัติตามคำตัดสินหรือคำสั่งของศาล และความต้องการของท้องถิ่นที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่
- 4) การจำกัดเสรีภาพตามคำตัดสินหรือคำสั่งของศาลจะต้องได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำความ

โดยตามกฎหมาย The Criminal Justice Act 2003⁸³ ได้กำหนดว่าผู้ตัดสินจะต้องนำเอาข้อแนะนำในการกำหนดโทษนำมาปรับใช้ตามประเภทของความผิดทางอาญา โดยศาลจะต้องตระหนักถึงคำชี้แนะในการกำหนดโทษที่ระบุ ทั้งนี้หากศาลที่จะทำการตัดสินคดีให้แตกต่างออกไปจากคำชี้แนะในการกำหนดโทษนี้ จะต้องแจ้งถึงเหตุผลพิเศษในการทำเช่นนั้นโดยเปิดเผยในศาล นอกจากนี้ในการตัดสินของศาลในแต่ละคดีจะต้องมีการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก สถานะแวดล้อมเกี่ยวกับตัวเด็ก รายงานทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับจิตใจของเด็กของเจ้าหน้าที่เพื่อที่ศาลจะได้พิจารณาประกอบด้วย

ทั้งนี้หลักการที่สำคัญของการลงโทษกรณีความผิดหลายกรรมหรือความผิดที่มีความเกี่ยวเนื่องกันที่ได้รับการพิจารณาโทษพร้อมกันของอังกฤษและเวลส์ คือ ผู้ตัดสินต้องทำให้ผู้เสียหายและสังคมมั่นใจได้ว่าทุกการก่อเหตุทำผิดของจำเลยได้รับการลงโทษอย่างครอบคลุม ซึ่งโดยหลักแล้วในกรณีความผิดหลายกรรม หากวิธีการรวมกระทงลงโทษส่งผลให้ผลรวมโทษนั้นครอบคลุมเพียงพอในทุกความผิดและทุกการกระทำของจำเลย ศาลมักใช้วิธีการรวมกระทงลงโทษ ไม่ใช่วิธีการเรียงกระทงลงโทษ เนื่องจากศาลมักมองว่าการเรียงกระทงลงโทษ ทำให้การลงโทษจำเลยขัดหลักมนุษยธรรม (inhumane) ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด และมักเกิดการโต้แย้งกันถึงความเหมาะสมของการกำหนดโทษในกรณีที่ศาลใช้วิธีการเรียงกระทงลงโทษ แต่สำหรับความผิดบางฐาน โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกาย หรือในกรณีที่ผู้ที่ทำผิดก่อเหตุทำผิดที่เป็นอันตราย ก่อเหตุทำผิดเป็นอาชังหรือก่อเหตุทำผิดซ้ำซาก ศาลมักจะพิจารณาให้จำเลย

⁸³ Criminal Justice and Immigration Act 2008 Section 142A

ได้รับโทษแบบเรียงกระทงลงโทษ เนื่องจากมุ่งเน้นที่จะตัดผู้ที่ทำผิดออกจากสังคม (Incapacitation)⁸⁴ รวมถึงเด็กและเยาวชนอาจได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ใหญ่ได้

3.3.2 การโอนคดีเด็กและเยาวชน

จากการศึกษารูปแบบการโอนคดีเด็กและเยาวชนของประเทศอังกฤษและเวลส์แล้ว พบว่า ศาลอาจใช้ดุลพินิจให้เยาวชนได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ใหญ่ในความผิดร้ายแรง เช่น การข่มขืน กระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับเพศของเด็ก ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนต้องห้าม⁸⁵ ในกรณีที่ผู้ที่ทำผิดมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป⁸⁶ โดยศาลจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการพิจารณา ได้สวน ทางด้านคดีความ ดังนี้⁸⁷

- (1) การลงโทษผู้ที่ทำผิด
- (2) การลดอาชญากรรม (รวมถึงการลดโดยการยับยั้ง)
- (3) การปฏิรูปและการฟื้นฟูผู้ที่ทำผิด
- (4) การคุ้มครองประชาชน และ
- (5) การชดเชยโดยผู้ที่ทำผิดต่อบุคคลที่ได้รับผลกระทบ

⁸⁴ จาก การลงโทษในการก่อเหตุทำผิดหลายกรรมกับการป้องปรามอาชญากรรม (วิทยานิพนธ์), โดย กุลนิษฐ์ รัตนคูสกุล, 2559, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2559 โดย กุลนิษฐ์ รัตนคูสกุล

⁸⁵ From Paicker, *อ้าวแล้วเชิงอรรถที่ 8*

⁸⁶ From *Sentencing children and young people*, Effective, by The Sentencing Council for England and Wales, 2017, Retrieved from <https://www.sentencingcouncil.org.uk/overarching-guides/magistrates-court/item/sentencing-children-and-young-people/>

⁸⁷ The Sentencing Code Section 57 (2) The court must have regard to the following purposes of sentencing

- (a) the punishment of offenders,
- (b) the reduction of crime (including its reduction by deterrence),
- (c) the reform and rehabilitation of offenders,
- (d) the protection of the public, and
- (e) the making of reparation by offenders to persons affected by their offences.

ดังนั้นจึงสรุปว่า ศาลเยาวชนฯ ของประเทศอังกฤษและเวลส์อาจใช้ดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินตัดสินคดีเด็กหรือเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดในคดีอาญาที่มีลักษณะรุนแรงเฉกเช่นเดียวกับผู้ใหญ่โดยไม่ต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความของศาลธรรมดาได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเด็กหรือเยาวชนมากกว่าผลดีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นสมควรจะได้รับ

3.4 การเปรียบเทียบการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน และการโอนคดีเด็กและเยาวชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์

จากการศึกษาด้านการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชนจากทั้งสามประเทศ พบว่ามีความคล้ายคลึงกัน ในด้านของสิทธิ และคุ้มครองเด็ก โดยแต่ละประเทศจะให้ความสำคัญกับการก่อคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน ว่าอาจเป็นเพราะอายุน้อย ขาดวุฒิภาวะ ขาดประสบการณ์ในการใช้ชีวิตหรือถูกชักจูงให้ก่อเหตุทำผิดได้โดยง่าย ทั้งจากครอบครัว คนรอบข้าง สภาพแวดล้อม สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการดำเนินคดีในส่วนใหญ่จึงอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานเฉพาะ การดำเนินการทางคดีค่อนข้างที่จะเป็นความลับ และให้น้ำหนักในการสอบสวนข้อเท็จจริงจาก ครอบครัว สภาพแวดล้อม แรงจูงใจ การเตรียมการในการก่อเหตุ เป็นอย่างมาก แต่ก็มีที่แตกต่างกันในบางด้าน เช่น ด้านอายุที่ทำผิด โดยสหรัฐอเมริกา มาตรา 5031⁸⁸ ได้กำหนดอายุสำหรับเด็กและเยาวชนไว้ที่ระหว่าง 7-18 ปี ฝรั่งเศส 13-18 ปี⁸⁹ อังกฤษและเวลส์ อายุ 10-18 ปี⁹⁰ ด้านการดำเนินการใดส่วน สหรัฐอเมริการัฐบาลกลางไม่มีศาลเด็กและเยาวชน หรือบางรัฐ เช่น มลรัฐแอริโซนา, มลรัฐแคลิฟอร์เนีย จะมีศาลเด็กและเยาวชน แต่การดำเนินการในด้านการใดส่วน หรือตัดสินโทษ ยังใช้ตัวบทกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชน เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ เป็นคดีเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ จึงจะสามารถโอนคดีไปที่ศาลธรรมดาได้ ด้านฝรั่งเศส⁹¹ จะไม่มีการโอนคดี การใดส่วนจะดำเนินการที่ศาลเด็กและเยาวชนเท่านั้น การพิจารณา ใดส่วน ทางด้านคดีความ ตัดสิน การกำหนดโทษ จะมีความรุนแรง ที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับ ความรู้สำนึกผิดในการก่อเหตุทำผิดเป็นสำคัญ แต่หากเป็นคดีเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ หรือเป็นการก่อเหตุทำผิดซ้ำ ก็ต้องรับบทลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ อังกฤษและเวลส์ ให้ความสำคัญกับ เรื่องสวัสดิภาพของเด็กและ

⁸⁸ From Champion, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 56* (pp. 40-42)

⁸⁹ จาก ศดศรี สัตยธรรม น้ำประเสริฐ, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 67* (น. 100)

⁹⁰ From JUSTICE, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 77*

⁹¹ จาก พรณรัตน์ เกรียงวัฒนา, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 69* (น. 10-11)

เยาวชน⁹² ระหว่างการไต่สวนสามารถเลือกที่จะประกันตัว หรืออยู่ในสถานที่ควบคุมเฉพาะได้ โดยไม่ต้องไปอยู่ในเรือนจำหากไม่ได้มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงหรือเป็นภัยต่อผู้อื่น ด้านบทลงโทษก็จะเป็นบทลงโทษที่พิจารณาตามสมควร โดยมีเครื่องมือ“Sentencing Guideline” (คำชี้แนะในการกำหนดโทษ)⁹³ เข้ามาช่วย ในกรณีที่ผู้ทำผิดก่อเหตุทำผิดที่เป็นอันตราย หรือก่อเหตุทำผิดซ้ำจากศาลอาจจะพิจารณาให้จำเลยได้รับโทษแบบผู้ใหญได้ ตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน การโอนคดีเด็กและเยาวชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์

ประเทศ	การฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน	การโอนคดีเด็กและเยาวชน
สหรัฐอเมริกา	- เด็ก อายุ 7-18 ปี - ถ้าเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปีที่ได้ก่อเหตุทำผิดจะถูกนำตัวไปควบคุมดูแลในหน่วยงานชุมชน - กรณีเด็กอายุ 11-12 ปีก็ต้องรับโทษในศาล - ผู้ใหญ่ถ้าเห็นว่าการกระทำผิดนั้นเป็นความผิดที่ร้ายแรง ส่วนอายุที่เป็นเกณฑ์สูงสุดก็ขึ้นอยู่กับแต่ละมลรัฐ - ดำเนินการการไต่สวนโดยเจ้าหน้าที่อินเทค - รัฐบาลกลางไม่มีศาลเด็ก หากผู้กระทำผิด หรือผู้ปกครองยินยอมที่จะเข้ากระบวนการควบคุมประพฤติ จะยกเลิกการนำคดีขึ้นสู่ศาล หรือหากเป็นคดีอุกฉกรรจ์ จะต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลธรรมดา - บทลงโทษ มีทั้งบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชน และบทลงโทษสำหรับผู้ใหญ่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของศาลว่าเป็นการกระทำผิดร้ายแรง หรือมีการเตรียมการวางแผนมาอย่างดี	- การโอนคดีเด็กและเยาวชน จะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานและข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องในแต่ละปัจจัย เพื่อประเมินว่าการถ่ายโอนจะเป็นประโยชน์ต่อความยุติธรรม - กระทำได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นว่า (1) เด็กและเยาวชนมีการก่อเหตุทำผิดในคดีอาชญากรรมร้ายแรง (2) ผู้ต้องหาหรือจำเลย เคยมีประวัติการก่อคดีอาชญากรรมร้ายแรงมาก่อน

⁹² Children and Young Persons Act 1933 Section 44

⁹³ จาก ขวัญพัฒน์ ธนะธรรมนิษฐ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 80 (น. 99-102)

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน การโอนคดีเด็กและเยาวชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ (ต่อ)

ประเทศ	การฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน	การโอนคดีเด็กและเยาวชน
ฝรั่งเศส	- เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี กฎหมายกำหนดให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาและไม่ต้องรับโทษ - อายุระหว่าง 13-18 ปี อำนาจในการพิจารณาคัดสินจะเป็นของศาลเยาวชนฯ - การพิจารณาคัดสินและการกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สำนึกในการก่อเหตุทำผิดเป็นสำคัญ - หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต ศาลอาจเลือกให้การจำคุกเยาวชนนั้นตั้งแต่ 10 ปี ถึง 20 ปีแทน แทน แต่ถ้าเป็นโทษที่ต่ำกว่าอัตราโทษดังกล่าว ศาลอาจเลือกให้การส่งตัวไปฝึกอบรมในสถานกักกันและอบรม	- ไม่มีการโอนคดี - หากเยาวชนที่มีอายุ 16 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ได้ก่อเหตุทำผิดซ้ำสองครั้งหรือมากกว่าหรือที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงหรืออาจถูกศาลตัดสินให้จำคุก โดยไม่อาจนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลได้
อังกฤษและเวลส์	- อายุ 10-18 ปี - หลังการจับกุม ต้องรับนำตัวส่งศาลเยาวชนทันที ภายใน 72 ชั่วโมง สามารถประกันตัวได้ แต่หากเป็นความผิดร้ายแรงหรือผู้ปกครองไม่ได้มาประกันตัว จะต้องส่งตัวไปยังสถานควบคุมเด็ก นอกจากจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงจึงจะส่งตัวไปควบคุมในเรือนจำ - มีการใช้เครื่องมือ“Sentencing Guideline” (คำชี้แนะในการกำหนดโทษ)	- โอนคดีไม่ได้ - ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคัดสินคดีเด็กหรือเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดในคดีอาญาที่มีลักษณะรุนแรงเฉกเช่นเดียวกับผู้ใหญ่โดยไม่ต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความของศาลธรรมดาได้

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน การโอนคดีเด็กและเยาวชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ (ต่อ)

ประเทศ	การฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน	การ โอนคดีเด็กและเยาวชน
	-ในการตัดสินใจของศาลในแต่ละคดีจะต้องมีการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก สภาวะแวดล้อมเกี่ยวกับตัวเด็ก รายงานทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับจิตใจของเด็กของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ศาลจะได้พิจารณาประกอบ -บทลงโทษ ผู้ตัดสินต้องทำให้ผู้เสียหายและสังคมมั่นใจได้ว่าทุกการก่อเหตุทำผิดของจำเลยได้รับการลงโทษอย่างครอบคลุม -ในกรณีที่ผู้ที่ทำผิดก่อเหตุทำผิดที่เป็นอันตรายหรือก่อเหตุทำผิดซ้ำซาก ศาลมักจะพิจารณาให้จำเลยได้รับโทษแบบเรียงกระทงลงโทษ เนื่องจากมุ่งเน้นที่จะตัดผู้ที่ทำผิดออกจากสังคม (incapacitation) รวมถึงเด็กและเยาวชน อาจได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ใหญ่ได้	หากพิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเด็กหรือเยาวชนมากกว่าผลดีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นสมควรจะได้รับ

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์และการโอนคดี ในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษา เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเหตุการณ์และการโอนคดี ในความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน ของไทย เปรียบเทียบ กับกฎหมายของต่างประเทศ จะพบว่า มีบางประเด็นที่คล้ายคลึง และแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านอายุของผู้กระทำผิด, ด้านกระบวนการทางกฎหมาย, ด้านการรับบทลงโทษ และด้านการโอนคดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์ในการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชน
- 4.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์อายุของผู้ที่ทำผิด
- 4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน
- 4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคดีของศาล
- 4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการโอนคดีของเด็กและเยาวชนไปสู่ศาลธรรมดา

การก่อคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน ถือว่าเป็นปัญหาทางสังคมอย่างหนึ่งที่ต้องได้รับการป้องกันแก้ไขเพื่อให้เด็กและเยาวชน หลงผิดในการก่อเหตุทำผิดตั้งแต่อายุน้อย แม้ในปัจจุบันการดำเนินคดีอาญาของเด็กและเยาวชนจะเป็นการแจ้งข้อกล่าวหาตามฐานความผิดที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายก็ตาม แต่การบังคับใช้กฎหมายเพื่อลงโทษเด็กหรือเยาวชนให้เกิดความสำนึกผิด เกิดความเกรงกลัว และไม่หวนกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอย่างเด็ดขาดนั้นยังไม่สามารถกระทำได้นี้ เนื่องจากประเทศไทยมีการนำมาตรการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิด อีกทั้งพยายามมุ่งส่งเสริมให้สังคมเห็นถึงคุณค่าของเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดว่าเป็นอนาคตของชาติ ควรได้รับโอกาสให้กลับตัวกลับใจเป็นคนดีมากกว่าการดำเนินคดีแบบผู้ต้องหาหรือนักโทษที่ต้องได้รับการลงโทษอย่างสาสมตามระดับความร้ายแรงของความผิดที่ได้ก่อขึ้น ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่าปัญหาการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันนี้ยังคงมีปัญหาค่อนข้างที่จะต้องนำมาพิจารณาและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อความยุติธรรมต่อสังคม รวมถึงเป็นการให้ความคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ซึ่งตกเป็นเหยื่อ ใน 5 ประการสำคัญ ดังนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกฉกรรจ์ในการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชน

ในคดีอุกฉกรรจ์ แม้ในกฎหมายจะได้บัญญัติถึงสาระสำคัญของการก่อเหตุทำผิดในคดีอุกฉกรรจ์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่ทำผิดได้รับการลงโทษตามระดับความร้ายแรงของความผิดที่ได้ก่อขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษตามกฎหมายในความผิดฐานฆ่าคนตาย ตามกฎหมาย พบว่าข้อหา “ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา” บัญญัติไว้ในตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 288 ระบุว่าโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 15 ปี ถึง 20 ปี ส่วนโทษในข้อหา “ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน” บัญญัติไว้ในมาตรา 289 (4) ระบุว่าโทษประหารชีวิต⁹⁴ แต่การลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญานั้นไม่สามารถลงโทษสถานหนัก คือ จำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตได้⁹⁵ จึงส่งผลให้ในบางคดี เช่น คดีฆ่าฝั่งคืนที่จังหวัดพัทลุง หรือคดีหมุ่ยของเหยื่อหรือผู้เสียหาย ตลอดจนครอบครัวของผู้เสียชีวิตอาจเกิดความรู้สึกว่าโทษที่จำเลยได้รับนั้นเบาเกินไปและไม่สอดคล้องกับผลของการก่อเหตุทำผิดที่เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุผลที่ว่า ความผิดที่เด็กกระทำผิดนั้นต่างจากความผิดที่ผู้ใหญ่กระทำทั้งในแง่เจตนาและการกระทำ เพราะเด็กย่อมมีความยังติดน้อยกว่าผู้ใหญ่⁹⁶ จึงควรได้รับการฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคมมากกว่าการลงโทษ โดยมีได้คำนึงถึงผลกระทบทางสังคมเท่าที่ควร จนเป็นเหตุทำให้การก่อคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการกำหนดความรับผิดชอบในคดีอุกฉกรรจ์ของเด็กและเยาวชนนั้นยังขาดความชัดเจน ไม่สามารถป้องปราม หรือลดปริมาณการก่อคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้มีการกำหนดบทลงโทษให้แก่ผู้ที่ทำผิดร้ายแรงหรือมีการใช้ความรุนแรงในการก่อเหตุทำผิดในคดีอาญาอุกฉกรรจ์รุนแรงหรือร้ายแรง (Violent or Serious Felonies) ด้วยอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต เพื่อตัดโอกาสในการก่อเหตุทำผิดซ้ำของผู้ที่มีประวัติการก่อเหตุทำผิดซ้ำที่รัฐเห็นว่าเป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพของประชาชนในสังคม และเพื่อให้โทษตามกฎหมายสามารถข่มขู่ผู้ที่

⁹⁴ จาก “ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนโทษต่างกันอย่างไร?” สื่อศาล [Web log message], โดย กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์, 2563, สืบค้นจาก <https://th-th.facebook.com/pr.coj/posts/500631767305489/>

⁹⁵ ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสอง บัญญัติว่า โทษประหารชีวิต และโทษจำคุกตลอดชีวิต มิให้นำมาใช้แก่ผู้ซึ่งก่อเหตุทำผิดในขณะที่มียายุต่ำกว่าสิบแปดปี

⁹⁶ จาก ทฤษฎีอาชญากรรม, โดย พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524, วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, 1(1), 59-79 อ้างถึงใน จาก ขวัญพัฒน์ ณะธรรมนิศย์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 80 (น. 19)

คิดจะกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด⁹⁷ โดยให้คำนึงถึงการลงโทษอย่างเหมาะสมตามระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น⁹⁸ ในปี ค.ศ. 2011 เด็กชายอายุ 11 ปี โดนข้อหาฆาตกรรมแฟนสาวขณะตั้งครรภ์ แปรเดือน และพนักงานแสดงเจตนาหมายให้จำคุกตลอดชีวิตโดยไม่ต้องรอลงอาญา และในปี ค.ศ. 1961 ศาลรัฐจอร์เจีย (Georgia) ได้ตัดสินเด็กชายในข้อหาฆาตกรรม เนื่องจากฆ่าชายผิวขาว เสียชีวิตในเก้าอี้ไฟฟ้า (Cobb v. The State, 1962) เขาถูกตัดสินให้จำคุกตลอดชีวิต (Cobb v. the State, 1966) หลังจากการอุทธรณ์ ศาลได้ตัดสินจำคุก 18 ปี เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา แม้ผู้ที่ทำผิดจะมีอายุน้อย แต่หากก่อเหตุทำผิดอาญาร้ายแรง ถึงแก่ความตาย ในทางคดี ก็ต้องถูกลงโทษ เพื่อความชัดเจน การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ดังนี้⁹⁹

1) คดีอาญาที่มีความผิดรุนแรงมาก ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เพื่อทดแทนเป็นหลักและนำวัตถุประสงค์ในการลงโทษอื่นมาเสริม โดยคำนึงถึงหลักความยุติธรรมที่มีต่อผู้เสียหายและต่อสังคมก่อน โดยการลงโทษจะต้องให้ได้สัดส่วนกับความผิด อาจเป็นจำคุก หรือประหารชีวิต เป็นต้น หากลงโทษไม่ได้สมกับความผิด อาจทำให้ผู้เสียหาย หรือสังคม ไม่ได้รับความยุติธรรม ผู้เสียหายอาจไปแก้แค้นกันเอง และเกิดอาชญากรรมขึ้นอีก กระบวนการยุติธรรมขาดความศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นศรัทธา นอกจากนี้ในการกำหนดโทษสำหรับในกรณีนี้ผู้ตัดสินยังต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษอื่น ๆ มาเสริมอีกด้วย เช่น วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง กล่าวคือ จะต้องคำนึงถึงไม่ให้ผู้กระทำผิดกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก และในขณะที่เดียวกันก็ไม่ให้บุคคลอื่นเอาเยี่ยงอย่าง โดยควรกำหนดโทษให้สูงเพื่อให้ผู้กระทำผิดและบุคคลอื่นเกรงกลัวต่อโทษ การลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะต้องเยียวยา ปรับปรุงแก้ไขผู้ที่ทำผิดในระหว่างการลงโทษเพื่อให้กลับตัวเป็นคนดี รวมทั้งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำผิดพ้นโทษแล้วจะต้องพิจารณาว่าควรจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยมาเสริม เพื่อป้องกันไม่ให้ไปกระทำผิดขึ้นอีกในอนาคตอีกด้วยหรือไม่ เป็นต้น

⁹⁷ จาก สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สิตะสิทธิ์, *อ้าวแล้วเชิงอรรถที่ 54* (น. 177)

⁹⁸ From Just Deserts and Life without Parole for Juveniles : An Iniquitous Law and Policy, by Alexander, 2001, *Forum on Public Policy : A Journal of the Oxford Round Table*, (2001), 2 อ้างถึงใน จากข้อพิจารณาการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Deserts) กับการก่อเหตุทำผิดของเด็กและเยาวชนในฐานะความผิดข่มขืนกระทำชำเรา, โดย อรุณรัตน์ ชำรงศรีสุข, 2563, *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*, 11(1), 58

⁹⁹ จาก การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลยุติธรรม, โดย อุทิศ สุภาพ, 2549, *ดุลพินิจ*, 53(2), 60-

2) คดีอาญาที่มีความรุนแรงน้อย การกำหนดโทษผู้ตัดสินควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูมาเป็นหลักและนำวัตถุประสงค์ในการลงโทษอื่นมาเสริมด้วย กล่าวคือ ในคดีความผิดเล็กน้อย การลงโทษควรคำนึงการปรับปรุงแก้ไขเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีจิตใจชั่วร้ายน้อย ดังนั้นควรจะต้องให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้มีการปรับปรุงแก้ไขมากกว่าจะถูกลงโทษจำคุก ซึ่งจะมีข้อดีมากกว่าการลงโทษจำคุกในระยะสั้น เพราะการลงโทษจำคุกในระยะสั้นนั้นอาจทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดผลเสียมากกว่าผลดี กล่าวคือ อาจทำให้ผู้ที่ทำผิดเสียคุณลักษณะประจำตัวไปไม่อาจเข้ากับสังคมได้ เนื่องจากสังคมจะตำหนิว่าเป็นคนชั่วร้ายที่ควรประคบประหงมระยะเวลาในการลงโทษจำคุกในระยะสั้นนั้นก็ไม่เพียงพอที่จะเยียวยาหรือที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดเป็นคนดีได้ ดังนั้นการกำหนดโทษจึงควรคำนึงถึงการปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูเป็นหลักสำคัญมากกว่าที่จะมุ่งในการลงโทษ เช่น การรอกการลงโทษและการคุมประพฤติ ซึ่งอาจใช้ระยะเวลาได้นานกว่าโทษจำคุก โดยมีระยะเวลาเพียงพอต่อการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดให้เป็นคนดีได้ เป็นต้น และในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษอื่นมาเสริมด้วย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อสังคม และผู้เสียหาย รวมทั้งผู้กระทำความผิดเกรงกลัวต่อบทลงโทษและทำให้ผู้อื่นไม่กล้าก่อเหตุทำผิดเกรงกลัวต่อโทษและทำให้ผู้อื่นไม่กล้าก่อเหตุทำผิดหรือเอาเยี่ยงอย่าง เช่น กรณีการรอกการลงโทษและคุมประพฤตินั้นศาลควรกำหนดโทษปรับไว้ด้วย เป็นต้น

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์อายุของผู้ที่ทำผิด

ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิดอาญาร้ายแรง และมีความรุนแรงมากขึ้นไม่แตกต่างจากการก่อเหตุทำผิดของผู้ใหญ่ และที่สำคัญเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ที่ทำผิดอาญาร้ายแรงเหล่านี้กลับเป็นผู้ที่มีอายุน้อยลงไปเรื่อย ๆ แต่ปัญหาสำคัญ คือ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 กำหนดให้ถืออายุในขณะที่เด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิด โดยไม่คำนึงว่าในขณะที่ฟ้องคดีเด็กและเยาวชนนั้นจะมีสภาพเป็นผู้ใหญ่แล้วหรือไม่¹⁰⁰ นอกจากนี้การกำหนดการรับโทษอาญาของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายไทยได้แก่ ตามความในกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นั้นยังคงใช้หลักเกณฑ์พิจารณาเพียงเรื่องอายุของบุคคลว่าต้องมีอายุเป็นเด็กหรือเยาวชนในขณะที่ก่อเหตุทำผิดเท่านั้นที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาตัดสินคดีของศาล

¹⁰⁰ จาก ปัญหาการลดมาตราส่วนโทษลงถึงหนึ่งในความผิดต่อชีวิตที่เกิดจากการกระทำโดยเจตนาของเด็กและเยาวชน ตามตามความในกฎหมายอาญา, โดย วรา บุญพันธ์, กานต์ อินททศสาร, และนันทยศ สุวรรณกิจ, 2562, ใน การประชุมหาญใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10 (น.854), สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

เยาวชนและครอบครัวโดยไม่นำเรื่องความร้ายแรงของการก่อเหตุทำผิดอาญาของเด็กและเยาวชนมาพิจารณา¹⁰¹ ซึ่งถือเป็นการขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และอาจต้องมีการทบทวนถึงการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนโดยใช้เกณฑ์พฤติกรรมการกระทำผิดมากกว่าการใช้เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนแต่เพียงอย่างเดียว เพราะหากเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการกระทำผิดที่มีความรุนแรง แม้อายุในขณะกระทำผิดน้อย อาจต้องมีการแยกปฏิบัติที่แตกต่างจากเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการกระทำผิดโดยพลั้งพลาด เพราะหากการปฏิบัติหรือลงโทษเด็กและเยาวชนโดยการใช้เกณฑ์อายุเพียงประการเดียว อาจทำให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยแต่มีพฤติกรรมการกระทำผิดที่มีความรุนแรง ไม่ได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่ได้รับการลงโทษ อาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความอึดหิมนถาลึกเข้าสู่เส้นทางอาชญากรรมยากจะแก้ไข แต่หากเด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยหากแต่มีพฤติกรรมการกระทำผิดที่รุนแรงได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้องจะทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดสามารถกลับตัวเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในสังคมต่อไป¹⁰² ดังเช่นประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและเวลส์ที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก แต่เมื่อใดก็ตามที่เด็กและเยาวชนมีการก่อเหตุทำผิดร้ายแรง ซึ่งลักษณะเป็นการกระทำทารุณกรรมเหยื่อหรือผู้เสียหาย ในทางคดี ศาลอาจมีคำตัดสินให้เด็กและเยาวชนต้องติดคุก

ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีคดีเด็กหญิงชาวรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา วัย 12 ปี จำนวน 2 คน ก่อเหตุลงเพื่อสนิทไปกระหน่ำแทงด้วยมีดคมถึง 19 ครั้ง จนบาดเจ็บสาหัส เสียชีวิต โดยอ้างว่าเป็นการสังเวทียุญญาณ ปกป้องครอบครัวไม่ให้ถูกผีฆ่า ในปี ค.ศ. 2014 เรื่องราวดังกล่าวสร้างความฮือฮาในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมาก ทั้งยังนำไปสู่การพิจารณาของศาลวิสคอนซินด้วยว่า จะดำเนินคดีเด็กทั้ง 2 รายนี้ในฐานะผู้เยาว์หรือเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ดี โดยหากตัดสินลงโทษตั้งผู้ใหญ่จะต้องถูกจำคุกเป็นเวลา 60 ปี ขณะที่หากตัดสินลงโทษในฐานะผู้เยาว์จะต้องจำคุกถึงอายุ 25 ปี ล่าสุดศาลวิสคอนซินได้ระบุว่า จะดำเนินคดีเด็กหญิงทั้ง 2 รายนี้ ซึ่งปัจจุบันอายุ 13 ปี เฉกเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เนื่องจากมีหลักฐานต่าง ๆ พบว่าทั้งคู่ได้มีการวางแผนมาอย่างดี และ

¹⁰¹ จาก การดำเนินกระบวนการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความของศาลเยาวชนและครอบครัวกรณี ที่เด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของประเทศไทย, โดย อัจฉริยา ชูตินันท์, 2562, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(ฉบับพิเศษ), 259-293

¹⁰² จาก กระบวนการดำเนินการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีของตำรวจ เกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน, โดย สมุนทิพย์ จิตสว่าง, 2555, *วารสารรวมคำแห่ง ฉบับนิติศาสตร์*, 1(2), 1-24

ควรได้รับการพิจารณาโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ (กฎหมายในรัฐวิสคอนซิน การก่ออาชญากรรมขั้นรุนแรง ศาลสามารถไต่สวนและดำเนินคดีผู้ต้องสงสัยอายุมากกว่า 10 ปี ยิ่งผู้ใหญ่ได้)¹⁰³

ประเทศอังกฤษและเวลส์ กรณีเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2555 ศาลอังกฤษได้ตัดสินจำคุกเด็กหนุ่มวัย 15 ปี หลังก่อคดีฆ่าแม่ของตัวเอง โดยใช้ก้อนทูปและเผาทั้งเป็น ศาลเปิดเผยว่าเขาอาจมีสิทธิ์ติดคุกตลอดชีวิตก็เป็นได้ เพราะความรุนแรงที่โหดเหี้ยมเป็นภัยต่อสังคม¹⁰⁴

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชน

ในคดีอาญาดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนนั้น มีกระบวนการทางกฎหมายที่กำหนดให้เด็กที่ก่อเหตุทำผิดทางอาญาอายุไม่เกิน 18 ปี ต้องถูกดำเนินคดีในศาลเยาวชนฯ ภายใต้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553¹⁰⁵ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้ความสำคัญสวัสดิภาพเด็กมากกว่าการลงโทษ เพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถกลับตัวเป็นคนดีคืนสู่สังคมได้ แต่อย่างไรก็ดีการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อผู้อื่นหรือต่อสังคมส่วนรวมไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้เด็กและเยาวชนที่มีประวัติเคยก่อคดีมาแล้วไม่เกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษทางกฎหมาย และหวนกลับมาก่อคดีซ้ำอีก ดังเช่น กรณีหมุของ เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ร่วมกับน้องชายก่อเหตุฆ่าชิงทรัพย์บ้านจิตหนุ่มจบใหม่ที่จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้มีดแทงเหยื่อหลายครั้งจนเสียชีวิตแล้วอำพรางคดีด้วยการเผาและขุดหลุมฝังศพ เมื่อตรวจสอบประวัติพบว่ามีการก่อคดีมาอย่างโชกโชนตั้งแต่อายุ 14 ปี มีคดีติดตัวเคยก่อคดีฆ่าชิงทรัพย์ผู้อื่นมาแล้วถึง 2 คดี เมื่อปี 2555 ที่จังหวัดบุรีรัมย์ และปี 2559 ที่เขตกรุงเทพมหานคร¹⁰⁶ หรือกรณีเยาวชนชายอายุ 16 ปี ทะเลาะกับพ่อแล้วออกจากบ้านไปชักชวนเพื่อนอายุ 15 ปี ก่อเหตุฆ่าชิง

¹⁰³ From POST TODAY, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 59

¹⁰⁴ การจำคุกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศอังกฤษ, อ้างถึงใน จาก สุนันทิพย์ จิตสว่าง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 102 (น. 20)

¹⁰⁵ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

¹⁰⁶ จาก แกะรอยเปิดแฟ้มปีคดีดัง อุ้มฆ่าสุดโหดหนุ่มหล่อเมืองชัยภูมิ, โดย กรุงเทพธุรกิจ, 2560, สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/752595>

ทรัพย์สินรถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่ สภ.ประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดปทุมธานี เมื่อตรวจสอบประวัติพบว่าเคยก่อเหตุฆ่าคนตายมาแล้วเมื่อตอนอายุ 12 ปี และเพิ่งพ้นโทษมาได้เพียง 1 ปีเศษ¹⁰⁷ เป็นต้น จากพฤติกรรมการก่อคดีในลักษณะดังกล่าว หากพิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้วผู้ที่ทำผิดต้องได้รับการลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต แต่ในทางกฎหมายไม่สามารถลงโทษเด็กหรือเยาวชนให้ได้รับโทษหนักถึงขั้นประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตได้ เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา 18 วรรคสอง แห่งตามความในกฎหมายอาญา ได้บัญญัติว่า โทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งก่อเหตุทำผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และบทบัญญัติมาตรา 18 วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีผู้ซึ่งก่อเหตุทำผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้ก่อเหตุทำผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุก 50 ปี¹⁰⁸ ทำให้การก่อเหตุที่มีความรุนแรงของเด็กและเยาวชนได้รับการลดโทษน้อยกว่าโทษที่สมควรได้รับ¹⁰⁹ และผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ เด็กและเยาวชนที่เคยก่อคดีมาแล้วหวนกลับมาก่อคดีซ้ำ หรืออาจเป็นการส่งเสริมทำให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่หันมาก่อเหตุทำผิดในคดีอาญาเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นการกำหนดแนวทางในการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องมียุติมุ่งหมายที่แน่นอนในการลงโทษผู้ที่ทำผิดเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่าง ตลอดจน

¹⁰⁷ จาก โจ้ 16 ขวณเพื่อนฆ่าวิน จยย.ชิงรถ เผยฆ่าคนตั้งแต่อายุ 12, โดย เดลินิวส์, 2562, สืบค้นจาก <https://www.dailynews.co.th/crime/689719/>

¹⁰⁸ จาก สหรัฐ ฤทธิ ฤทธิการ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3

¹⁰⁹ เทียบเคียงกับคำตัดสินศาลฎีกาที่ 5826/2558 ตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีผู้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้ก่อเหตุทำผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิตให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษห้าสิบปี การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 ตัดสินว่า จำเลยมีความผิดตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 289 (4) ประกอบกับมาตรา 80 และ 83 ขณะกระทำความผิดจำเลยอายุ 15 ปีเศษ ลดมาตราส่วนโทษกึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญามาตรา 75 ประกอบมาตรา 18 วรรคสอง และวรรคสามแล้วคงจำคุก 25 ปี จำเลยให้การรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญามาตรา 74 คงจำคุก 12 ปี 6 เดือนนั้น ไม่ถูกต้อง เพราะจะทำให้เด็กได้รับโทษเท่ากับผู้ใหญ่ ต้องเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นห้าสิบปีเสียก่อน แล้วจึงนำตามความในกฎหมายอาญามาตรา 80 ที่ให้ระวางโทษสองในสามของโทษห้าสิบปีมาปรับ ดังนั้นเมื่อลดมาตราส่วนโทษกึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญามาตรา 75 ประกอบมาตรา 18 วรรคสามแล้ว โทษจำคุกที่กำหนดแก่จำเลย คือ 16 ปี 8 เดือน จำเลยให้การรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญามาตรา 78 แล้วคงจำคุกเพียง 8 ปี 4 เดือน ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจขึ้นอ้างและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

ป้องกันมิให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับอัตราโทษที่ผู้ที่ทำผิดสมควรจะได้รับ ซึ่งในประเทศฝรั่งเศส ได้กำหนดกระบวนการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนว่า เด็กที่อายุไม่เกิน 13 ปี ไม่ต้องรับโทษทางอาญาไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้นหรือเยาวชนที่อายุไม่เกิน 18 ปี จะได้รับโทษอาญาเพียงบางส่วนรวมถึงการให้ความสำคัญด้านการศึกษาก่อนเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดมากกว่าการควบคุมเพื่อลงโทษ แต่ถ้าเป็นการก่อเหตุทำผิดที่ร้ายแรงมาก ๆ เด็กและเยาวชนจะไม่ได้รับการคุ้มครองที่เป็นพิเศษใด ๆ โดยการพิจารณา ได้สวนทางด้านคดีความ และการกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สึกรู้สึกในการกระทำผิด โดยมาตรการสูงสุดอย่าง “การจำคุก” หากเยาวชนอายุ 16 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ได้กระทำความผิดซ้ำสองครั้งหรือมากกว่านั้น หรือกระทำความผิดอาญาร้ายแรง อาจถูกศาลตัดสินให้จำคุก โดยไม่อาจนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลได้¹¹⁰

ส่วนประเทศอังกฤษและเวลส์ มีการกำหนดแนวทางในการฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี สำหรับเด็กและเยาวชนไว้ว่า ผู้ตัดสินต้องทำให้ผู้เสียหายและสังคมมั่นใจได้ว่าทุกการก่อเหตุทำผิดของจำเลยได้รับการลงโทษอย่างครอบคลุม ซึ่งโดยหลักแล้วในกรณีความผิดหลายกรรม หากวิธีการรวมกระทงลงโทษส่งผลให้ผลรวมโทษนั้นครอบคลุมเพียงพอในทุกความผิดและทุกการกระทำของจำเลย ศาลมักใช้วิธีการรวมกระทงลงโทษ ไม่ใช่วิธีการเรียงกระทงลงโทษ เนื่องจากศาลมักมองว่าการเรียงกระทงลงโทษ ทำให้การลงโทษจำเลยขัดหลักมนุษยธรรม (Inhumane) ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด และมักเกิดการโต้แย้งกันถึงความเหมาะสมของการกำหนดโทษในกรณีที่ศาลใช้วิธีการเรียงกระทงลงโทษ แต่สำหรับความผิดบางฐาน โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกาย หรือในกรณีที่ผู้ที่ทำผิดก่อเหตุทำผิดที่เป็นอันตราย ก่อเหตุทำผิดเป็นอาชีพหรือก่อเหตุทำผิดซ้ำซาก ศาลมักจะพิจารณาให้จำเลยได้รับโทษแบบเรียงกระทงลงโทษ เนื่องจากมุ่งเน้นที่จะตัดผู้ที่ทำผิดออกจากสังคม (Incapacitation)¹¹¹ รวมถึงเด็กและเยาวชนอาจได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ใหญ่ในความผิดร้ายแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับเพศของเด็ก ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนต้องห้าม¹¹² ในกรณีที่ผู้ที่ทำผิดมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป¹¹³ เป็นต้น

¹¹⁰ จาก พรณรัตน์ เกรียงวัฒนา, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 69* (น. 10)

¹¹¹ จาก กุลนิษฐ์ รัตนกุลกุล, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 84* (น. 64)

¹¹² From Paicker, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 8*

¹¹³ From The Sentencing Council for England and Wales, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 86*

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคดีของศาล

การลงโทษจำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชน จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแก่จำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชน และพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุก ทั้งนี้เพราะศาลเยาวชนฯ มุ่งคำนึงถึงสวัสดิภาพ และอนาคตของเด็ก ซึ่งสมควรจะได้รับการฝึกอบรม สั่งสอน สั่งเคราะห์และขัดเกลาลึกลับใจในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจ เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนกลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งเสียกว่าที่จะลงโทษ¹¹⁴ แต่อย่างไรก็ดีการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้ตัดสินในศาลเยาวชนฯ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก หากปราศจากหลักเกณฑ์ที่จะยึดเป็นกรอบแนวทางที่ชัดเจนแล้วย่อมทำให้การใช้ดุลพินิจเป็นไปตามความแตกต่างของปัจเจกบุคคลของผู้ตัดสินแต่ละคนจะส่งผลให้การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญมากมายจนเกิดปัญหาได้ เช่น ปัญหาการใช้ดุลพินิจของผู้ตัดสินในการเลือกประเภทของโทษ การกำหนดจำนวนชั้นสูงหรือต่ำของโทษ ซึ่งต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริง อันได้แก่ พฤติการณ์แห่งคดีและประวัติภูมิหลังของผู้ที่ทำความผิดแต่ละคนด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษอย่างมีความเหมาะสมและเกิดความยุติธรรมแห่งคดี¹¹⁵

ปัญหาของการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษเกิดจากสาเหตุสำคัญ คือ¹¹⁶เกิดจากการได้ข้อมูลจากข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอ เนื่องจากในทางปฏิบัติจะพบว่าเป็นการยากที่จะได้รับข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาทั้งหมด เพราะเหตุแห่งข้อจำกัดหลายประการ เช่น จำนวนผู้ตัดสินและพนักงานคุมประพฤติมีน้อย ทำให้ไม่อาจสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยได้อย่างครอบคลุมทุกคน นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย เช่น กฎหมายกำหนดให้ศาลสืบเสาะได้เฉพาะคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปีเท่านั้น ทำให้คดีที่มีโทษสูงและมีความรุนแรงไม่ได้มีการสืบเสาะอันทำ

¹¹⁴ ตามความในมาตรา 119 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ใต้สวนทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งบัญญัติว่า ในการพิจารณาและตัดสินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพ และอนาคตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการตัดสินคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกายและสภาพจิตใจของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็น คน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้ก่อเหตุทำผิดร่วมกัน

¹¹⁵ จาก ขวัญพัฒน์ ณะธรรมนิศย์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 80 (น. 91)

¹¹⁶ โดย สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (น. 44-47), จาก การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลยุติธรรม, 2549, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ให้ขาดข้อเท็จจริงมาประกอบในการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้ทำผิดเป็นรายบุคคลได้ นอกจากนี้ยังเกิดจากการขาดความเป็นเอกภาพในการนำปรัชญาแห่งการลงโทษมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดโทษ เนื่องจากในแต่ละปรัชญาจะมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษในบางส่วนที่คล้ายกัน และมีในบางส่วนที่ขัดแย้งแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้ตัดสินเกิดความสับสนในการเลือกใช้ปรัชญาแห่งการลงโทษ

นอกจากนี้ในกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ไม่ถึงห้าปี หากจำเลยยอมรับสารภาพ ศาลจะตัดสินโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ จึงทำให้คดีดังกล่าวไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยหรือพฤติกรรมแห่งคดี จะทำให้คดีมีเพียงข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องของอัยการเท่านั้น ดังนั้นจึงทำให้คดีขาดข้อเท็จจริงที่สำคัญที่จะนำมาใช้ในการกำหนดโทษ อีกทั้งยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการสืบเสาะ เช่น กฎหมายอาญา ตามความในมาตรา 56 และพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตาม กฎหมายอาญา พ.ศ. 2522 มาตรา 11 ซึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งพนักงานคุมประพฤติทำการสืบเสาะและพินิจจำเลยได้เฉพาะกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปีเท่านั้น ในขณะที่คดีที่มีอัตราโทษสูงหรือคดีอุกฉกรรจ์ ศาลไม่อาจสืบเสาะและพินิจได้เลย จึงเป็นเหตุให้คดีขาดข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ในการกำหนดโทษ เช่น ประวัติดูหมิ่นหลังของจำเลย อาจส่งผลให้มีการก่อเหตุทำผิดซ้ำและทำให้ได้รับโทษเท่ากับผู้ที่กระทำผิดครั้งแรก ซึ่งโดยหลักที่ถูกต้องแล้วผู้กระทำผิดซ้ำจะต้องได้รับโทษที่สูงกว่า หรืออาจทำให้การกำหนดโทษขาดมาตรการเสริมไปโดยไม่นำวิธีการคุมประพฤติหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยใช้เสริมกับโทษด้วย เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ในประเทศอังกฤษได้มีการกำหนดแนวทางการพิจารณาคัดสินคดีไว้ว่า ศาลจะต้องพิจารณาถึงความหนักเบาของความผิด (Offender's Culpability) การป้องกันมิให้มีการก่อเหตุทำผิดขึ้นอีก (Deterrence) และการปรับปรุงแก้ไขผู้ที่ทำผิด (Rehabilitation) โดยอาศัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติดูหมิ่นหลังของจำเลยและรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมแห่งคดี เช่น ความร้ายแรงของความผิดที่เกิดขึ้น ผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) เป็นต้น มาประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดโดยบัญญัติเป็นกฎหมาย และรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้ทำบัญชีระดับอัตราโทษ เพื่อเป็นแนวทางให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษโดยให้มีการคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญ 2 มิติ คือ ระดับความรุนแรงของการก่อเหตุทำผิดกับภูมิลำเนาหรือประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำผิดมาประกอบกัน กล่าวคือ ถ้ามีการกระทำผิดที่ร้ายแรงมากและผู้กระทำผิดมีประวัติการก่อเหตุทำผิดซ้ำจากโทษก็ยิ่งสูง แต่ถ้ามีการกระทำผิดที่ร้ายแรงน้อยและผู้กระทำผิดมีประวัติการกระทำผิดน้อยโทษก็ยิ่งต่ำ นับได้ว่าเป็นการนำเอาปัจจัยด้านภูมิลำเนาของผู้กระทำผิดเข้ามา

เป็นองค์ประกอบในการกำหนดโทษอย่างชัดเจน โดยให้ศาลมีอำนาจสั่งสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยได้ทุกกรณี¹¹⁷ นอกจากนี้ในสหรัฐอเมริกายังอนุญาตให้ศาลเปิดกระบวนการพิจารณา ได้ส่วนทางด้านคดีความเด็กและเยาวชนออกสู่สาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบต่ออาชญากรรมที่ก่อขึ้น¹¹⁸ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เหยื่อหรือครอบครัวของเหยื่อเข้ารับฟังกระบวนการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความของศาลด้วย¹¹⁹ อย่างไรก็ดี แม้เด็กและเยาวชนจะถูกจับดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย แต่ความสูญเสียที่เกิดขึ้นคงไม่อาจใช้การลงโทษเพียงอย่างเดียวเพื่อเยียวยาจิตใจของผู้เสียหายได้ ดังนั้นในทางคดีแพ่ง บิดา มารดา ผู้อุปการะ หรือผู้แทนโดยชอบธรรมตามกฎหมายของเด็กหรือเยาวชนซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจึงควรต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายในทางคดีแพ่งด้วย

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลธรรมดา

การโอนคดีเด็กและเยาวชน เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลเยาวชนฯ สามารถโอนคดีไปยังศาลธรรมดาเพื่อพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความแทนได้ตามสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญานั้น เช่น มีการวางแผนเตรียมการมาก่อน มีลักษณะออกอาจโหดร้ายทารุณ ผลที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายสังคมส่วนรวม และขณะก่อเหตุทำผิดมีระดับสติปัญญาไม่บกพร่อง คือ ไม่ต่ำกว่า 70 เมื่อทดสอบโดยใช้แบบทดสอบเชาว์ปัญญา รวมทั้งพิจารณาภาวะแห่งจิต และนิสัย โดยการตรวจสภาพจิตโดยจิตแพทย์และผลการทดสอบทางจิตวิทยาพบว่าไม่มีอาการของโรคจิต (วิกลจริต) หรือพยาธิสภาพทางสมอง แต่มีแนวโน้มว่าอาจมีปัญหาบุคลิกภาพในอนาคต เช่น ต่อต้านสังคม หรือมีความเป็นผู้ร้ายโดยสันดาน เป็นต้น¹²⁰ ดังนั้นหากเด็กหรือเยาวชนมีการก่อเหตุทำผิดหรือพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงที่จะไป

¹¹⁷ จาก วรวิทย์ ฤทธิพิศ, *อ้าวแล้วเชิงอรรถที่ 45* (น. 54-55)

¹¹⁸ รัฐออร์เจีย ประกาศใช้บทบัญญัติในลักษณะนี้ในปี 2538 เมื่อสถานบัญญัติแห่งรัฐลงมติให้เปิดห้องพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความเยาวชนต่อสาธารณะเป็นครั้งแรก กฎหมายใหม่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปเข้ารับพิจารณาเพื่อพิจารณาตัดสินสำหรับเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันจะเป็นความผิดทางอาญา หากกระทำโดยผู้ใหญ่หรือเยาวชนที่เคยถูกตัดสินว่ากระทำความผิดมาก่อน บทบัญญัติยังต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าว

¹¹⁹ From Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP), *อ้าวแล้วเชิงอรรถที่ 61*

¹²⁰ จาก *ชัชวาลย์ นาคันรายณ์ผ่องแผ้ว - ข่มขืนที่พัสดุขึ้นศาลปกติแทนขึ้นศาลเยาวชนฯ โหดเกินเด็ก*, โดย ธวัชชัย ไทยเขียว, 2 กุมภาพันธ์ 2559, สืบค้นจาก <https://www.js100.com/en/site/news/view/21473>

ก่อนคดีซ้ำ แม้จะยังมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ก็สมควรให้โอนคดีไปยังศาลธรรมดาในทันที เพราะถือว่าการก่อเหตุทำผิดโดยไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษทางกฎหมายเพื่อให้เกิดความหลาบจำ และไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ไม่ดีต่อสังคม ดังเช่น กรณีหมุ่ยของ ที่เปรียบเทียบการฆ่าคนเหมือนฆ่ามด¹²¹ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 97 วรรคสอง¹²² แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวโอนคดีเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความธรรมดา พบว่าเป็นการพิจารณาแต่ความร้ายแรงของอาชญากรรมเพียงด้านเดียว โดยไม่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ที่ทำความผิดที่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการโอนคดีได้ และไม่มีการกำหนดประเภทความผิดว่าเด็กหรือเยาวชนต้องก่อเหตุทำผิดที่มีความร้ายแรงเพียงใดที่จะมีความเหมาะสมให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความธรรมดา จึงเป็นการพิจารณาตามอัตตะวิสัยของบุคคลเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องอันเป็นการกระทบสิทธิของเด็กและเยาวชนโดยตรง อีกทั้งการโอนคดีหรือไม่โอนคดีเป็นดุลพินิจของศาล จึงมิใช่บทบังคับ ในทางปฏิบัติจึงยังไม่เคยปรากฏว่าเคยนำหลักการเรื่องการโอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ มาบังคับใช้กับกรณีเด็กและเยาวชนก่อเหตุทำผิดอาญาร้ายแรงแต่อย่างใด เนื่องจากในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความอาญาในศาลเยาวชนฯ นั้นต้องคำนึงถึงหลักผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้น การคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมจึงเป็นหน้าที่หลักของรัฐที่ต้องให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่อยู่ในฐานะของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย โดยจะต้องคำนึงถึงความรู้ผิดชอบของผู้กระทำ ในขณะที่ก่อเหตุทำผิดเป็นหลัก และวิธีการดำเนินคดีที่ไม่มีลักษณะเป็นการประจานเด็กและเยาวชน

¹²¹ จาก จากกรณี “หมุ่ยของ” เห็นด้วยหรือไม่ เพิ่มโทษ “เยาวชน” ก่อนคดีอาชญากรรมซ้ำ? [Web log message], โดย ข่าว PPTV HD 36, 8 พฤษภาคม 2560, สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=DyuxEGj_J0

¹²² พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง บัญญัติว่า คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะที่ก่อเหตุทำผิด หรือในระหว่างการพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่าก่อเหตุทำผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความธรรมดาได้

อันคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)¹²³ ของผู้ต้องหาหรือจำเลยยิ่งกว่าการลงโทษ ดังจะเห็นได้จากกรณีอุทธรณ์ที่ตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายของคดีหมายเลขคำที่ ยช. 272/2560 และหมายเลขคดีแดงที่ 814/2560¹²⁴ คดีนี้ศาลชั้นต้นตัดสินว่า จำเลยมีความผิดตามกฎหมายอาญา ตามความในมาตรา 288 ประกอบมาตรา 80, 371 พระราชบัญญัติอาวรูปิน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวรูปิน พ.ศ. 2490 มาตรา 7, 8 ทวิ วรรคหนึ่ง, 72 วรรคสาม, 72 ทวิ วรรคสอง ประกอบตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 83 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 91 ขณะก่อเหตุทำผิดจำเลยอายุ 16 ปีเศษ ลดมาตราส่วนโทษให้กระทงละกึ่งหนึ่งตามความในกฎหมายอาญา มาตรา 75 ฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่น จำคุก 5 ปี ฐานร่วมกันมีอาวรูปินมีทะเบียนของผู้อื่นไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จำคุก 6 เดือน ฐานร่วมกันพาอาวรูปินติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตและโดยไม่มีเหตุสมควร เป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอาวรูปินฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม กฎหมาย อาญา ตามความในมาตรา 90 จำคุก 6 เดือน รวมจำคุก 5 ปี 12 เดือน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ มาตรา 142 (1) ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวจำเลยไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกำหนดขั้นต่ำ 3 ปี ขั้นสูง 5 ปี และให้จำเลยเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับฝึกอบรมวิชาชีพที่จำเลยประสงค์และศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดให้มีอย่างน้อย 2 วิชาชีพ หากจำเลยมีอายุครบ 20 ปี หรือถ้าจำเลยถูกควบคุมตัวเพื่อฝึกอบรมแล้วแต่ยังไม่ครบกำหนดเวลาการฝึกอบรมขั้นต่ำให้ส่งตัวจำเลยไปจำคุกในเรือนจำจนครบเวลาฝึกอบรมที่เหลือดังกล่าว ริมเมื่กระสุนลูกปรายของกระสุนปืนลูกซอง หมอนรองกระสุนปืนลูกซองและเศษหมอนรองกระสุนปืนลูกซองของกลางข้อหาอื่นให้ยก

จำเลยอุทธรณ์

¹²³ จาก พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553, โดย อัจฉริยา ชูตินันท์, 2555, วารสารนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 1(1), 151-158

¹²⁴ จาก คำตัดสินศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว, โดย กลมลักษณ์ หาญประสิทธิ์คำ, 2560, สืบค้นจาก <https://appealsc.coj.go.th/cms/s76/u411/search/คำพิพากษา/เยาวชนและครอบครัว/2560.pdf>

ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีเยาวชนฯ วินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้ง คำตัดสินศาลชั้นต้นเป็นอย่างอื่นรับฟังได้เป็นยุติว่า วันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง มีชาย คนร้าย 5 คน ร่วมกันใช้อาวุธยิงโจทก์พร้อมหลายนัด แต่กระสุนปืนไม่ถูกโจทก์ร่วมจึงไม่ถึงแก่ความตาย หลังเกิดเหตุเจ้าพนักงานตำรวจตรวจสถานที่เกิดเหตุยึดลูกกระสุนปืนลูกซอง (ตะกั่ว) 1 เม็ด หมอนรองกระสุนปืนลูกซอง 3 อัน เศษหมอนรองกระสุนปืนลูกซอง 3 ชิ้น เป็นของกลางตามบัญชี ของกลางคดีอาญา คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยก่อเหตุทำผิดตามคำตัดสิน ศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมจึงมีน้ำหนักเชื่อว่าโจทก์ร่วมเห็น และจดจำจำเลยได้จริง เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว อุทธรณ์ข้ออื่นของจำเลยไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง จึง ไม่จำต้องวินิจฉัยที่ศาลชั้นต้นตัดสินนั้น ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษเห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลย ฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษเห็นว่า วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่ศาลชั้นต้น กำหนดให้ใช้บังคับแก่จำเลยนั้นยังไม่เหมาะสม ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาในการกำหนดวิธีการ สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งศาลต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกายและสภาพจิตของเด็กหรือ เยาวชนซึ่งแตกต่างกันคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้เหมาะสมแก่ตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่องตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ มาตรา 119 ประกอบมาตรา 142 แม้จำเลยมิได้อุทธรณ์ในปัญหาดังกล่าว ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ก็มีอำนาจเปลี่ยนแปลงวิธีการให้เหมาะสมได้ ดังนี้ เมื่อพิจารณารายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยของ สถานพินิจจังหวัดนครราชสีมาแล้ว เห็นว่ามีผลการประเมินระดับความเสี่ยงหรือโอกาสใน การก่อเหตุทำผิดซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง และความประพฤติโดยทั่วไปของจำเลยยังมีข้อเสียหาไม่มากนักประกอบกับระยะเวลาในการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียนใช้เวลาศึกษา 2 ปี ก็สามารถจบได้ การที่ศาลชั้นต้นตัดสินให้ส่งตัวจำเลยไปควบคุม เพื่อฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกำหนดขั้นต่ำ 3 ปี ขึ้น สูง 5 ปี และให้จำเลยเข้ารับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับฝึกอบรม วิชาชีพที่จำเลยประสงค์และศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดให้มีอย่างน้อย 2 วิชาชีพ ก็เพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของจำเลยให้ดีขึ้น เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่าระยะเวลาการ ฝึกอบรมที่ศาลชั้นต้นกำหนดสำหรับจำเลยนั้นไม่เหมาะสม ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษเห็นสมควร ลดระยะเวลาการควบคุมตัวจำเลยเพื่อฝึกอบรมให้น้อยลง โดยให้ส่งตัวจำเลยไปควบคุมเพื่อ ฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกำหนดขั้นต่ำ 2 ปี ขึ้นสูง 3 ปี สำหรับเงื่อนไขอื่นให้คงเป็นไปตามคำตัดสินศาลชั้นต้น

จากคำวินิจฉัยคดีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า แม้สถานพินิจจะมีการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้ว่า มีความเสี่ยงหรือโอกาสในการก่อเหตุทำผิดซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง แต่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวก็ยังคงยึดถือหลักการพิจารณาผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ทั้งที่สามารถใช้ดุลพินิจในการโอนคดีเพื่อให้ศาลธรรมดาพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคติความแบบผู้ใหญ่ได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการใช้ดุลพินิจดังกล่าวเป็นการเอื้อต่อผลประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเพียงอย่างเดียวมากเกินไป โดยมีได้คำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสังคมส่วนรวมในอนาคตเลย

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป และอภิปรายผล

ปัจจุบันการก่อกวนคืออาชญากรรมของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งนอกจากจะสร้างความเสียหายต่อการอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อสภาพร่างกาย และสภาพจิตใจของเหยื่อผู้เสียหาย รวมถึงครอบครัวของผู้สูญเสียไม่แตกต่างจากการลงมือก่อคดีอาชญากรรมของผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งมีอัตราโทษหรือบทลงโทษที่แตกต่างกัน แม้ว่าในบางคดีเด็กและเยาวชนจะมีการวางแผนร่วมกันก่อเหตุทำผิด ซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญานั้นก็จะได้รับการลงโทษน้อยกว่าผู้ใหญ่ที่ก่อเหตุทำผิด ทั้งนี้เพราะในทางกฎหมายยังถือเป็นบุคคลผู้ซึ่งยังไร้วุฒิภาวะขาดประสบการณ์ในการใช้ชีวิตทางสังคม จึงทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจหรืออาจถูกชักจูงให้ลุ่มหลงก่อเหตุทำผิดได้โดยง่าย จนทำให้เกิดช่องโหว่ทางกฎหมายที่เปรียบเสมือนเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษและเกิดความตึงเครียดจนหันกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำ แต่ในด้านของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการให้ความยุติธรรมกับเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากการก่อคดีอุกฉกรรจ์ดังกล่าว ก็ต้องแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมมาใช้ตามระดับความรุนแรงของคดีอุกฉกรรจ์ที่เกิดขึ้นเช่นกัน ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายของไทยและต่างประเทศนั้นสามารถสรุปได้เป็น 4 ประเด็น คือ ด้านอายุของผู้กระทำผิด ด้านกระบวนการทางกฎหมาย ด้านการรับบทลงโทษ และด้านการโอนคดีดังนี้

5.1.1 ด้านอายุของผู้กระทำผิด

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีการแบ่งช่วงอายุออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1) ต่ำกว่า 10 ปี ไม่ต้องได้รับโทษ 2) อายุ 10-15 ปี อยู่ในเกณฑ์การรับโทษ “วิธีการสำหรับเด็ก” 3) อายุ 15-18 ปี กฎหมายเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจ โดยศาลที่พิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความอาจเลือกลงโทษ

ทางอาญาแก่เด็กเช่นเดียวกับกรณีคนทั่วไป (แต่ให้ลดโทษลงกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้) หรือศาลอาจจะเลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กอย่างที่ใช้กับเด็กอายุ 10 ปี ไม่เกิน 15 ปี ก็ได้

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดอายุ เป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) อายุต่ำกว่า 7 ปีบริบูรณ์ ไม่ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย และ 2) มีอายุระหว่าง 7-18 ปี แต่ในบางมลรัฐ ไม่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำในการกระทำผิดของเด็ก ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้กำหนดอายุ เป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) อายุต่ำกว่า 13 ปีบริบูรณ์ ไม่ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย และ 2) มีอายุระหว่าง 13-18 ปี ส่วนประเทศอังกฤษและเวลส์ ได้กำหนดอายุ เป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) อายุต่ำกว่า 10 ปีบริบูรณ์ ไม่ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย และ (2) มีอายุระหว่าง 10-18 ปี

จะเห็นได้ว่า ด้านอายุของผู้กระทำผิด กฎหมายของประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ในด้านของอายุขั้นต่ำของผู้กระทำผิด แต่อายุสูงสุดจากการศึกษาในทุกประเทศจะเท่ากันที่ไม่เกิน 18 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกัสร่า บุตรจินดา และญาดา กาศยพนันนท์¹²⁵ เรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการก่อเหตุทำผิดซ้ำ ที่ได้กล่าวถึง ประเด็นอายุที่กระทำผิดนั้น มีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ และการกระทำผิดมีลักษณะที่รุนแรงมากขึ้น จึงทำให้เห็นว่าการกำหนดโทษจะคำนึงเพียงอายุที่ก่อเหตุทำผิดเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูที่สภาพจิตใจ พฤติการณ์ที่ได้กระทำลงไปมาประกอบด้วย รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองสิทธิที่ก่อเหตุทำผิดอย่างเคร่งครัด ไม่มีการลงโทษจำคุก ทำให้เมื่อก่อเหตุทำผิดกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำ ศาลจึงไม่สามารถใช้มาตรการบวกโทษ เพิ่มโทษ นับโทษต่อได้ จึงควรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับและไม่หันกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีก

5.1.2 ด้านกระบวนการทางกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ ล้วนมีการพิจารณาได้ส่วน ทางด้านคติความ แยกจากศาลคดีธรรมดา โดยการดำเนินการพิจารณาได้ส่วน ทางด้านคติความของศาลเยาวชนฯ มุ่งเน้นหลักแนวคิดสวัสดิภาพของเด็กเป็นหลัก เช่น ไม่มีการส่งตัวไปอยู่ในเรือนจำ มุ่งเน้นให้อยู่ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าการคุมขังของตำรวจ การพิจารณาได้ส่วน ทางด้านคติความเป็นความลับ แต่จะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยทางด้านระยะเวลา ในการส่งตัวผู้กระทำผิด และรายละเอียดอื่น ๆ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีเจ้าหน้าที่เฉพาะที่

¹²⁵ จาก ปกัสร่า บุตรจินดา และญาดา กาศยพนันนท์, *อ้าวแล้วจึงอรรถที่* 47 (น. 253)

เรียกว่าเจ้าหน้าที่อินเทค ในการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อม ครอบครัว สังคม สุขภาพกาย สุขภาพจิต ทั้งของผู้กระทำผิด และของเหยื่อส่งให้กับศาลเพื่อประกอบในการพิจารณาไต่สวน ทางด้านคดีความ

จะเห็นได้ว่า ด้านกระบวนการทางกฎหมาย ก็มีความสำคัญกับการพิจารณา ไต่สวน ทางด้านคดีความเช่นกัน เพราะจะทำให้ ชี้ให้เห็นถึง เหตุจูงใจ ความตั้งใจ ในการกระทำผิดได้ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม แก้วคำย (2555)¹²⁶ เรื่องการใช้ดุลพินิจลงโทษเยาวชน กรณีศึกษา นักเรียนยกพวกตีกัน ที่ได้กล่าวถึงการแยกกลุ่มผู้กระทำผิดตั้งแต่ในขั้นตอนการจับกุมในช่วงแรก เพื่อเป็นการแยกกลุ่มผู้นำไปดำเนินชั้นคดีสถานหนัก และกลุ่มที่โดนชักชวนโดยขาดการไตร่ตรอง อาจเป็นเพียงให้คำแนะนำ ปรับพฤติกรรมแล้วปล่อยตัวไป ดีกว่าที่จะใช้การลงโทษมาตรฐาน เดียวกันทั้งหมด (เหมาเข่ง) เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้โอกาสให้กลับตัวกลับใจเป็นคนดี วิธีการ ดังกล่าวนอกจากเป็นการยับยั้งและแก้ไขผู้ที่ทำผิดแล้วยังเป็นการเยียวยาบาดแผลด้านจิตใจให้แก่ ผู้เสียหายและสังคมที่ได้รับผลจากการกระทำได้อีกทางหนึ่ง

5.1.3 ด้านการรับบทลงโทษ

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทย กรณีได้ก่อเหตุทำผิดจริงตามฟ้อง ศาลมีอำนาจใช้ วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญา เช่น เปลี่ยนโทษจำคุก เป็นการส่งตัวไป ควบคุมเพื่อฝึกอบรม หรือการคุมความประพฤติ เป็นความมุ่งหมายที่ไม่ต้องการให้ เด็ก และเยาวชน ที่ก่อเหตุทำผิดได้รับการลงโทษเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการให้ ได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูอย่าง เหมาะสม ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ ซึ่งประเทศเหล่านี้หากพิจารณา จากคดี สภาพแวดล้อม จิตใจ พฤติกรรม การเตรียมการ ความตั้งใจในการก่อเหตุแล้ว หากตัดสินได้ ว่าเป็นเหตุความผิดร้ายแรง อุญกรรม หรืออาจมีการก่อเหตุซ้ำ เป็นภัยต่อสังคม สามารถสั่งจำคุก ได้ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่

จากพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธีพิจารณา ไต่สวน ทางด้านคดีความ เยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่ไม่สามารถสั่งจำคุก ได้ จึงอาจทำให้เกิดช่องโหว่ทางกฎหมายที่ เปรียบเสมือนเป็นการส่งเสริมให้ไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษและเกิดความคิดค่อนองหันกลับมาก่อ เหตุทำผิดซ้ำ การให้โอกาสให้ได้กลับตัวเป็นคนดีตามสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมายนั้น ไม่ได้แก้ไข

¹²⁶ จาก อุดม แก้วคำย, *อวังแล้วเชิงอรรถที่ 40* (น. 24-25)

พฤติกรรมหรือปรับนิสัย ทักษะคติให้ดีขึ้นเสมอไป อีกทั้งการดำเนินคดีอาญาด้วยวิธีการแบบเดิม ๆ คือ การอ้างอิงบทลงโทษตามเกณฑ์อายุของผู้ที่ทำความผิดและส่งตัวไปดำเนินคดียังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กนั้นก็ไม่สามารถเป็นหลักประกันหรือสร้างความเชื่อมั่นทางสังคมได้ว่าการที่เคยถูกดำเนินคดีไปแล้วจะไม่หวนกลับมาก่อเหตุทำความผิดซ้ำอีก กล่าวได้ว่าการดำเนินกระบวนการเช่นนี้ไม่ได้ส่งผลดีทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับ และทำให้การก่อคดีอาชญากรรมของในสังคมมีปริมาณลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรนุช อาษาทองสุข (2553)¹²⁷ เรื่องการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำคุกในคดีเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิด ได้กล่าวไว้ว่า ในกรณีที่ก่อเหตุทำความผิดร้ายแรงที่มีอัตราโทษสูง และพฤติการณ์การกระทำมีพฤติการณ์ที่อุกอาจ ซึ่งการลงโทษอาจต้องใช้วิธีการลงโทษจำคุก แต่หลักทั่วไปของการลงโทษที่ก่อเหตุทำความผิดจะพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกโดยจะใช้เป็นทางเลือกสุดท้าย ทั้งนี้เพราะมุ่งคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตซึ่งสมควรจะได้รับการฝึกฝน อบรม สั่งสอน สงเคราะห์และขัดเกลาลดใจเพื่อให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีมีใช้มุ่งที่จะลงโทษเหมือนกับผู้ใหญ่ก่อเหตุทำความผิด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา แสงจัตร์, สอาด หอมมณี, และคมสัน สุขมาก (2561)¹²⁸ เรื่องปัญหาการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่ก่อเหตุทำความผิดซ้ำ ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุการก่อเหตุทำความผิดซ้ำที่เกิดจากบทลงโทษที่ไม่เหมาะสม และลักษณะของกฎหมายที่อาจส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เมื่อเยาวชนมีการก่อเหตุทำความผิด ถูกจับกุม เข้าสู่กระบวนการพิจารณา ไต่สวน ทางด้านคดีความ การบำบัดฟื้นฟูสำหรับเยาวชนแล้ว อาจจะมีได้รู้สึกเจ็บปวด จากการต้องโทษ คิดว่าตนเป็นเยาวชน ย่อมได้รับการลดโทษและรับโทษ ในระยะสั้น ก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติและกลับมาก่อเหตุทำความผิดซ้ำอีก อาจเป็นการก่อเหตุทำความผิดเช่นเดิมหรืออาจร้ายแรงกว่าเดิม

5.1.4 ด้านการโอนคดี

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทย สามารถโอนคดีได้ มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ การโอนคดีเพราะข้อเท็จจริงในเรื่องอายุผิดพลาด (มาตรา 14) การโอนคดีกรณีฟ้องเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำความผิดร่วมกับผู้ใหญ่ในศาลธรรมดา (มาตรา 96) การโอนคดีกรณีสภาพร่างกาย จิตใจมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน (มาตรา 97) และการโอนคดีกรณีพิเศษที่อาจจะเกิดเหตุร้าย (มาตรา 98) เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ที่หากพิจารณาแล้ว พบว่า เป็นเหตุความผิดร้ายแรง อุญกรรมที่มีการก่อเหตุที่ร้ายแรงก็สามารถโอนคดีไปยังศาลธรรมดา เพื่อให้ได้รับบทลงโทษเช่นเดียวกับ

¹²⁷ จาก อรนุช อาษาทองสุข, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 39* (น. 14)

¹²⁸ จาก นริศรา แสงจัตร์ สอาด หอมมณี และคมสัน สุขมาก, *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 46* (น. 335)

ผู้ใหญ่ ให้สมกับฐานความผิด และให้เกิดความยุติธรรมต่อเหยื่อและสังคม ส่วนประเทศอังกฤษและเวลส์นั้น ไม่สามารถโอนคดีได้ แต่หากพิจารณาแล้วว่า เป็นเหตุความผิดร้ายแรง ออกรรจ์สมควรได้รับโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ก็สามารถพิจารณาโทษจำคุกหรือประหารชีวิตเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ได้

ถึงแม้ว่า พระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติให้สามารถโอนคดีได้ แต่ในทางปฏิบัติในประเทศไทยยังไม่มี การโอนคดีไปยังศาลธรรมดา ยังคงใช้แนวความคิดสวัสดิภาพเด็ก ในการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความและกำหนดบทลงโทษที่มุ่งเน้นการพัฒนา แต่ในความเป็นจริงยังพบเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้สำนึกผิดและมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองในทางที่ดีขึ้น ยังคงมีการกระทำผิดซ้ำ อยู่บ่อย ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมรา บุตรจินดา และญาดา กาศยพนันท์ (2562)¹²⁹ เรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการก่อเหตุทำผิดซ้ำ ได้กล่าวไว้ว่าการกำหนดโทษที่จะลง โดยการให้การกำหนดอายุตามกฎหมายอาญา ตามความใน มาตรา 73 ถึงมาตรา 75 ซึ่งเมื่อพิจารณา สภาพแล้ว พบว่านับวันเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดนั้น มีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ และการกระทำผิดมีลักษณะที่รุนแรงมากขึ้น จึงทำให้เห็นว่าการกำหนดโทษจะคำนึงเพียงอายุที่ก่อเหตุทำผิดเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูที่สภาพจิตใจ พฤติการณ์ที่ได้กระทำลงไปมาประกอบด้วย รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองสิทธิที่ก่อเหตุทำผิดอย่างเคร่งครัด การส่งตัวไปฝึกอบรม เป็นกรณีศาลชั้นต้นอันเป็นศาลเยาวชนฯ ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญา จึงไม่เป็นการลงโทษจำคุกตามกฎหมายอาญา ตามความใน มาตรา 18 ทำให้เมื่อกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีกครั้ง ศาลจึงไม่สามารถใช้มาตรการบวกโทษ เพิ่มโทษ นับโทษต่อได้ รวมถึงกรณีการ โอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลธรรมดาตามมาตรา 97 วรรคสองก็ยังคงไม่สามารถลดปริมาณการกระทำผิดลงได้ จึงแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันยังขาดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพที่จะนำมาใช้ลงโทษเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุทำผิดซ้ำ ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับและไม่หันกลับมาก่อเหตุทำผิดซ้ำอีก

¹²⁹ จาก ปัทมรา บุตรจินดา และญาดา กาศยพนันท์, *อ้าวแล้วจึงอรรถที่* 47 (น. 253)

5.2 ข้อเสนอแนะ

ตามที่ได้ศึกษาปัญหามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกฉกรรจ์และการ โอนคดีในการรับผิดทางอาญาของ เด็ก และเยาวชน มีข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1 ด้านอายุของผู้กระทำผิด

พบว่า อายุของผู้กระทำผิดนั้นมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ¹³⁰ การกำหนดอายุผู้ที่ก่อเหตุทำผิดให้ได้รับโทษ อยู่ระหว่าง 10-18 ปี นั้น อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ได้กำหนดอายุขั้นต่ำของผู้กระทำผิดไว้ที่ 7 ปี น่าจะเป็นการกำหนดอายุของผู้ที่กระทำผิดได้ครอบคลุมกว่า

5.2.2 ด้านกระบวนการทางกฎหมาย

การกำหนดเหตุความผิดร้ายแรง อุกฉกรรจ์ในการรับโทษอาญา ควรมีการจำแนกมูลฐาน ความผิดให้มีความชัดเจนเหมือนกับประเทศอังกฤษและเวลส์ ที่กำหนดให้การก่อเหตุทำผิดในคดี อุกฉกรรจ์ร้ายแรง ได้แก่ การข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับเพศของเด็ก ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ ปืนต้องห้าม ต้องได้รับการพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความแบบผู้ใหญ่ หรือในกรณีที่เยาวชนหลายคนร่วมกันก่อคดีอุกฉกรรจ์ร้ายแรงต้องถูกพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความเช่นเดียวกับผู้ใหญ่เหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการก่อเหตุทำผิดในกรณีดังกล่าวจะไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เป็นต้น

5.2.3 ด้านการรับบทลงโทษ

เนื่องจากการไม่ต้องได้รับโทษจำคุก อาจทำให้เกิดความได้ใจ ไม่เกรงกลัวต่อการกระทำผิด อาจทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำและรุนแรงขึ้น ดังนั้น เพื่อการป้องกันการก่อเหตุความผิดร้ายแรง อุกฉกรรจ์ และเพื่อไม่ให้เกิดเหตุร้ายแรงขึ้นในสังคม จึงควรมีการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมกับฐานความผิด ดังเช่นการกำหนดบทลงโทษของฝรั่งเศส อังกฤษและเวลส์ ที่จะมีการลงโทษจำคุก

¹³⁰ จาก ปกัศรา บุตรจินดา และญาดา กาศยพนันท์, *อ้าวแล้วชิงอรรถที่ 47* (น. 253)

หรือประหารชีวิตได้ถ้าหากเป็นการกระทำผิดเหตุความผิดร้ายแรง อุกกรรจ์ ซึ่งจะเป็นการให้ความยุติธรรมกับเหยื่อ และป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้ายซ้ำขึ้นในสังคมด้วย

5.2.4 ด้านการโอนคดี

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ พ.ศ. 2553 ได้มีการกล่าวถึงเงื่อนไขในการโอนคดี 1) การโอนคดีเพราะข้อเท็จจริงในเรื่องอายุผิดพลาด 2) การโอนคดีกรณีฟ้องเด็กหรือเยาวชนก่อเหตุทำผิดร่วมกับผู้ใหญ่ในศาลธรรมดา 3) การโอนคดีกรณีสภาพร่างกาย จิตใจมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน และ 4) การโอนคดีกรณีพิเศษที่อาจจะเกิดเหตุร้าย ซึ่งควรเพิ่มเงื่อนไขการโอนคดี จากการที่พิจารณาแล้วว่า ผู้นั้น มีความคิดอ่าน วุฒิภาวะเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ในการก่อเหตุ มีการวางแผนเตรียมการไว้เป็นอย่างดี แต่จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาในข้อนี้ให้ชัดเจนเนื่องจากจะส่งผลในขั้นตอนต่อไป ทั้งการพิจารณา ได้ส่วน ทางด้านคดีความ และการกำหนดบทลงโทษ โดยศึกษาได้จาก ฝรั่งเศสที่จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการโอนคดีที่ชัดเจน เช่น เป็นการกระทำผิดซ้ำ เป็นการก่อเหตุที่มีการวางแผนล่วงหน้า เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2564). รายงานการดำเนินงานของรัฐต่อ
สาธารณะรายปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สืบค้นจาก [https://www.djop.go.th/
storage/files/2/statistics2564.pdf](https://www.djop.go.th/storage/files/2/statistics2564.pdf)
- กรุงเทพธุรกิจ. (2560, 30 เมษายน). แทะรอยเปิดแฟ้มปิดคดีดัง อุ้มฆ่าสุคโศคนุ่มหล่อเมืองชัยภูมิ.
สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/752595>
- กฤติญา ลิ้มสิทธิพันธ์ และวีระ สากุล. (2563). คดีหมายเลขคำที่ ยชอ 16/2563 คดีหมายเลขแดงที่
ยชอ 22/2563. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>
- กลมลักษณ์ หาญประสิทธิ์คำ. (2560). คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษแผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัว. สืบค้นจาก [https://appealsc.coj.go.th/cms/s76/u411/search/คำพิพากษา/
เยาวชนและครอบครัว/2560.pdf](https://appealsc.coj.go.th/cms/s76/u411/search/คำพิพากษา/
เยาวชนและครอบครัว/2560.pdf)
- กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์. (2563, 22 มกราคม). มาผู้อื่นโดยเจตนาและมาผู้อื่นโดย
ไตร่ตรองไว้ก่อนโทษต่างกันอย่างไร? สื่อศาล [Web log message]. สืบค้นจาก
<https://th-th.facebook.com/pr.coj/posts/500631767305489/>
- กุลนิษฐ์ รัตนคุสกุล. (2559). การลงโทษในการกระทำความผิดหลายกรรมกับการป้องปราม
อาชญากรรม (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.
- เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2549). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:
จิรัชการพิมพ์.
- ขวัญพัฒน์ ธนะธรรมนิตย์. (2551). การทำคำพิพากษาที่เหมาะสมต่อการกระทำความผิดของเด็ก
(Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ข่าว PPTV HD 36. (2560, 8 พฤษภาคม). จากกรณี “หมูหยอง” เห็นด้วยหรือไม่ เพิ่มโทษ “เยาวชน”
ก่อคดีอาชญากรรมซ้ำ? [Web log message]. สืบค้นจาก [https://www.youtube.com/watch?
v=DyixuEGj_J0](https://www.youtube.com/watch?v=DyixuEGj_J0)
- คณิต ณ นคร. (2543). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- จิรภรณ์ ใจเร็ว. (2556). ปัญหาการจับกุม การตรวจสอบการจับกุม และการสอบสวนตาม
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
2553 (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, กรุงเทพมหานคร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จันทิมา ยิ่งลือชา. (2551). *ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ชนารัญญ์ กันประเสริฐ. (2556). *เหตุการณ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและกระทำอนาจารของประเทศไทย: ศึกษากรณีผู้เสียหายที่เป็นสตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกายและผู้พิการทางจิตใจ* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยพรรณ เสริมสุวรรณ. (2562). *วิธีพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว*. สืบค้นจาก <https://cnbjc.coj.go.th/th/file/get/file/201902256f8f57715090da2632453988d9a1501b154532.pdf>
- ชูชาติ ศรีแสง. (2559, 3 กุมภาพันธ์). *อดีตผู้พิพากษาเปิดข้อกฎหมายคดีฆ่าฝั่งพ่ตูลง ระบุโทษเหี้ยมเกินคนปกติแม้สารภาพก็ไม่ควรลดโทษ*. Thai PBS NEWS. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/7724>
- ดวงพร เพชรคง. (2561). *กฎหมายกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน*. สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20180104105740.pdf
- เดลินิวส์. (2562, 25 มกราคม). *โจ้ 16 ชวนเพื่อนฆ่าวิน จยย.ชิงรถ เผยฆ่าคนตั้งแต่อายุ 12*. สืบค้นจาก <https://d.dailynews.co.th/crime/689719/>
- ทวีพร คงแก้ว. (2553). *เหตุการณ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เทพ สามงามยา. (2550). *หลักการพื้นฐานที่เหมาะสมในการดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาล* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ธวัชชัย ไทยเขียว. (2559, 2 กุมภาพันธ์). **ชี้ช่อง นำคนร้ายฆ่าฝั่งพ่ตูลง - ข่มขืนที่พ่ตูลงขึ้นศาลปกติแทนขึ้นศาลเยาวชนฯ โทษเกินเด็ก**. จ.ศ.100. สืบค้นจาก <https://www.js100.com/en/site/news/view/21473>
- ธวัชชัย ไทยเขียว. (2559, 5 กุมภาพันธ์). *คำตอบข่าว ทางเลือกอาชญากรเด็ก ก่อคดีอาญา* [Web log message]. ช่อง 8. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=mBDgGmsA2Mw>
- ธานี วรภัทร์. (2558). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธีรศรา สุกุล และธรา สหายา. (2561). คดีหมายเลขคำที่ 68/2560 คดีหมายเลขแดงที่ 6/2561. สืบค้น 2564, 14 พฤษภาคม, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>
- ธีรศรา สุกุล และธรา สหายา. (2562). คดีหมายเลขคำที่ ยขอ30/2562 คดีหมายเลขแดงที่ ยขอ 73/2562. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2564, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>
- นภคณ ปกรณ์นิมิตติ. (2555). *สรุปคำอธิบายมาตราที่สำคัญพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุทรไพศาล.
- นภสร เพชรพลอย. (2559). *การกำหนดเหตุผลกรรจ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- นริศรา แสงจิตร, สอาด หอมมณี และคมสัน สุขมาก. (2561). ปัญหาการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 14(1), 335-339.
- บุญเพราะ แสงเทียน. (2546). *กฎหมายเกี่ยวกับเยาวชนและครอบครัว*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- ปพนธีร์ ชีระพันธ์. (2560). ที่มาและปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา. *วารสารปริชาต*, 30(1), 35-50.
- ปพนธีร์ ชีระพันธ์. (2562). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ปภัสรา บุตรจินดา และณัฏฐา กาษยปนนท์. (2562). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน. ใน *การจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 14 วันที่ 2 สิงหาคม 2562* (น. 251-262). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ประเทือง ธนิยผล. (2550). *กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีชา หยกทองวัฒนา. (2561). *ความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดอาญา*. สืบค้น จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/splalaw/2016/02/14/entry-1>
- ปวีณา พิษณุ โกศล. (2529). *กระบวนการก่อนฟ้องคดีสำหรับความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ปิยรัตน์ วงศ์งามขวัญ. (2556). *การนำรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงมาใช้ในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปิยะพร ตันณีกุล. (2558). กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทย. วารสาร
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(มกราคม-ธันวาคม 2558), 96-114.
- พงศ์พิทักษ์ สละชีพ. (2562). เห็นด้วยหรือไม่? 15-17 ปี ก่อคดีร้ายแรงเข้ารับโทษเท่าผู้ใหญ่.
สืบค้นจาก <https://www.change.org/p/รัฐบาล-เห็นด้วยหรือไม่-15-17-ปี-ก่อก่อคดีร้ายแรงเข้ารับโทษเท่าผู้ใหญ่>
- พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา. (2561). รายงานการอบรมเรื่อง การสิทธิเด็กกับการก่อเหตุทำผิด. สืบค้นจาก
http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/read.php?bibid=11767&cat=4&typ=4&file=IS6R_610626.pdf
- พระบาท นามเมือง. (2561, 20 ธันวาคม). กฎหมาย “ไม้นวม” สำหรับอาชญากรเด็ก. MGR ONLINE.
สืบค้นจาก <https://mgronline.com/columnist/detail/9610000126204>
- พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555). กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่า
กระทำความผิด (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,
กรุงเทพมหานคร.
- พิทักษ์ รัตนเดชากร. (2560). การบังคับใช้กฎหมายกรณีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้เสียหาย หรือผู้กระทำ
ความผิดฐานค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
สำนักงานศาลยุติธรรม.
- ภัทพงศ์ แก้วพูล. (2560). ปัญหาในการใช้ดุลพินิจในการลงโทษทางอาญา. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- มานะ เต็มเปี่ยม และพงศธร นิมมานพ. (2561). คดีหมายเลขคำที่ อ.18/2561 คดีหมายเลขแดงที่ อ.
25/2561. สืบค้น 2564, 15 พฤษภาคม, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>
- วรวิสา สัตยาบัน. (2561). ดุลพินิจในการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่
มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา: ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรงและ
กระทำความผิดซ้ำ (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,
กรุงเทพมหานคร.
- ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่ง คำร้อง และคำวินิจฉัยศาลฎีกา. (2534). คำพิพากษาศาลฎีกาที่
2778/2534. สืบค้นจาก https://www.krisdika.go.th/data/comment_deca/2534/cd_18314.htm

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่ง คำร้อง และคำวินิจฉัยศาลฎีกา. (2539). คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4578/2539. สืบค้นจาก https://www.krisdika.go.th/data/comment_deca/2539/cd_22659.htm
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา ใต้สวน ทางด้านคดีความเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2553. เล่ม 127 ตอนที่ 72 ก หน้า 12 ประกาศใช้ 22 พฤศจิกายน 2553
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2565. เล่ม 139 ตอนที่ 28 ก หน้า 1-4 ประกาศใช้ 7 พฤษภาคม 2565
- ลัดดาวัลย์ สว่างกร. (2560). ปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 285 ศึกษากรณีผู้ใช้ อำนาจปกครอง (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- วรกร โอภาสนันท์. (2564). การวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของ ผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง (Serious Offenders). สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13810>
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2560). หลักกฎหมายการดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2561). มาตรการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมร้ายแรง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วรา บุญพันธ์, กานต์ อินทขสาร, และนันทยศ สุวรรณกิจ. (2562). ปัญหาการลดมาตราส่วนโทษลง กึ่งหนึ่งในความผิดต่อชีวิตที่เกิดจากการกระทำโดยเจตนาของเด็กและเยาวชน ตาม ประมวลกฎหมายอาญา. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10 (น.854-867). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศรัณยา เลิศศาสตรวัฒนา. (2560). กระบวนการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัว (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สกุลสุข หอพิบูลสุข. (2555). กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กของประเทศไทย. วารสาร อัยการ, 25(262), 126.
- สดศรี สัตยธรรม น้ำประเสริฐ. (2524). กระบวนการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม. (2549). *การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.
- สท้าน คล้ายสุบรรณ จันทร์ลักษณ์ โชติรัตนคิลก. (2556). *คดีหมายเลขคำที่ 243/2556 คดีหมายเลขแดงที่ 263/2556*. สืบค้น 2564, 15 พฤษภาคม, จาก <https://cios.coj.go.th/tracking/index.php>
- สทรัฐ กิติ สุภการ. (2562). *หลักและคำพิพากษา : กฎหมายอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักแผนงานและงบประมาณ ส่วนระบบข้อมูลและสถิติ. (2561). *รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: ออล พรี้นท์ เซ็นเตอร์.
- สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักแผนงานและงบประมาณ. (2561). *รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม*. สืบค้นจาก <https://oppb.coj.go.th/th/file/get/file/2019052135c62966b26ece7e5248a8f1b781acff135902.pdf>
- สืบพงษ์ ศรีวงษ์กุล. (2559, 20 ตุลาคม). ลูก 28 ปี 2 โจ้ พัทลุง ฆ่าฝั่งดินตาย-ทำร้ายสาหัส ศาลชี้ อุกฉกรรจ์สมคบคิด นกต่อลูก 4 เดือน รอลงอาญา 3 ปี. *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/local/crime/news_329653
- สุทธิดา ใจสำริด. (2561). *การลงโทษเยาวชนในคดีอาญา : เหยี่ยวาแก้ไขหรือจูงใจให้กระทำผิดซ้ำ*. สืบค้นจาก <https://law.mfu.ac.th/law-news/law-detail/detail/News/5587.html>
- สุธินี รัตนวราท. (2531). *Law on Juvenile Delinquency LA213*. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- สุพิชฌาย์ ศรีวัฒนา สิตะสิทธิ์. (2558). *แนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. (2555). *กระบวนการดำเนินการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีของตำรวจเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน. วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์, 1(2), 19-20.*
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และปกป้อง ศรีสนิท. (2558). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ : หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน กรณียาเสพติดให้โทษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เสาวนีย์ สงวนกลิ่น. (2557). *การบังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- อรนิตย์ บุญรัตน์. (2547). *มาตรการทางกฎหมายในการใช้วิธีการคุมประพฤติแบบเข้ม* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อรนุช อาษาทองสุข. (2553). รายงานผลงานส่วนบุคคลเรื่อง การใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำคุกในคดีเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.
- อรุณรัตน์ ชำรงศรีสุข. (2563). ข้อพิจารณาการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Deserts) กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในฐานะความผิดซ้ำขึ้นกระทำซ้ำเรา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*, 11(1), 46-63.
- อัญริยา ชูตินันท์. (2555). พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. *วารสารนิติศาสตร์ปริทัศน์ มหามงกุฏ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*, 1(1), 151-158.
- อัญริยา ชูตินันท์. (2562). การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวกรณีของเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(ฉบับพิเศษ), 259-293
- อุดม แก้วดำย. (2555). รายงานผลงานส่วนบุคคลเรื่อง การใช้ดุลพินิจลงโทษเยาวชน กรณีศึกษา นักเรียนยกพวกตีกัน. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.
- อุทิศ สุภาพ. (2549). การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลยุติธรรม. *ศาลพาห*. 53(2), 65-66.
- อุทิศ สุภาพ. (2559, 20 มิถุนายน). มุมมองเกี่ยวกับทฤษฎีวัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญา ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทน การฟ้องคดีอาญา พ.ศ. (กฎหมายชะลอการฟ้อง) (1). *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_181410
- BBC News ไทย. (2018, 19 December). *คดีเด็ด : คำพิพากษาสุดแปลกจากทั่วโลก*. Retrieved from <https://www.bbc.com/thai/international-46612537>
- Bishop, D. M., Frazier, C. E., Lanza-Kaduce, L., and Winner, L. (1996). The Transfer of Juveniles to Criminal Court: Does it make a difference?. *Crime & Delinquency*, 42(2), 171–191. doi:10.1177/0011128796042002001

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Champion, D. J. (2007). *The Juvenile Justice System-Delinquency Processing and the law*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Chen, E. (2001). Impact of three Strikes *and Truth in Sentencing on the Volume and Composition of Correctional Populations*. Retrieved from <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/187109.pdf>
- Cornell Law School. (2018). *18 U.S. Code Chapter 403 – Juvenile Delinquency §5032 Delinquency proceedings in district courts; transfer for criminal prosecution*. Retrieved from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/5032>
- Justice. (2023). *Youth justice*. Retrieved from <https://justice.org.uk/youth-justice/>
- Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP). (2021). *Juvenile Proceedings and Records*. Retrieved from https://ojjdp.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh176/files/pubs/reform2/ch2_i.html
- Paicker, V. (2019, 4 January). Under what circumstances can a Juvenile be tried as an Adult [Web log message]. Retrieved from <https://blog.ipleaders.in/circumstances-can-juvenile-tried-adult/>
- PostToday. (2015, 16 March). *สหรัฐดำเนินคดีเด็กวัย 12 เยี่ยงผู้ใหญ่ กรณีแทงเพื่อนสังเวฬี*. Retrieved from <https://www.posttoday.com/world/353503>
- The Sentencing Council for England and Wales. (2017). *Sentencing children and young people, Effective*. Retrieved from <https://www.sentencingcouncil.org.uk/overarching-guides/magistrates-court/item/sentencing-children-and-young-people/>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ศราวุธ พูลสวัสดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	7 เมษายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรปราการ ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, 2553 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, 2565
ที่อยู่ปัจจุบัน	73/22 หมู่ที่ 13 ถนนกิ่งแก้ว ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ย้บังคับหน่วยงานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรบางแก้ว กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ กองบังคับการตำรวจภูธรภาค 1

